รายงานสรุปผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์

การสำรวจสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้

Survey on Language Usage of Teenagers in Southern of Thailand.

คณะนักวิจัย

รศ.มนตรี มีเนียม

ผศ.ดร.ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี

ผศ.ดร.กุสุมา กูใหญ่

ผศ.ม.ล.ปาณฑิตย์ ภาณุมาศ

ดร.รุสลัน อุทัย

อาจารย์จำรัส สุขแป

อาจารย์นวมน จันทร์กลิ่น

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดิน

ประจำปีงบประมาณ 2548

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ i

บทคัดย่อ ii

บทที่ 1 บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย 1

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย 3

ประโยชน์ของงานวิจัย 3

ปัญหานำไปสู่การวิจัย 4

ขอบเขตการวิจัย 4

กรอบแนวคิด 5

นิยามศัพท์เฉพาะ 5

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 7

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 30

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 30

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 32

การเก็บรวบรวมข้อมูล 32

การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ 32

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 34

การพรรณนาข้อมูลพื้นฐานทั่วไป 34

สภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ 37

ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อการใช้ภาษา 40

วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้ภาษาของเยาวชน 43

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย 80

ภาคผนวก

รายชื่อโรงเรียน

แบบสอบถาม

ประวัติและผลงานนักวิจัย

บรรณานุกรม

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยเรื่อง การสำรวจสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ นี้ เกิดขึ้นจากดำริของศูนย์วิจัยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่จะพัฒนานักวิจัยมือใหม่ (ในขณะนั้น) ในระยะเริ่มต้นเป็นการพูดคุยกันในหมู่เพื่อนอาจารย์ที่คุ้นเคย แล้วเริ่มทำแบบฝึกหัด เป็นการพัฒนาหัวข้อวิจัย จนในที่สุดได้กลายมาเป็นโครงการวิจัยเรื่องนี้

ในระยะเริ่มต้น เป็นการดำเนินการที่เข้มแข็งด้วยความร่วมมือของคณะผู้ร่วมวิจัยทุกคน มีการระดมความคิดในการทำแบบสอบถาม การทดสอบเครื่องมือ การลงพื้นที่เก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้ทุกอย่างเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ฉับไว แต่เนื่องจากเป็นโครงการวิจัยประเภททีม เวลาที่คณะผู้ร่วมวิจัยทุกคนจะสะดวกตรงกันจึงหาได้ยาก เมื่อใกล้สิ้นสุดระยะเวลาของโครงการ มีการเปลี่ยนแปลงของผู้ร่วมวิจัยในหลายลักษณะ ทั้งเรื่องสถานภาพ สถานที่ทำงานและอื่น ๆ อาทิ เริ่มขอตำแหน่งวิชาการของตนเอง ย้ายไปสังกัดคณะอื่น ศึกษาต่อ หรือแม้แต่ลาออกจากราชการ จึงทำให้โครงการวิจัยนี้ล่าช้ากว่ากำหนดเป็นอันมาก

แม้จะมีอุปสรรคต่าง ๆ เกิดขึ้น แต่ในที่สุด โครงการวิจัยนี้ ก็สำเร็จเสร็จสิ้นลงสมดังที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ทุกประการ ท้ายที่สุดนี้ คณะผู้ร่วมวิจัยใคร่ขอแสดงความขอบพระคุณทุกองค์กร บุคคลที่มีส่วนร่วมและช่วยให้โครงการวิจัยนี้สำเร็จลุล่วง และมีความสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

ขอขอบคุณโรงเรียนทุกโรงที่อนุญาตให้เป็นสถานที่เก็บข้อมูล คณาจารย์ทุกท่านในโรงเรียนที่ร่วมเป็นเครือข่ายในการเก็บขอมูล นักศึกษาทุกคนที่ร่วมเป็นผู้ช่วยนักวิจัยในการลงพื้นที่และการบันทึกข้อมูล นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามทุกคน และที่ต้องขอขอบคุณเป็นพิเศษคืออาจารย์พะเยาว์ ละกะเต็บ คุณปฐมา อาแว ที่เป็นกำลังหลักและให้คำปรึกษาด้านการวิเคราะห์ข้อมูล และสำนักวิจัยแห่งชาติที่ได้ให้โอกาสและสนับสนุนงบประมาณในการวิจัยในครั้งนี้

ขอบคุณคณะผู้ร่วมวิจัยทุกคนที่เป็นกำลังใจให้กันและกันจนทำให้โครงการวิจัยที่ถูกทอดทิ้งไปกว่าสามปีนี้ สำเร็จได้ในท้ายที่สุด

บทคัดย่อ

การศึกษา การสำรวจสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์สำคัญ 4 ประการคือ 1เพื่อสำรวจสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ ทั้งในฐานะภาษาที่หนึ่ง (First language) และภาษาที่สอง (second language) 2 เพื่อศึกษาทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อการใช้ภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง 3 เพื่อศึกษาบริบทการใช้ภาษาทั้งในระดับครอบครัวและสังคมของเยาวชน และ 4 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้ภาษาของเยาวชน โดยได้รวบรวมกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ ใน 14 จังหวัดภาคใต้ ประกอบด้วย โรงเรียนสามัญ 28 โรง และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 15 โรง

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ พบว่า เยาวชนในภาคใต้มีแนวโน้มที่จะใช้ภาษาไทยกลางมากที่สุด ในฐานะภาษาที่หนึ่ง และใช้ภาษาถิ่น ไม่ว่าจะเป็นภาษาไทยใต้ หรือภาษามลายู เป็นภาษาที่สอง

2. ในบริบทของครับครัว ใช้ภาษาไทยภาคใต้ หรือภาษามลายู เป็นหลักสำหรับการพูดคุยในครอบครัว และในบริบทของโรงเรียน จะสื่อสารด้วยสองภาษาเป็นส่วนใหญ่ โดยมีภาษาไทยกลางเป็นภาษาที่หนึ่ง และมีภาษาไทยถิ่นใต้ หรือภาษามลายู เป็นภาษาที่สอง

3. ทัศนคติของการใช้ภาษา เยาวชนส่วนใหญ่เห็นว่า ภาษาไทยกลางจะช่วยส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน และเห็นด้วยที่รัฐส่งเสริมให้ชาวไทยมุสลิม ฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาไทย

4. การเลือกใช้ภาษาของเยาวชนมีความสัมพันธ์ กับตัวแปรศาสนา ในกลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลามโดยเฉพาะพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และพื้นที่อื่นๆใน 14 จังหวัดชายแดนใต้ ที่มีการกระจายตัว ของผู้พูดภาษามลายู โดยอยู่บนเหตุผล 3 ประการ ได้แก่ (1) ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ของชาวไทยมุสลิม (2) ชาวไทยมุสลิมมีความเคร่งครัดทางศาสนา และศึกษาศาสนาอิสลามจะศึกษาผ่านภาษามลายู (3) ลักษณะทางสังคมของชาวไทยมุสลิมมีความผูกพันเหนียวแน่น การพูดภาษามลายูถิ่นจึงเป็นการรักษาอัตลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมของตน และการเลือกใช้ภาษานั้น

บทที่ 1
บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

ในสังคมหนึ่ง ๆ สมาชิกของสังคมนั้น ๆ ย่อมต้องมีภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสารกัน เราจัดว่าภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมไปสู่ความเจริญและการสร้างสรรค์วัฒนธรรมอื่น ๆ ทั้งนี้ เนื่องจาก ภาษานั้นเป็นผลผลิตทางความคิดของมนุษย์ เป็นระบบการสืบทอด ความหมาย ความรู้ ความเข้าใจในหมู่ชนทั้งภายในและภายนอกสังคม จากรุ่นสู่รุ่น มนุษย์จึงต้องเรียนรู้ระบบของภาษานั้น และปรับเปลี่ยนภาษาให้สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของคนในแต่ละยุคสมัย ภาษาที่ใช้ในแต่ละสังคมอาจมีหนึ่งภาษาหรือมากกว่านั้นก็ได้ เพราะสังคมจะประกอบไปด้วยกลุ่มชนที่หลากหลาย อาจมีวัฒนธรรมย่อยเป็นของตนเอง และยิ่งหากสังคมนั้นมีการติดต่อสื่อสารกับสังคมอื่นด้วยแล้ว ก็ย่อมมีโอกาสที่จะได้รับอิทธิพลทางภาษาและวัฒนธรรมของอีกสังคมหนึ่งเข้ามาด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่า ในโลกยุคปัจจุบัน จะหาสังคมที่มีเพียงหนึ่งภาษา (Monolingual society) ได้ยากมาก (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2542: 14) ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด เช่น ในประเทศไทย ถึงแม้จะเป็นที่ยอมรับกันว่าประเทศไทย ประกอบด้วยคนที่พูดภาษาไทย แต่ในความเป็นจริงแล้ว มีคนไทยบางกลุ่มที่พูดภาษาอื่นได้ด้วย ดังจะพบได้ในชุมชนเขตพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล ที่ประชาชนส่วนใหญ่จะใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน แต่ก็สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยกันเข้าใจ บางอำเภอของจังหวัดบุรีรัมย์และศรีสะเกษ จะมีประชาชนที่สามารถพูดภาษาเขมรได้ หรือชุมชนที่มีการอพยพเคลื่อนย้ายมาจากถิ่นอื่น เช่น ชุมชนชาวจีน ลาว หรือมอญ เป็นต้น

การศึกษาการใช้ภาษาของคนในสังคมนั้น นักภาษาศาสตร์ได้พยายามจัดกลุ่มภาษาในสังคมเพื่อดูว่าในสังคมนั้น ๆ มีภาษาที่ใช้กันมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะมีประโยชน์ในการวางนโยบายภาษา การธำรงภาษา การอนุรักษ์วัฒนธรรม นโยบายด้านการศึกษา ไปจนถึงนโยบายด้านความมั่นคงและการเมือง การแก้ปัญหาชนกลุ่มน้อย เป็นต้น การจัดกลุ่มภาษานั้นอาศัยเกณฑ์ที่ว่า ถ้ามีความเข้าใจซึ่งกันและกันสูงมากระหว่าง 2 ระบบภาษา และมีความคล้ายคลึงกันที่พิสูจน์ได้ว่าเป็นระบบ ก็น่าเชื่อถือได้ว่าเป็นภาษาเดียวกัน เช่น ภาษาไทยในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่หากภาษามีความแตกต่างกันในเชิงระบบ ซึ่งอาจเกิดจากเชื้อสายหรือตระกูลภาษาต่างกัน เราก็จัดว่าเป็นคนละภาษากัน แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าภาษาไทยในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศจะเป็นภาษาเดียวกัน แต่ก็มีความแตกต่างกัน ความแตกต่างนั้นเป็นไปตามถิ่น นักภาษาศาสตร์จึงได้จัดภาษาประจำภาคต่าง ๆ นี้ว่า เป็น

ภาษาถิ่น (Regional dialects) ประเภทหนึ่ง ภาษาเหล่านี้มีคุณสมบัติเฉพาะตัว เมื่อผู้ฟังได้ยินแล้วจะรู้ว่าเป็นภาษาไทยของถิ่นใด

นอกจากนี้เรายังพบว่า ในบางสังคมนั้น ประชาชนมีภาวะที่เรียกว่า ภาวะหลายภาษา (Multilingualism) ซึ่งหมายถึง ภาวะที่คนใดคนหนึ่งมีความรู้หรือความสามารถพูดได้มากกว่า 1 ภาษา (multilingual) ตัวอย่างผู้รู้หลายภาษา เช่น คนไทยบางกลุ่มในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่พูดได้ทั้งภาษาไทย ภาษาจีน และภาษามลายู ส่วนคนไทยอีสานพูดได้ทั้งภาษากุย ภาษาเขมรและภาษาไทย เป็นต้น นอกจากนี้ ภาวะที่คนใดคนหนึ่ง พูดได้ทั้งภาษาไทยกรุงเทพและภาษาไทยถิ่นใต้ อาจเรียกว่าเป็นภาวะสองภาษาย่อย (bidialectalism) ภาวะหลายภาษา อาจเป็นคุณสมบัติของปัจเจกบุคคลหรือของสังคมก็ได้ สังคมที่ประกอบด้วยผู้รู้หลายภาษาเป็นส่วนใหญ่ จะกลายเป็นสังคมหลายภาษา (multilingual society) (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2542 : 13-14)

ที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า สภาพการใช้ภาษาในสังคมไทยนั้นมีความหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากพิจารณาถึงความหลากหลายในการใช้ภาษาให้ละเอียดกว่านี้ด้วยแล้ว ก็จะเห็นว่าประเด็นการใช้ภาษาถิ่นของคนไทยก็มีความน่าสนใจ ภาษาถิ่นในประเทศไทยสามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มตามลักษณะทางภูมิศาสตร์คือ ภาษาถิ่นเหนือ ภาษาถิ่นกลาง ภาษาถิ่นใต้ และภาษาถิ่นอีสาน ภาษาถิ่นกลาง โดยเฉพาะภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ นั้น ได้รับการยอมรับให้เป็นภาษามาตรฐาน (Standard language) คือ เป็นภาษาที่ใช้สอนในโรงเรียน ในสื่อมวลชน และเป็นภาษาราชการ ความแตกต่างของภาษาถิ่นต่างๆ ส่วนใหญ่คือ ความแตกต่างทางด้านหน่วยเสียง คำ และรูปประโยค ความแตกต่างเหล่านี้อาจทำให้ผู้ที่พูดภาษถิ่นต่างกันไม่เข้าใจกันหรือทำให้เข้าใจผิดกัน แต่ก็ยังสามารถสื่อความกันได้บ้างแม้ว่าจะไม่ทั้งหมด (เอมอร ตรูวิเชียร, 2532: 16)

เมื่อภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ได้รับการยอมรับและยกย่องให้เป็นภาษามาตรฐาน เป็นภาษาของผู้มีการศึกษา ฉะนั้น หากใครใช้ภาษามาตรฐานไม่ถูกต้องหรือพูดภาษานั้นไม่ได้ หรือพูดได้เฉพาะภาษาถิ่น บุคคลนั้นก็มักจะถูกมองว่าเป็นผู้ไม่มีรสนิยม ไม่มีการศึกษาหรือเป็นคนบ้านนอก ซึ่งเป็นทัศนคติและความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องนัก เพราะการตัดสินภาษาในทางภาษาศาสตร์ (Linguistic judgment) นั้น ทุกภาษาย่อมมีความเท่าเทียมกัน ไม่มีภาษาใดดีกว่ากัน เพราะภาษานั้นได้ทำหน้าที่ของมันอย่างสมบูรณ์ คือสื่อความหมายได้ ทำให้คนในสังคมติดต่อสื่อสารกันได้ แต่อย่างไรก็ตาม สภาพการตัดสินภาษานั้นเรายังคงพบเห็นอยู่โดยทั่วไปและเป็นค่านิยมหนึ่งของสังคมไทย ดังที่เราสังเกตได้ว่า ในปัจจุบัน คนรุ่นใหม่ที่เป็นเยาวชนในท้องถิ่น พูดภาษาถิ่นกันน้อยลง บางครอบครัว พ่อ แม่อาจสนทนากันด้วยภาษาถิ่น แต่กลับไม่ใช้ภาษาถิ่นเมื่อพูดกับลูก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากระบบการศึกษา การเปิดรับสื่อมวลชน ค่านิยมเกี่ยวกับความทันสมัย ซึ่งหมายถึง การพูดภาษาไทยมาตรฐาน เป็นตัวบ่งชี้ถึงความทันสมัยเฉกเช่นคนในเมืองหรือคนกรุงเทพฯ นั่นเอง

เมื่อภาษาใดภาษาหนึ่งลดบทบาทหรือลดสถานภาพลง ผู้คนใช้กันน้อยลง แล้วมีภาษาอื่นเข้ามาแทนที่ อาจเนื่องมาจากภาษานั้นมีศักดิ์ศรี (prestige) มากกว่า หรือมีประโยชน์มากกว่า สถานการณ์เช่นนี้เรียกว่า การเปลี่ยนภาษา (language shift) เช่น ภาษามลายูและภาษาถิ่นใต้ ผู้ที่มีอายุน้อย มีแนวโน้มจะพูดกันน้อยลง และหันไปพูดภาษาที่สำคัญกว่า เช่น ภาษาไทยมาตรฐาน ในที่สุด ภาษามลายูและภาษาถิ่นใต้ก็อาจจะสูญหายไป แต่หากสังคมใดสังคมหนึ่งไม่ปล่อยให้ภาษาของตนถูกแทนที่โดยภาษาอื่น มีความพยายามในการหาหนทางกีดกั้นไม่ให้คนในสังคมไปใช้ภาษาอื่น ในขณะเดียวกันก็พยายามสนับสนุนให้ใช้ภาษาเฉพาะกลุ่มของตน เราเรียกภาวะนี้ว่า การธำรงภาษา (language maintenance) (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2542 : 117-119)

ด้วยสภาพการณ์ดังกล่าว การวิจัยในครั้งนี้ จึงมุ่งที่จะสำรวจสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ โดยเฉพาะการใช้ภาษาในฐานะภาษาที่หนึ่ง (First language) และภาษาที่สอง (second language) ทัศนคติต่อการใช้ภาษา การเลือกใช้ภาษา (language choice) รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการเลือกใช้ภาษาและการธำรงภาษา ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเป็นการอธิบายถึงสภาพการใช้ภาษาที่หลากหลายของประชาชนในภาคใต้ เป็นข้อมูลที่สำคัญสำหรับการธำรงภาษา และอาจนำไปสู่การกำหนดนโยบายต่าง ๆ เช่น นโยบายด้านการจัดการศึกษา ด้านวัฒนธรรม ด้านความมั่นคงของประเทศ เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ ทั้งในฐานะภาษาที่หนึ่ง (First language) และภาษาที่สอง (second language)

2. เพื่อศึกษาทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อการใช้ภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง

3. เพื่อศึกษาบริบทการใช้ภาษาทั้งในระดับครอบครัวและสังคมของเยาวชน

4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้ภาษาของเยาวชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการอธิบายสภาพการใช้ภาษาและการวิจัยในเชิงลึกต่อไป

2. เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายด้านการศึกษา นโยบายภาษาและวัฒนธรรม การธำรงภาษา รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ด้วย

ปัญหานำไปสู่การวิจัย

1. เยาวชนในภาคใต้มีการใช้ภาษากี่ภาษา อะไรบ้าง ภาษาใดเป็นภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง

2. ภาษาที่เยาวชนใช้สัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาที่แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

3. เยาวชนมีทัศนคติต่อการใช้ภาษาของตนเองและของบุคคลอื่นอย่างไร

4. ในกรณีที่เยาวชนสามารถใช้ภาษาได้มากกว่าหนึ่งภาษา การใช้ภาษาแต่ละภาษาของเยาวชนนั้นเป็นไปตามบริบทใด

5. อะไรเป็นปัจจัยของการเลือกใช้ภาษาและการธำรงภาษาของตนไว้

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

โครงการวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ศึกษาเป็นเยาวชนที่มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด อาศัยอยู่ใน 14 จังหวัดภาคใต้ และกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรสามัญศึกษา และ/หรือหลักสูตรสามัญศึกษาและศาสนา ยกเว้นโรงเรียนนานาชาติ

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จาก 46 โรงเรียนใน 14 จังหวัดภาคใต้ ทั้งหมด 1994 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ศาสนา จังหวัด อาชีพของบิดามารดา ภูมิลำเนาของบิดามารดา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการใช้ภาษา ทัศนคติต่อการใช้ภาษา และการเลือกใช้ภาษาของเยาวชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาและสภาพการใช้ภาษา สามารถกำหนดแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ดังนี้

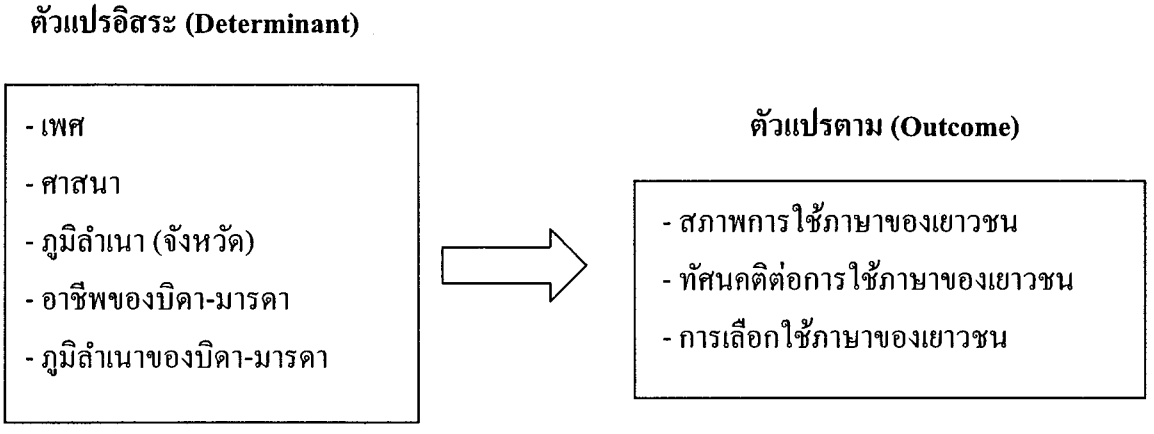

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เยาวชน หมายถึง ผู้ที่มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดภาคใต้ และกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรสามัญศึกษา และ/หรือหลักสูตรสามัญศึกษาและศาสนา ยกเว้นโรงเรียนนานาชาติ

2. ภาษาที่หนึ่ง (First language) หมายถึง ภาษาที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งพูดได้ตั้งแต่หัดพูดครั้งแรก และสามารถใช้ภาษานั้นได้อย่างดี

3. ภาษาที่สอง (Second language) หมายถึง ภาษาที่บุคคลพูดได้หลังจากเรียนรู้และพัฒนาภาษาที่หนึ่งแล้ว ทั้งนี้ ภาษาที่สองของบุคคลอาจมีมากกว่าหนึ่งภาษาก็ได้

4. ภาษาไทยกลาง หมายถึง ภาษาราชการที่ทุกคนใช้ติดต่อสื่อสารกัน เป็นภาษามาตรฐาน

5. ภาษาไทยถิ่นใต้ หมายถึง ภาษาที่ประชากรในท้องถิ่นภาคใต้ของประเทศไทยใช้ติดต่อสื่อสารกัน โดยมีสำเนียงหรือศัพท์เฉพาะที่แตกต่างไปจากภาษาไทยกลาง

6. ภาษามลายูถิ่น หมายถึง ภาษามลายูที่ประชาชนใช้พูดกันเฉพาะพื้นที่ เช่น ในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล

7. สภาพการใช้ภาษา หมายถึง ภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน ความสม่ำเสมอในการใช้ภาษา สัดส่วนในการใช้ภาษา บริบทของการใช้ภาษา โอกาสที่เลือกใช้ภาษา บุคคลแวดล้อมที่สนทนาด้วย การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน

8. ทัศนคติต่อการใช้ภาษา หมายถึง ความพึงพอใจที่จะเลือกใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งในการสื่อสาร การรับรู้ถึงความสำคัญของภาษาที่ใช้

9. การเลือกใช้ภาษา (Language choice) หมายถึง การตัดสินใจเลือกที่จะใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งในการสื่อสารกับบุคคลอื่น ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทการสื่อสาร และปัจจัยอื่น ๆ

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ เพื่อสำรวจสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ ทั้งในฐานะภาษาที่หนึ่ง และภาษาที่สอง รวมถึงเพื่อศึกษาทัศคติต่อการใช้ภาษา บริบทในการใช้ภาษา และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้ภาษาของเยาวชน ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. ภาษาและความหลากหลายของภาษา
2. ภาวะหลายภาษาในสังคมไทย
3. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบทวิภาษา
4. การศึกษาและการฟื้นฟูธำรงรักษาภาษา
5. เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ภาษาและความหลากหลายของภาษา

ภาษา นับเป็นสมบัติของมนุษย์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสาร ทุกสังคมจะมีภาษาเป็นของตนเอง ภาษานับเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม เนื่องจากภาษามีคุณสมบัติทุกประการที่วัฒนธรรมอื่น ๆ ได้แก่ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2545: 1-2)

1. ความเป็นระบบ เป็นสิ่งที่ถ่ายทอดจากรุ่นอายุหนึ่งไปอีกรุ่นอายุหนึ่ง
2. เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ ไม่ใช่ได้มาโดยสัญชาตญาน
3. เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
4. เป็นสิ่งที่ยอมรับโดยสมาชิกของสังคม
5. เป็นสมบัติของมนุษย์ (สัตว์อื่น ๆ จะไม่มีภาษาและวัฒนธรรม)

เมื่อนึกถึงภาษา ส่วนใหญ่แล้วจะต้องนึกถึงเจ้าของภาษา ซึ่งโดยทั่วไปภาษาที่คนในสังคมใช้พูดจะอยู่ในรูปแบบของชุมชนหรือสังคมที่ใช้ภาษาเดียวกันในการสื่อสาร ชุมชนที่ประกอบด้วยคนที่พูดภาษาเดียวกัน เรียกว่า ***ชุมชนภาษา*** เช่น ประเทศแต่ละประเทศจะมี 1 ภาษา หรือ 1 ชุมชนภาษา เช่น ประเทศไทยมี 1 ชุมชนภาษา ซึ่งชุมชนภาษาอาจจะมีขนาดเล็กกว่าประเทศได้ เช่น ภาค จังหวัด อำเภอ ตำบล เป็นต้น

ในแต่ละชุมชนภาษาอาจจะไม่จำเป็นต้องมีภาษาที่มีความเป็นหนึ่งเดียว นั่นคือ คนในชุมชนเดียวกันไม่จำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาเดียวกันทั้งหมด บางชุมชนจะมีภาษาใช้มากกว่าหนึ่งภาษา เช่น ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จะมีภาษามลายู หรือภาษามาเลย์ ใช้อีก 1 ภาษา

หรือภาคอื่น ๆ จะมีภาษาอื่น ๆ ใช้เช่นเดียวกัน เช่น บางจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น สุรินทร์ บุรีรัมย์ จะใช้ภาษาเขมรอีกหนึ่งภาษา เป็นต้น

· จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ในแต่ละชุมชน อาจจะมีภาษาได้หลายภาษา สมาชิกในสังคมสามารถที่จะพูดได้มากกว่าหนึ่งภาษา ซึ่งในแต่ละภาษาอาจจะมีความใกล้เคียงกันหรือแตกต่างในตัวเองของภาษานั้น ๆ แต่สามารถสื่อสารโดยมีความเข้าใจกันได้ ดังนั้นนักภาษาศาสตร์จึงมีวิธีตัดสินระบบ 2 ระบบเป็นภาษาเดียวกันโดยใช้เกณฑ์ว่า ถ้ามีความเข้าใจซึ่งกันและกันมากในการใช้ภาษาระหว่าง 2 ระบบ ก็ถือว่าภาษานั้นมีความเป็นระบบ และมีความน่าเชื่อถือว่า เป็นภาษาเดียวกัน

ดั้งนั้น ในประเทศไทย ภาษาไทยในทุกภูมิภาค ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันกันก็ตาม แต่เป็นภาษาที่สามารถสื่อสารแล้วมีความเข้าใจซึ่งกันและกันสูง และลักษณะภาษามีความคล้ายคลึงกันอย่างมีระบบ เช่น คำว่า พี่ ภาษาไทยภาคเหนือ ใช้คำว่า ปี้ ซึ่งแตกต่างกันตรงตัวอักษรนำ เป็นต้น นักภาษาศาสตร์เชิงประวัติ ใช้เป็นหลักฐานพิสูจน์ว่า ภาษาต่าง ๆ เป็นภาษาที่แตกตัวมาจากภาษาดั้งเดิมเดียวกันหรือไม่ ถ้าการคล้ายกันของภาษาไม่เป็นระบบ เช่น ถ้าภาษานั้นเป็นเพียงความบังเอิญที่คล้ายคลึงกัน แต่ไม่ได้แตกมาจากภาษาเดียวกัน ก็ถือว่า ระบบที่เปรียบเทียบกันนั้นไม่ได้เป็นภาษาย่อยของภาษาเดียวกัน

ความหลากหลายของภาษาตามภูมิภาคต่าง ๆ นั้น เรียกโดยทั่วไปว่า ***ภาษาถิ่น*** ซึ่งว่าเป็นภาษาเดียวกัน แต่ความแตกต่างกันและเรียกอย่างเป็นทางการว่า ***ภาษาไทยถิ่นภาค*** ภาษาเหล่านี้จะมีคุณสมบัติหรือเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่ผู้ฟังสามารถบอกได้ว่าเป็นภาษาไทยถิ่นใด ภาษาถิ่นอาจมีขนาดเล็กหรือใหญ่ขึ้นอยู่กับขนาดหรือขอบเขตที่จัดไว้ เช่น ภาษาไทยถิ่นในแต่ละภูมิภาค ไม่ว่าจะเป็นภาคเหนือ หรือภาคใต้ ก็ตาม ในแต่ลบริบทที่มีการใช้ภาษาไทยถิ่น ก็สามารถแยกย่อยขอบเขตเฉพาะลงไปอีก สังคมในตัวจังหวัด ลงไปยัง อำเภอ ตำบล หรือหมู่บ้าน ภาษาไทยถิ่นก็อาจจะแตกต่างกันลงไป แต่ยังคงมีความคล้ายคลึงกัน ก็อาจจัดให้เป็นภาษาถิ่นภาษาหนึ่งได้ ดังนั้น ภาษาใดที่พูดในที่ต่างกัน มีความคล้ายคลึงกันและมีความแตกต่างกันบ้าง และความคล้ายคลึงกับความแตกต่างนั้น สามารถสรุปออมาเป็นกฎได้ และถือว่าภาษาเหล่านั้นเป็นภาษาถิ่นของภาษาเดียวกัน

แผนภูมิ 1 ภาษากับภาษาถิ่น

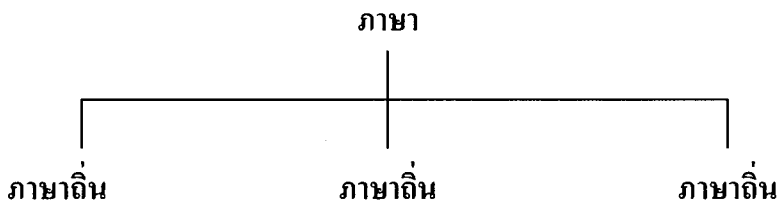

จากแผนภูมิ 1 แสดงให้เห็นว่า ภาษา เป็นหน่วยที่สูงกว่าภาษาถิ่น หรือภาษาถิ่นเป็นสมาชิกภายใต้ภาษา

· แผนภูมิ 2 ภาษาไทยกับภาษาไทยถิ่น

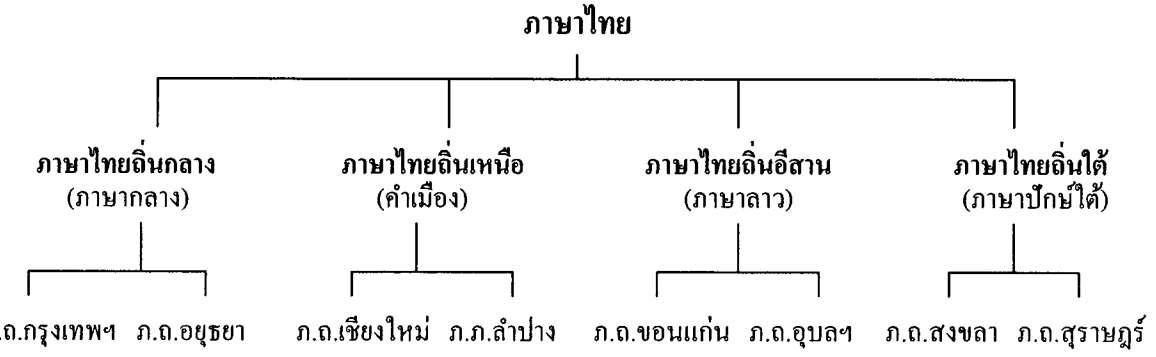

จากแผนภูมิ 2 แสดงให้เห็นว่า ภาษาไทยแตกตัวออกเป็นภาษาไทยถิ่นภาคต่าง ๆ ซึ่งสามารถแยกย่อยออกเป็นภาษาไทยถิ่นจังหวัดต่าง ๆ ได้อีก และจากแผนภูมิทั้งสอง พบว่า การจัดประเภทการแตกตัวเช่นนี้ จะทำได้ก็ต่อเมื่อพิสูจน์แล้ว่า ภาษาถิ่นทั้งหมดเป็นสมาชิกของภาษาเดียวกัน

ภาษาย่อย (Dialect language) มีมโนทัศน์เหมือนกับภาษาถิ่น คือ เป็นสมาชิกของภาษาเดียวกัน คำว่า dialect มี 2 ความหมาย คือ

1. ภาษาย่อย คือ ภาษาใดก็ตามที่ต่างจากอีกภาษาด้วยปัจจัยทางสังคมของผู้พูด ภาษาเหล่านี้มีความคล้ายคลึงกันเป็นระบบมากจนไม่ใช่คนละภาษา เช่น ภาษาเด็กกับภาษาผู้ใหญ่ ภาษาผู้หญิงกับภาษาผู้ชาย ต่างก็เป็นภาษาย่อยของภาษาไทย เป็นต้น

2. ภาษาถิ่น คือ ภาษาใดก็ตามที่ต่างจากอีกภาษาเพราะใช้ในถิ่นต่างกัน หรือโดยคนที่มาจากถิ่นต่างกัน

ภาษาย่อย มักใช้ในความหมายที่รวมเอาภาษาถิ่นเข้าไปด้วย จึงมีผู้แยกความแตกต่างให้ชัดโดยเรียกภาษาย่อยอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาถิ่นว่า ภาษาย่อยสังคม (Social dialects) ซึ่งในภาษาอังกฤษถ้าจะกล่าวเฉพาะเจาะจงถึงภาษาถิ่นจริงๆ มักจะใช้คำว่า regional dialects หรือ geographical dialects

ภาษาย่อยสังคมมีหลายประเภท และมีลักษณะแตกต่างกันตามปัจจัยทางสังคมของผู้พูด เช่น วัย เพศ หรือปัจจัยอื่น ๆ ทางสังคม เช่น ชนชั้นทางสังคม กลุ่มชาติพันธุ์ การศึกษา เป็นต้น รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่ผู้พูดเติบโตมาหล่อหลอมให้เรียนรู้การใช้ภาษาตามแบบบริบทนั้น ๆ

นอกจากภาษาย่อยในภาษาไทยแล้ว ประเทศอื่น ๆ ก็มีภาษาย่อยมากมาย เช่น ประเทศจีน ที่มีทั้งภาษาแมนดาริน ภาษากวางตุ้ง ภาษาแต้จิ๋ว ภาษาฮกเกี้ยน ภาษาไหหลำ ในขณะเดียวกัน แม้แต่ภาษาอังกฤษ ยังมีภาษาแตกต่างตามภูมิภาคเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในเรื่องของสำเนียง การออกเสียงที่

ผิดเพี้ยนกันไป แต่สามารถสื่อสารกันรู้เรื่องและเข้าใจกันได้ สรุปได้ว่าภาษาย่อย มีลักษณะที่รวมเอาภาษาย่อยและภาษาย่อยสังคมเข้าไว้ด้วยดัน ดังแผนภูมิ 3

แผนภูมิ 3 ภาษา ภาษาย่อย และภาษาถิ่น

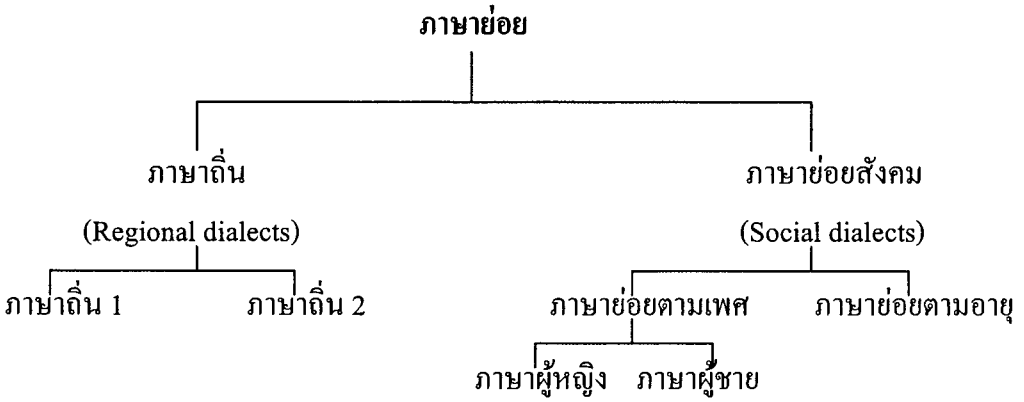

วิธภาษา (Language variety) หมายถึง ชนิดต่าง ๆ ของภาษาใดภาษาหนึ่ง เช่น เมื่อกล่าวถึงการที่ภาษาไทยแตกย่อยออกเป็นชนิดต่าง ๆ ชนิดต่าง ๆ ของภาษาไทยก็คือ วิธภาษา เช่น ภาษาสุพรรณ ภาษาผู้หญิง ภาษาวัยรุ่น ภาษาโฆษณาของไทย ฯลฯ ก็จะเรียกว่าเป็นวิธภาษาของภาษาไทยทั้งสิ้น (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2545: 7)

วิธภาษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. วิธภาษาที่แตกต่างกันโดยลักษณะทางสังคมของผู้พูด เช่น เพศ อายุ ถิ่นที่อยู่อาศัย ชนชั้นทางสังคม เป็นต้น

2. วิธภาษาที่แตกต่างกันโดยสถานการณ์การใช้หรือหน้าที่ ซึ่งลักษณะเป็นภาษาเฉพาะ เช่น ภาษาข่าว ภาษากฎหมาย ภาษาโฆษณา เป็นต้น

ภาษามาตรฐาน หมายถึง วิธภาษาที่ได้รับการยอมรับในสังคมว่า ถูกต้องและเป็นตัวแทนของภาษาและวิธภาษาทั้งหมดในสังคมนั้น ๆ เป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างภูมิภาคหรือเขตต่าง ๆ ในสังคมหรือประเทศ และใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารในราชการ ใช้ในสถาบันต่าง ๆ ในโรงเรียน และในสถานการณ์ที่เป็นทางการ

ภาษามาตรฐานมักจะได้รับการยกย่องให้เป็นภาษาประจำชาติ และเป็นสัญลักษณ์ความสามัคคีของคนในชาติ สร้างความภาคภูมิใจในภาษาของตน และสร้างความรู้สึกชาตินิยม

ทำเนียบภาษา (Register) หมายถึง วิธภาษาที่แตกต่างจากวิธภาษาอื่น ๆ โดยการใช้ เช่น ใช้ต่างกันตามหน้าที่ สถานการณ์ วัตถุประสงค์ และแวดวงอาชีพ ความแตกต่างระหว่างภาษาย่อยและ

ทำเนียบภาษา คือ ภาษาย่อยมองจากตัวผู้พูด คือ ผู้พูดต่างกันจะทำให้ภาษาต่างกัน ส่วนทำเนียบภาษามองจากการใช้ภาษา ดังนั้น ผู้พูดกลุ่มเดียวกันอาจใช้ทำเนียบภาษาต่างกันหรือทำเนียบภาษาเดียวกันขึ้นอยู่กับลักษณะต่าง ๆ ของผู้พูด เช่น อาชีพที่ทำ เป็นต้น

โดยสรุปแล้ว ภาษา เป็นมโนทัศน์ใหญ่ที่สุด แตกย่อยออกเป็น 3 ประเภทย่อย ได้แก่ วิธภาษามาตรฐาน วิธภาษาสังคม (ภาษาย่อย) และวิธภาษาหน้าที่ (ทำเนียบภาษา) ซึ่งทั้งวิธภาษาสังคม และทำเนียบภาษา ก็สามารถแตกย่อยออกมาได้อีก

2. ภาวะหลายภาษาในสังคมไทย

ภาวะหลายภาษา (Multilingualism) หมายถึง ภาวะที่คนใดคนหนึ่งมีความรู้หรือสามารถพูดได้มากกว่า 1 ภาษา ผู้ที่มีภาวะหลายภาษา เรียกว่า คนหลายภาษา หรือผู้รู้หลายภาษา (multilingual) ถ้าผู้ใดมีความรู้ หรือพูดได้ 2 ภาษา เรียกว่า คนสองภาษา หรือผู้รู้สองภาษา (bilingual) ตัวอย่างผู้ที่มีภาวะสองภาษา หรือภาวะหลายภาษา เช่น คนที่พูดได้ทั้งภาษาไทย ภาษาจีน ภาษาเขมร ภาษาอังกฤษ ภาษามาเลย์ หรือภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ เป็นต้น

การจำกัดขอบเขตของภาวะสองภาษา และภาวะหลายภาษา เฉพาะผู้ที่ใช้ภาษาทั้งหลายได้ดีเท่า ๆ กัน เช่น กรณีของลูกครึ่งไทย-อังกฤษ ที่สามารถพูดภาษาทั้งสองได้ดี มีสำเนียงไม่ผิดเพี้ยน และสามารถพูดสลับทั้งสองภาษาได้เป็นอย่างดีนั้น นับว่าเป็นการจำกัดขอบเขตที่แคบเกินไป ดังนั้น นักภาษาศาสตร์ จึงได้ให้คำจำกัดความให้กว้างกว่านี้ กล่าวคือ บุคคลใดก็ตามที่รู้หรือพูดได้มากกว่า 1 ภาษา โดยไม่จำกัดว่าจะพูดได้ดีเพียงใด แต่สามารถสื่อสารเข้าใจได้ ถือว่าเป็นผู้ที่หลายภาษาได้เช่นกัน

ภาวะหลายภาษาอาจเป็นคุณสมบัติของปัจเจกบุคคล หรือของสังคมก็ได้ เนื่องจากสังคมคือกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ด้วยกันที่ใดที่หนึ่งด้วยกัน มีวัฒนธรรมร่วมกัน และมีความสัมพันธ์ร่วมกัน ดังนั้น สังคมที่ประกอบด้วยผู้รู้หลายภาษาเป็นส่วนใหญ่ จะเป็นสังคมหมายภาษา (Multilingualism social)

ในสังคมหลายภาษา สมาชิกส่วนใหญ่หรือทั้งหมด สามารถเข้าใจได้หลายภาษา ดังนั้น ในการใช้ภาษา จึงมีการเลือกใช้ภาษา (language choice) นั่นคือ การที่บุคคลที่สามารถพูดได้หลายภาษาเลือกที่จะใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งที่สามารถพูดได้ใช้ในการสื่อสาร การเลือกใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน คือ

- เลือกใช้ตามความพอใจของตนเอง หรือพูดสลับไปมาระหว่างภาษาต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับอารมณ์หรือกระทำโดยไม่ได้ตั้งใจ ซึ่งมักจะเกิดกับชุมชนที่ภาษาต่าง ๆ มีความสำคัญเท่า ๆ กัน และสมาชิกในสังคมสามารถเข้าใจได้อย่างดีเท่า ๆ กัน

- เลือกใช้ภาษาตามหน้าที่ที่ถูกแบ่งไว้อย่างชัดเจนในสังคม โดยผู้ใช้ภาษาต้องเลือกใช้ภาษาให้ถูกกับบริบทที่สังคมกำหนดไว้ เช่น ถ้าอยู่ในบ้านให้ใช้ภาษาหนึ่ง ในขณะที่ถ้าอยู่ในโรงเรียนให้ใช้อีกภาษาหนึ่ง ซึ่งลักษณะเช่นนี้ เรียกว่า ***ทวิภาษณ์*** (diglossia) ซึ่งหมายถึง สภาพหรือสถานการณ์ที่มีการใช้ภาษา 2 ภาษาหรือวิธภาษา 2 วิธภาษา สำหรับหน้าที่ที่แตกต่างกันในสังคม โดยภาษาหนึ่งเรียกว่า ***ภาษาสูง*** ซึ่งจะใช้ในภาวการณ์ที่เป็นทางการและใช้ในภาษาเขียน ส่วนอีกภาษาหนึ่ง เรียกว่า ***ภาษาต่ำ*** มักใช้ในการสนทนาแบบไม่เป็นทางการ และใช้ในบริบทระหว่างกลุ่มคนที่สนิทกัน กรณีของประเทศไทย ลักษณะการใช้ภาษาเช่นนี้ จะมีเฉพาะกรณีการใช้ราชาศัพท์เท่านั้น ซึ่งนับเป็นภาษาสูง สำหรับทั่วไปที่ใช้ นับเป็นภาษาต่ำ สรุปได้ว่า สังคมไทยมีสถานการณ์ที่เรียกว่า ทวิภาษณ์ แต่จำกัดอยู่เฉพาะในสังคมเมือง หรือในแวดวงราชการ เท่านั้น

- ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ภาษา ได้แก่ ลักษณะทางสังคมของตัวผู้พูด เช่น ถ้า ผู้พูดที่อายุน้อยจะเลือกใช้ภาษาหนึ่ง แต่ถ้าผู้พูดที่อายุจะเลือกใช้อีกภาษาหนึ่ง เช่น คนจีนในประเทศไทย คนหนุ่มสาวจะพูดภาษาไทย ในขณะที่ปู่ ย่า ตา ยาย มักจะพูดด้วยภาษาจีน หรือกรณีของชาวไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่คนเฒ่าคนแก่ มักจะพูดภาษามลายู ในขณะที่คนหนุ่มสาวจะใช้ภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ หรือใช้สลับไปมา เป็นต้น

ภาวะหลายภาษาในสังคมไทย

โดยทั่วไปจะมองว่าสังคมไทย เป็นสังคมที่มีภาษาเดียวคือ ภาษาไทย ที่เป็นภาษาประจำชาติ และที่สำคัญประเทศมีความเป็นเอกภาพทางภาษา เนื่องจากไม่มีความขัดแย้งในการแย่งชิงตำแหน่งภาษาประจำชาติ เช่นเดียวกับหลาย ๆ ประเทศ ทั้งนี้ ประเทศไทยมีภาษาไทยมาตรฐานที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่ทุกคนทุกภูมิภาคสามารถเข้าใจตรงกันและใช้ในการสื่อสารโดยทั่วไป แต่ในทางความเป็นจริงแล้ว ประเทศไทย เป็นประเทศที่มีภาษาใช้ไม่น้อยกว่า 80 ภาษา ซึ่งถ้านับรวมถึงภาษาย่อยและภาษาถิ่นเข้าไปด้วย ก็จะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยกว่าภาษา (Smalley, 1988)

จากงานวิจัยของสมอลลี่ (Smalley, 1988) ศึกษาชุมชนที่พูดภาษาเขมรเหนือในประเทศไทย ใน 3 จังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ และบุรีรัมย์ พบว่า ประชากรส่วนใหญ่พูดภาษาเขมรเหนือเป็นภาษาที่หนึ่ง และมีการใช้ภาษาอื่น ๆ ด้วย คือ ภาษาไทย ลาว และกูย จากการศึกษาดังกล่าว การเลือกใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งขึ้นอยู่กับ โอกาส สถานการณ์ ที่ตั้งของชุมชน การศึกษา อายุ และรุ่นของอายุ โดยพบว่า คนสูงอายุจะมีภาวะหลายภาษาน้อยกว่าคนหนุ่มสาว และประเด็นสำคัญที่ค้นพบคือ คนหนุ่มสาวมีการใช้ภาษาเขมรเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า เมื่อเทียบกับ 30 ปีที่ผ่านมา เป็นแสดงให้เห็นว่า การใช้ภาษาไทยในสถาบันการศึกษา ไม่มีผลต่อขอบเขตในการเลือกใช้ภาษาเขมรของประชากร รวมถึงชนเผ่าอื่น ๆ ก็ใช้ภาษาเขมรเช่นเดียวกัน

ผลการศึกษา ภาวะหลายภาษาในบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม ตำบลดินแดง อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ของประพนธ์ จุนทวิเทศ (2532) พบว่า ชุมชนนี้ ภาษาสำคัญที่ประชากรส่วนใหญ่เลือกใช้มี 4 ภาษา ได้แก่ ภาษาเขมร ภาษาส่วย (กูย) ภาษาลาว (ไทยถิ่นอีสาน) และภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาลาว เป็นภาษาที่ประชากรส่วนใหญ่พูดได้มากที่สุด รองลงมาคือ ภาษาเขมร ภาษาไทยมาตรฐาน และภาษากูย ตามลำดับ และประชากรส่วนใหญ่จะพูดได้ 3 ภาษาเป็นอย่างน้อย

ความสามารถในการเลือกใช้ภาษาแต่ละภาษาของประชากร แตกต่างกันไปตามชาติพันธุ์เพศและอายุ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า ในชุมชนนี้ กำลังอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลง ดังหลักฐานที่แสดงความแตกต่างอย่างชัดเจนในรูปแบบการใช้ภาษาของประชากรที่มีอายุต่างกันสำหรับการตัดสินใจเลือกใช้ภาษาของคนในชุมชน จะใช้ภาษาของตนเองเมื่อพูดกับกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน สำหรับการพูดกับต่างกลุ่ม จะขึ้นอยู่กับ กลุ่มชาติพันธุ์ เพศ อายุ ความสามารถในการใช้ภาษา ฐานะทางสังคมทั้งของผู้พูดและผู้ฟัง รวมทั้งแวดวงการใช้ภาษานั้น ๆ และเมื่อพิจารณาจากมุมมองของหน้าที่ของภาษา พบว่าภาษาไทยมีบทบาทมากที่สุด รองลงมาเป็นภาษาลาว ภาษาเขมร และภาษากูย ตามลำดับ

จากการศึกษาการบริหารและผลการจัดการเรียนรู้ระบบสองภาษา (ไทย-มลายู) แบบประยุกต์ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีการศึกษา 2549 โดยกลุ่มงานนโยบายพิเศษด้านสังคมจิตวิทยา สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 (2550) เพื่อศึกษาศึกษากระบวนการบริหารจัดการเรียนรู้ระบบสองภาษา (ไทย-มลายู) ของสถานศึกษา ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ระบบสองภาษา (ไทย-มลายู) ของนักเรียนปฐมวัย และศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขการจัดการเรียนรู้ระบบสองภาษา (ไทย-มลายู) โดยมีโรงเรียนนำร่องจำนวน 12 โรง ใน 3 จังหวัดภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการบริหารจัดการ ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม และดำเนินการสอนระบบสองภาษา ทำให้องค์กรท้องถิ่น ชุมชน และผู้ปกครองมีความภูมิใจที่โรงเรียนให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมท้องถิ่นคู่กับการเรียนรู้ภาษาไทยของบุตรหลาน และให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเป็นอย่างดี

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า ผลที่เกิดกับนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าครูไม่ใช่คนแปลกหน้า สามารถทำความเข้าใจกับสิ่งที่ครูสอนได้ง่ายขึ้น นักเรียนมีพัฒนาการทั้งด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่ดีขึ้นตามลำดับ และที่สำคัญนักเรียนไม่ปฏิเสธที่จะเรียนรู้ภาษาไทย สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างมั่นใจ กล้าแสดงออก มีความสุขในการมาโรงเรียนและขาดเรียนน้อยลง

สำหรับครูผู้สอน ส่งผลให้ครูสามารถทำความเข้าใจกับนักเรียนได้เร็วขึ้น เข้าใจนักเรียนดีขึ้นและใกล้ชิดกับผู้ปกครองมากขึ้น ครูมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น เตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ จัดทำแผนการสอนสองภาษา สื่อการสอนสองภาษา วิธีการจัดการเรียนการสอน การศึกษาเรียนรู้ภาษามลายูที่ถูกต้องสำหรับครูที่ใช้ภาษามลายูยังไม่คล่อง ศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ และให้การยอมรับและมีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนสองภาษาดีขึ้น

ผลที่เกิดกับโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีความใกล้ชิด ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน เข้าร่วมและให้ความช่วยเหลือในกิจกรรมของโรงเรียน มีความรู้สึกโรงเรียนเป็นของชุมชน และยังทำหน้าที่เป็นประชาสัมพันธ์การสอนระบบสองภาษาให้ชุมชนอื่นทราบ ทำให้โรงเรียนมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นจากในเขตและนอกเขตบริการ

3. เสียงสะท้อนจากชุมชนและผู้ปกครอง ต้องการให้มีการสอนระบบสองภาษา (ไทย/มลายู) อย่างต่อเนื่อง พัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ขยายการสอนสองภาษาไปสู่ช่วงชั้นอื่นในโรงเรียน รวมทั้งขยายการสอนสองภาษาไปสู่โรงเรียนอื่น ๆ ด้วย

นอกจากผลการศึกษา วิจัย ที่เน้นภาวะหลายภาษาโดยตรงแล้ว เอกสารทางวิชาการที่ปรากฏว่าสังคมไทยเป็นสังคมหลายภาษา ไม่ว่าจะเป็นหนังสือสารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ เขมรถิ่นไทย โดยประกอบ ผลงาม (2538) ที่ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของภาษาเขมร ซึ่งเป็นภาษาที่ประชากรไทยส่วนใหญ่ใน 3 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือใช้เป็นภาษาหลักในการสื่อสาร คือ จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ และผู้ที่ใช้ภาษาเขมรกลุ่มนี้ ยังเก็บรักษาวัฒนธรรมของตนเอาไว้ไม่ให้สูญหายด้วย

ภาษากูย เป็นอีกภาษาหนึ่งที่พูดในประเทศไทย ตาไม่ใช่ภาษาไทย ซึ่งสมทรง บุรุษพัฒน์ (2538) ได้สรุปในบทความของเขาไว้ว่า ภาษากูย หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ภาษาส่วย เป็นภาษาที่ประชากรในถิ่นอีสานประมาณห้าแสนกว่าคนยังคงใช้ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัด สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี และบุรีรัมย์ ภาษากูย จะเป็นภาษาตระกูลเดียวกับภาษามอญ-เขมร เช่นเดียวกัน

สำหรับภาษาที่คนไทยจำนวนมากใช้กันอีกภาษาหนึ่งคือ ภาษามลายู โดยความเป็นมาของภาษามลายู คือภาษามลายูปัตตานี หรือ มลายูปาตานี หรือนิยมเรียกอย่างไม่เป็นทางการว่า ภาษายาวี (เรียกในภาษาอังกฤษ ว่า 'Pattani Malay' หรือ 'Patani Malay') เป็นภาษากลุ่มออสโตรนีเซียน ที่พูดโดยชาวไทยเชื้อสายมลายูในจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และในบางอำเภอของสงขลา (ไม่รวมสตูล) ในประเทศไทยมีประชากรที่พูดภาษานี้มากกว่า 1 ล้านคน ภาษานี้ใกล้เคียงมากกับภาษาถิ่นในรัฐกลันตันประเทศมาเลเซีย ซึ่งพูดภาษาถิ่นที่แตกต่างจากส่วนที่เหลือของประเทศมาเลเซีย (ประพนธ์ เรืองณรงค์. บุหงาปัตตานี: คติชนไทยมุสลิมชายแดนภาคใต้. กทม. มติชน. 2540)

3. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบทวิภาษา

สมมุติฐานของ จิม คัมมินส์

.- สมมุติฐาน "ระดับขั้น" (ระดับขั้นเปรียบได้กับระดับของการเรียนรู้) ให้คิดดูถึงการปีนเขา ถ้าเราปีนไปได้เศษหนึ่งส่วนสามของระยะทาง เราก็ยังไม่เห็นวิวทิวทัศน์อะไรมาก พอปีนต่อไปได้สองในสามของระยะทางเราก็เห็นภาพธรรมชาติมากขึ้นแต่ก็อาจไม่รู้สึกว่ามันคุ้มค่ากับการที่ต้องเหนื่อยปีนขึ้นมาดู แต่ถ้าเราได้ปีนไปจนสุดยอดดอย เราจะเห็นทิวทัศน์สุดลูกหูลูกตา และรู้สึกปลื้มปิติกับความพยายามที่ทำมา เช่นเดียวกันกับการเรียนสองภาษา ถ้าเด็กอยู่ขั้นที่ 1 ก็จะรู้สึกพูดไม่เก่งทั้งสองภาษา แต่ถ้าเด็กพัฒนาก้าวไปอีกขั้น ก็อาจจะรู้สึกพูดภาษาใดภาษาหนึ่งดีขึ้น และถ้าเด็กได้พัฒนาต่อไปจนถึงขั้นสูงสุด เด็กก็จะสามารถสื่อสารได้เป็นอย่างดีทั้งสองภาษา ณ ขั้นสูงสุดนี่เองที่คัมมินส์ และนักวิจัยคนอื่นเชื่อว่าเราจะเห็นประโยชน์ที่แท้จริงของการเรียนแบบทวิภาษาได้

- รากฐานของการสื่อสาร การวิจัยเกี่ยวกับการรู้สองภาษาแสดงให้เห็นว่าจิตของมนุษย์มีความสามารถที่จะเรียน จดจำ และใช้สองภาษาหรือมากกว่านั้น ภาษาสองภาษาอาจมีรูปแบบ 'ภายนอก' ไม่เหมือนกัน (เช่น ในเชิงไวยากรณ์ภาษาไทยพูดว่า "ฉันกินข้าว" แต่ภาษามูเซอ ต้องพูดว่า "ฉันข้าวกิน") แต่ไม่ว่าเราจะพูดภาษาใดก็ตาม (ภาษาไทยหรือภาษามูเซอ) สิ่งที่เราต้องมีเหมือนกัน คือ ความสามารถด้านกระบวนการความคิด ซึ่งถือเป็น 'รากฐาน' ของการสื่อสารในทุกภาษา

- สมมุติฐาน 'การขึ้นอยู่ซึ่งกันและกัน' สิ่งที่เราเรียนรู้มาในภาษาแม่ สามารถถ่ายโอนไปยังภาษาที่สองได้ถ้าภาษาแม่ของผู้เรียนดีพอ คัมมินส์กล่าวว่า "การที่การถ่ายโอนความเชี่ยวชาญในการอ่านเขียนจากภาษาที่หนึ่ง (ภาษาแม่) ไปยังภาษาที่สอง (ภาษาหลัก/ภาษาประจำชาติ) จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยสองประการ คือ ผู้เรียนจะต้องฝึกอ่านเขียนภาษาแม่จนเกิดความเชี่ยวชาญก่อนและจะต้องมีโอกาสสัมผัสกับภาษาที่สองอย่างพอเพียง รวมถึงมีแรงจูงใจที่จะเรียนภาษานั้นด้วยช่วยหรือกีดกันนักเรียนชนกลุ่มน้อย

ปัจจัยหลักสี่ประการที่ช่วย "สร้างอำนาจ" ให้แก่นักเรียนชนกลุ่มน้อย ขึ้นอยู่กับระดับความร่วมมือของพวกเขาดังนี้ (เบเกอร์, 2539 : 346-347)

1. ภาษาและวัฒนธรรมของเด็กนักเรียนชนกลุ่มน้อยเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรการเรียนการสอนหรือไม่

2. มีการกระตุ้นให้ผู้ปกครองและคนอื่น ๆ ในชุมชนมีส่วนร่วมในการศึกษาของบุตรหลาน หรือไม่

3. การศึกษามีส่วนช่วยผลักดันให้เด็กมีความต้องการใฝ่หาความรู้ ไม่ใช่เป็นแค่หุ่นยนต์ที่ถูกจับยัดความรู้ให้เท่านั้นหรือไม่

4. การประเมินผลการศึกษาของนักเรียนชนกลุ่มน้อย ทำโดยหลีกเลี่ยงที่จะโยนความผิดให้กับนักเรียน (นักเรียนเรียนไม่ได้เพราะตัวนักเรียนเอง) แต่ทำโดยการหาต้นตอของ ปัญหาว่าเกิดจากระบบสังคม การศึกษา หรือหลักสูตรหรือไม่

ตัวอย่างประสบการณ์การสอนแบบภาษาแม่ในประเทศต่าง ๆ เช่น

ประเทศกัวเตมาลา พบว่า นักเรียนที่ได้เรียนหนังสือโดยใช้ภาษาแม่เป็นสื่อการสอนมาก่อน ต่อมาเมื่อเรียนโดยใช้ภาษาที่สองเป็นสื่อการสอนได้คะแนนสอบสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ภาษาที่สองมาตั้งแต่แรก

ประเทศไฮติ นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนที่ได้เรียนโดยใช้ภาษาแม่เป็นสื่อการสอนมาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 4 เรียนรู้ภาษาที่สองได้เท่า ๆ กับคนที่เรียนเป็นภาษาที่สองมาโดยตลอด

ประเทศไนจีเรีย นักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้ภาษาแม่เป็นสื่อการสอนมาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 เวลาเรียนเป็นภาษาที่สองได้คะแนนสอบมากกว่าเพื่อนร่วมชั้นที่ได้เรียนเป็นภาษาแม่แค่ช่วงประถมศึกษาปีที่ 1 - 3

ประเทศฟิลิปปินส์ นักเรียนที่ภาษาแม่เป็นภาษาที่ใช้ในการศึกษาแบบทวิภาษา และมีโอกาสได้พูดภาษาแม่ที่บ้าน เรียนเก่งกว่านักเรียนที่ไม่ได้พูดภาษาแม่ หรือภาษาที่สองที่บ้าน

นาวาโจ สหรัฐอเมริกา นักเรียนชาวนาวาโจที่โรงเรียนร็อคพอยต์ ที่ได้เรียนหนังสือโดยใช้ภาษาแม่เป็นสื่อการสอนมาก่อน เวลาเรียนเป็นภาษาที่สองได้คะแนนสอบมากกว่า นักเรียนที่เรียนเป็นภาษาที่สองมาตลอด

ชนกลุ่มน้อยในสหรัฐอเมริกา นักเรียนที่พูดภาษาสเปนในการเรียนวิชา Ramirez Longitudinal Study ที่ได้เรียนหนังสือโดยใช้ภาษาแม่เป็นสื่อการสอนเป็นเวลาอย่างน้อย 40 เปอร์เซ็นต์ของชั่วโมงเรียน สามารถเรียนหนังสือและเรียนรู้ภาษาที่สองทันนักเรียนที่พูดภาษาอังกฤษ ตรงกันข้ามกับนักเรียนที่พูดภาษาสเปน ซึ่งเรียนหนังสือได้ช้า

ประเทศแคนาดา นักเรียนจากกลุ่มภาษาหลักที่ได้รับการสนับสนุนให้เรียนหนังสือโดยใช้ภาษาแม่เป็นสื่อการสอนมาก่อน สามารถเรียนหนังสือที่ใช้ภาษาที่สองเป็นสื่อได้ดีกว่านักเรียนที่ไม่มีโอกาสสัมผัสภาษาแม่

การจัดการเรียนรู้แบบทวิภาษาดังกล่าว สามารถกระทำได้ ตามประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. การศึกษาแบบทวิภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์

แมกลาฟลิน บี กล่าวไว้ในหนังสือ Multilingual Education: Theory East and West ว่า มีหลักฐานมากมายแสดงให้เห็นว่าการพบปะกัน เพื่อนที่พูดภาษาหลัก (เช่นภาษาประจำชาติ) เป็นประจำทุกวัน เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนรู้สองภาษาของเด็กชนกลุ่มน้อย การเรียนพิเศษภาษาหลักไม่ได้ช่วยให้ผู้เรียนเก่งขึ้นเท่ากับการมีปฏิสัมพันธ์เป็นประจำกับ เจ้าของภาษานั้น

โจนส์ จี ได้กล่าวถึงประเด็นปัญหาต่าง ๆ ในหนังสือ Achieving biliteracy in a bilingual education system: Some factors for consideration ไว้ดังนี้ สถานการณ์ระบบการศึกษาแบบทวิภาษาในบรูไน ซึ่งภาษาที่ใช้ในการศึกษาคือภาษาประจำชาติและภาษาต่างประเทศ โดยเน้นระบบการศึกษาไปที่

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาที่สอง) ในขณะที่ละเลยภาษาประจำชาติ (ภาษาที่หนึ่ง) การใช้ภาษาที่สองเป็นสื่อการสอนในโรงเรียนตั้งแต่ชั้นเด็กเล็ก อาจส่งผลกระทบกับความสามารถในการอ่านเขียนไม่เฉพาะในภาษาแม่ เท่านั้น แต่ในภาษาที่สองด้วย ในประเทศแคนาดา ผู้อพยพพูดภาษาอังกฤษกับลูก ๆ แทนภาษาดั้งเดิมของตน เช่นเดียวกับในประเทศบรูไน พ่อแม่ไม่พูดภาษาจีนหรือมาเลย์กับลูก แต่กลับพูดภาษาอังกฤษแทน

นอกจากนี้ โจนส์ ยังเชื่อว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องอธิบายให้ผู้ปกครองและผู้วางแผนนโยบายภาษาได้เข้าใจถึงประสิทธิผลของการมีทักษะการอ่านเขียนในภาษาที่หนึ่งก่อนเริ่มเรียนการอ่านการเขียนภาษาที่สอง โดยมองถึงปัญหาสี่ประการที่จำเป็นที่ต้องแก้ไข ประกอบด้วย

- ปัญหาด้านผู้ปกครอง การพูดสองภาษากับเด็กจะหน่วงเหนี่ยวการพัฒนาภาษาที่สองของเด็ก
- ปัญหาด้านวัฒนธรรม ผู้ปกครองที่มาจากชนชั้นกลางจะมีแนวโน้มที่จะเห็นคุณค่าของการเรียนสองภาษา
- ปัญหาด้านการศึกษา ผู้ปกครองจากชนชั้นกลางจะมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนเด็กมากกว่า
- ปัญหาด้านการเมือง/นัยมโนคติ เกิดความตึงเครียดระหว่างสองภาษาเนื่องจากมีสถานภาพไม่เท่าเทียมกัน เกิดระดับชั้นทางภาษาขึ้น

โจนส์ แนะนำว่าผู้วางแผนนโยบายภาษาและการศึกษามีบทบาทในการให้ความรู้ ผู้ปกครองและคนอื่น ๆ เกี่ยวกับความสำคัญของการเรียนอ่าน-เขียนภาษาแม่ก่อนภาษาที่สอง การวางแผนและการนำระบบการศึกษาแบบใหม่นี้มาใช้จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น และเนื่องจากโดยธรรมชาติของมนุษย์นั้น มักจะต่อต้านหรือระแวงกับการเปลี่ยนแปลง ผู้วางแผนจึงควรคาดการณ์ล่วงหน้าถึงความกลัวที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงนี้และขจัดความรู้สึกดังกล่าวก่อนที่มันจะเกิดขึ้นและจำเป็นอย่างยิ่งที่สาธารณชนจะได้มีโอกาสรับฟังคำอธิบายเกี่ยวกับระบบการศึกษาแบบทวิภาษานี้ เพื่อที่จะได้ไม่เข้าใจผิดหรือได้รับข้อมูลผิด ๆ และสร้างปัญหาให้กับระบบการศึกษาและการเรียนรู้ทักษะการอ่าน-เขียน

2. การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาแบบทวิภาษา

ภูมิหลัง

นักการศึกษาเผชิญกับปัญหาท้าทายต่าง ๆ มากมายในงานพัฒนาหลักสูตรสำหรับโครงการการศึกษาแบบทวิภาษา ซึ่งหนึ่งในภาษาที่ใช้เป็นสื่อการสอนก็คือภาษาของชนกลุ่มน้อย ปัญหาอย่างหนึ่งที่พบคือภาษาชนกลุ่มน้อยที่ใช้เป็นสื่อการสอนนั้นเพิ่งเริ่มมีภาษาเขียนใช้ได้ไม่นาน ระบบเขียนที่ใช้จึงยังไม่สมบูรณ์ ทำให้มีวรรณกรรมไม่เพียงพอที่จะทำโครงการการอ่านเขียนภาษาแม่ (ภาษาชนกลุ่มน้อย) ขึ้นมา งานการพัฒนาระบบซึ่งสามารถผลิตวรรณกรรมที่จำเป็นและใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

องค์ประกอบที่สำคัญสี่ประการในโครงการการเรียนรู้การอ่านเขียนสำหรับเด็กสามารถสรุปได้โดยย่อดังนี้

1. การอ่านเรื่อง (อ่านแบบเอาความ)

เช่นเดียวกับที่เด็กเรียนรู้วิธีการเล่นฟุตบอล โดยลงไปเล่นในสนามฟุตบอล (ไม่ใช่โดยการฝึก ยิงลูก เลี้ยงลูก ฯลฯ) เด็กเรียนรู้การอ่านหนังสือได้จากการอ่านเรื่องที่เด็กสนใจ เหมาะสมกับระดับความรู้ความเข้าใจของเด็ก และจากนักอ่านที่มีประสบการณ์และอ่านได้คล่อง

2. การเขียนเรื่อง (เขียนแบบสื่อความหมาย)

เช่นเดียวกับการอ่าน เด็กเรียนรู้การเขียนโดยการฝึกเขียน นั่นคือเด็กที่มีโอกาสที่จะถ่ายทอดความคิดความรู้สึกผ่านการเขียน ย่อมจะมีโอกาสที่จะเรียนรู้ว่าภาษาเขียนนั้นมีความหมายและเป็นสื่อกลางการสื่อสารระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน

3. การอ่านคำ (การฝึกจำคำศัพท์)

เช่นเดียวกับที่เด็กสามารถพัฒนาทักษะการเล่นฟุตบอลได้ด้วยการฝึกยิง เลี้ยงและส่งลูก ฯลฯ เป็นประจำ เด็กก็เรียนรู้ที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่านได้ โดยการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงในภาษากับสัญลักษณ์ที่ใช้เขียนถ่ายทอดเสียงนั้น

4. การคัดคำและสะกดคำ

การที่คนอื่นจะอ่านงานเขียน (เช่น เรื่องเล่า จดหมาย บทความ รายงาน ฯลฯ) ของเราได้เข้าใจนั้น เราจะต้องฝึกคัดตัวอักษรต่าง ๆ ให้ได้ดีเสียก่อน เพื่อที่คนอื่นจะสามารถอ่านได้ นอกจากนี้เรายังต้องสะกดคำต่าง ๆ ที่ใช้ให้ถูกต้อง เพื่อที่คนอ่านจะได้เข้าใจความหมายของสิ่งที่ต้องการสื่อ

องค์ประกอบทั้ง 4 นี้ จำเป็นต้องรวมอยู่ในโครงการการสอนการอ่านเขียน แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสองแนวที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ ก็รวมองค์ประกอบทั้ง 4 ไว้ด้วยเช่นกัน แต่ในรูปแบบที่ต่างกัน แนวทางการพัฒนาหลักสูตรทั้งสองนี้สามารถใช้ในโครงการการเรียนรู้การอ่านเขียนภาษาแม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งใช้ได้ผลมาแล้วในแถบคาบสมุทรแปซิฟิก และกำลังอยู่ระหว่างการทดลองใช้ในประเทศในทวีปเอเชียบางประเทศ

วิธีการแบบ 1+1 (A Two-Track Method of Literacy Education)

วิธีการแบบ 1+1 นี้ ดัดแปลงมาจากงานของสตริงเจอร์ (2538) และของเรมเพล (2539) วิธีการแบบ 1+1 นี้หมายถึง มีวิธีการสอนการอ่านเขียนอยู่สองแบบ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากกลยุทธ์การอ่านเขียนที่ต่างกันสองแบบ คือ

1. ใหญ่ไปเล็ก เป็นวิธีที่เรียนรู้การอ่านเขียนจากระดับเรื่องไปสู่ระดับคำ

2. เล็กไปใหญ่ เป็นวิธีที่เรียนรู้การอ่านเขียนจากระดับคำไปถึงระดับเรื่อง

วิธีการแบบแรกคือการ 'เล่าเรื่องเขียนสนุก' จะใช้กลยุทธ์แรก ส่วนวิธีการที่สองคือ 'คำ 'ค้น' คำ' จะใช้กลยุทธ์ที่สอง

1. เล่าเรื่องเขียนสนุก

วิธีนี้เป็นวิธีที่ครูแสดงวิธีการอ่านที่ดีให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง โดยครูจะอ่านเรื่องที่น่าสนใจให้เด็กฟังอย่างออกรสชาติ ซึ่งจะช่วยทำให้เด็กสนใจอยากอ่านหนังสือ นอกจากนี้ครูจะสาธิตให้เห็นวิธีการเขียนเรื่องต่าง ๆ ในภาษาของเด็กแล้วก็ให้โอกาสเด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการอ่านเขียน เด็กจะเห็นครูเป็นแบบอย่างและจะทำตาม (เหมือนที่ทำตามพ่อแม่และคนในชุมชน)

2. 'ค้น' คำ

วิธีการนี้ครูจะทำกิจกรรมร่วมกับเด็กซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเสียงในภาษากับสัญลักษณ์ที่ใช้เขียนแทนเสียง ครูจะแสดงให้เด็กเห็นถึงโครงสร้างของคำว่าคำประกอบขึ้นได้อย่างไร นั่นคือคำคำหนึ่งสามารถแบ่งย่อยลงไปเป็นส่วนประกอบของคำ และส่วนประกอบของคำเหล่านี้หากนำมาประกอบกันด้วยวิธีต่าง ๆ กันก็จะทำให้ได้คำใหม่ ๆ ออกมา นอกจากนี้ครูยังสาธิตวิธีการเขียนตัวอักษรและการสะกดคำต่าง ๆ ด้วย

ข้อดีและข้อเสียของวิธีการดังกล่าว มีดังต่อไปนี้

ข้อดี

- วิธีการนี้มีกลยุทธ์ในการอ่านและการเขียนต่าง ๆ มากมาย ดังนั้นจึงน่าจะมีกลยุทธ์บางอย่างที่เหมาะสมกับผู้เรียน

- กลยุทธ์ 'เล็กไปใหญ่' และ 'ใหญ่ไปเล็ก' เป็นกลยุทธ์ที่มีความแตกต่างอย่างชัดเจน ซึ่งความแตกต่างนี้จะช่วยทำให้ผู้สอนและผู้เรียนไม่รู้สึกสับสน

- วิธีการนี้เป็นวิธีที่มีหลักสูตรสำเร็จรูปพร้อมสำหรับโรงเรียนต่าง ๆ ที่เข้าโครงการการอ่านเขียนแบบ ภาษาที่หนึ่ง

- กิจกรรม 'เล่าเรื่องเขียนสนุก' เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสอ่านและเขียนเรื่องที่น่าสนใจ ทั้งยังมีเนื้อหาเชิงวัฒนธรรมที่เหมาะสมสอดแทรก ตั้งแต่วันแรกของการเรียน

- กิจกรรม 'คำ 'ค้น' คำ' เป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกทักษะการถอดความหมายของคำ การสะกดคำ และการคัดลายมือ

- วิธีการ 'เล่าเรื่องเขียนสนุก' จะเป็นพื้นฐานการพัฒนาความรู้ด้านภาษาของผู้เรียนต่อไปในอนาคต

- วิธีการเขียนแบบ 'เล่าเรื่องเขียนสนุก' จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสร้างสรรค์ในการเขียนมากขึ้น ซึ่งเป็นข้อดีที่ไม่มีในวิธีการแบบ 'คำ 'ค้น' คำ'

ข้อเสีย

- เรื่องเล่าที่ดีนั้นจะต้องใช้เวลาในการเตรียมนาน นอกจากนี้ ยังขึ้นกับความคิดสร้างสรรค์ของครู ฝึกสอนอีกด้วย

- เนื่องจากทั้งสองวิธีนี้ใช้เวลาในการสอนแต่ละครั้งเท่าๆกัน (ประมาณ 1 ชั่วโมง) ซึ่งสำหรับวิธีการแรกที่ต้องมีทั้งการอ่านเขียนนั้นถือว่ามีเวลาในการสอนน้อย ส่วนวิธีแบบที่สองนั้น มีแต่การฝึกคัดฝึกสะกดคำ ทำให้เวลา 1 ชั่วโมงนั้นถือว่ามากไป (เมื่อเทียบกันวิธีแรก)

- ถึงแม้วิธีการนี้จะมีหลักสูตรสำเร็จพร้อมสอนในโรงเรียน แต่ก็ไม่มีสื่อการเรียนการสอนหรือวิธีการสอนสำหรับวิชาอื่น ๆ เช่น สุขภาพ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์

วิธีการแบบปฏิสัมพันธ์

วิธีการนี้เป็นวิธีแบบ 'ใหญ่ไปเล็ก' ซึ่งเน้นที่การใช้ 'เรื่อง' (ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล่า หรือเพลง) โดยเฉพาะวิธีการอ่าน 'หนังสือภาพ' ร่วมกัน 'หนังสือภาพ' เป็นหนังสือเล่มใหญ่ ที่มีภาพประกอบ และตัวหนังสือขนาดใหญ่เพื่อที่จะได้เห็นชัดๆและอ่านง่าย ๆ โดยที่เด็ก ๆ จะอ่าน 'หนังสือภาพ' นี้กันเป็นกลุ่มตามคุณครูผู้สอน 'หนังสือภาพ' นี้ออกแบบมาเพื่อดึงดูดความสนใจของเด็กๆ โดยมากแล้วเรื่องราวใน 'หนังสือภาพ' นี้จะมีเนื้อหาที่เดาได้ ใช้คำซ้ำ ๆ และมีบทสนทนาระหว่างตัวละครที่ชวนติดตาม องค์ประกอบต่าง ๆ ของวิธีการนี้ซึ่งเคยใช้กับชุมชนชนกลุ่มน้อยในคาบสมุทรแปซิฟิก มีดังต่อไปนี้

- การพัฒนาประเด็นต่าง ๆ ด้านวัฒนธรรม รวมถึงการจัดทำปฏิทินที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม
- การกำหนดแนวเรื่องสู่หลักสูตรแบบบูรณาการ
- การร่วมกันอ่านหนังสือ
- ประสบการณ์ด้านภาษา
- ขั้นตอนการเขียน
- จัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับการอ่านเรื่อง
- กิจกรรมการอ่านส่วนย่อยไปสู่ส่วนรวมโดยใช้แบบเรียน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการอ่านและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษา ถ้าวิธีการนี้ได้รับเลือกว่าเหมาะสมกับชุมชน ขั้นต่อไปที่ต้องทำคือการจัดการฝึกอบรมนักเขียน และนักวาดเพื่อที่จะได้ผลิต 'หนังสือภาพ' เป็นภาษาของชนกลุ่มน้อยขึ้นมา

ข้อดี

- ผู้เรียนมีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างสื่อสำหรับอ่าน และมีโอกาสได้ถ่ายทอดความคิดโดยการเขียน ความรู้สึกอยากเรียนของผู้เรียน จะช่วยทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็ว
- การเรียนวิธีนี้เป็นการเรียนที่ระดับเรื่อง
- วิธีการนี้สร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน พวกเขามีโอกาสอ่านจริง-เขียนจริงตั้งแต่เริ่มเรียน ไม่ใช่แค่เตรียมความพร้อมในการอ่านและเขียนเท่านั้น ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตัวเองอ่านเขียนได้ตั้งแต่แรก
- การสอนวิธีนี้จะเห็นความล้มเหลวได้ง่าย นั่นคือคุณครูจะรู้ว่าชั้นเรียนนั้นจะเรียนไปได้ดีหรือไม่ดี ดังนั้นถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นก็จะสามารถแก้ไขจัดการได้ทันที

- สามารถปรับเปลี่ยนแนวการสอนได้ง่ายตามแต่เงินทุนที่มีในการทำหนังสือ

ข้อเสีย

- คุณครูต้องเต็มใจและสามารถที่จะเสียสละเวลาในการเตรียมการสอน

3. การโอนถ่ายทักษะการพูดและการอ่านเขียนจากภาษาชนกลุ่มน้อย

จากภาษาแม่หรือ ภาษาที่หนึ่ง ไปยังภาษาประจำชาติ ภาษาที่สอง

ภูมิหลัง

โครงการการศึกษาแบบทวิภาษา องค์ประกอบพื้นฐานของหลักสูตรการเรียนภาษาคือ การพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน

- การพูดและการฟัง

เน้นการพูดและฟังภาษาแม่ในช่วงสองปีแรก การวิจัยในปัจจุบันชี้ให้เห็นข้อแนะนำว่าเด็กชนกลุ่มน้อยควรพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาแม่ก่อน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มฝึกอ่านเขียน ถ้ามีการสอนภาษาประจำชาติ ควรสอนแต่ภาษาเท่านั้นไม่ใช่นำมาใช้เป็นสื่อการสอน

สาเหตุเน้นไปที่การพูดภาษาแม่ พบว่า จากหลักฐานการวิจัยทำให้เราทราบว่า เด็กจำเป็นที่จะต้องพัฒนาความสามารถในการพูดและการคิดในภาษาแม่ได้อย่างเต็มที่เสียก่อนที่ความสามารถเหล่านี้จะโอนถ่ายไปยังภาษาที่สองได้ นอกจากนี้การวิจัยก็ยังแนะนำว่า การพูดเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยทำให้นักเรียนได้คิดไปกับวิชาที่กำลังเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกประเมินค่าความสำคัญไว้ต่ำมากมาโดยตลอด

จะสอนพูดภาษาที่สองอย่างไร ภาษาที่สองจะค่อย ๆ เริ่มสอนในระดับชั้นต้น ๆ โดยจะเน้นไปที่บริบทที่สำคัญและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าสามารถสอนพูดภาษาที่สองไปได้เรื่อย ๆ จนกระทั่งนักเรียนเริ่มอ่านเขียนภาษาแม่ได้ชำนาญแล้ว จะช่วยทำให้นักเรียนได้ประโยชน์จากการเรียนรู้การอ่านเขียนภาษาแม่สูงสุด เมื่อถึงเวลาเปลี่ยนไปเรียนอ่านเขียนภาษาที่สองซึ่งมักจะใช้เวลาประมาณ 2-3 ปี

- การอ่านและการเขียน

การเริ่มเรียนอ่านเขียนภาษาที่สองตั้งแต่ต้นจะสร้างความสับสนให้กับนักเรียนเป็นอย่างมาก ถ้าเริ่มสอนอ่านเขียนสองภาษาพร้อม ๆ กัน การอ่านเขียนภาษาที่สองหรือภาษาประจำชาติก็จะเข้าไปแทนที่การอ่านเขียนภาษาแม่ในที่สุด ถ้าเด็กนักเรียนไม่เข้าใจภาษาประจำชาติ ก็จะเป็นไปได้มากที่ระดับความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ของเด็กจะต่ำมากเกินกว่าที่จะเป็นประโยชน์ในการศึกษา ควรรอจนกว่าผู้เรียนมีความสามารถในการพูดภาษาที่สองพอเพียงที่จะใช้กลยุทธ์การอ่านภาษาแม่ที่เรียนมา (มีความเข้าใจในด้านความหมาย ไวยากรณ์ ระบบเสียง และระบบเขียนของภาษาแม่) และจนกว่าจะสามารถประยุกต์กลยุทธ์ดังกล่าวได้ การอ่านเขียนภาษาที่สองของเด็กนั้นส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับความรู้ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับสัญลักษณ์ในภาษา โดยที่ไม่มีความเข้าใจความหมายเลย

4. ความหมายของ"การศึกษาแบบทวิภาษา" (Bilingual Education)

ตามที่ Wikipedia, the free encyclopedia ได้กล่าวถึงวิธีการสอนรายวิชาต่างๆทุกวิชาในโรงเรียนโดยใช้สองภาษาที่ต่างกัน เช่น ในสหรัฐอเมริกา การสอนเกิดขึ้นโดยใช้ภาษาอังกฤษและภาษาของชนกลุ่มน้อย เช่น ภาษา สแปนิช หรือภาษาจีน โดยที่จำนวนการใช้แต่ละภาษามีสัดส่วนแปรเปลี่ยนไป รูปแบบของโปรแกรม (program models) มีดังนี้:

· ***การศึกษาทวิภาษาเพื่อการถ่ายโอน*** (Transitional Bilingual Education) การศึกษาแบบนี้ครอบคลุมการศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาษาแม่ของตนเอง โดยปกติเป็นเด็กอายุไม่เกิน 3 ขวบ เพื่อที่จะทำให้มั่นใจว่าเด็กๆ จะไม่ล้าหลังในเนื้อหาต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษาในขณะที่กำลังเรียนภาษาอังกฤษ เป้าหมายคือช่วยให้นักเรียนถ่ายโอนโดยเร็วไปสู่กระแสหลัก (mainstream) คือห้องเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเพียงอย่างเดียวและเป้าหมายของโปรแกรมคือการใช้ภาษาอังกฤษอย่างเดียวเท่านั้น โปรแกรมทวิภาษาในประเทศสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่เป็นโปรแกรมเพื่อการถ่ายโอนนี้

· ***การศึกษาทวิภาษาแบบสองทางหรือสองภาษา*** (Two-Way or Dual Language Bilingual Education) โปรแกรมนี้ออกแบบเพื่อช่วยให้นักเรียนทั้งที่เป็นผู้ที่พูดภาษาอังกฤษหรือไม่ได้พูดภาษาอังกฤษในชีวิต (native and non-native English speakers) กลายเป็นผู้ที่ใช้ได้สองภาษาหรือรู้หนังสือทั้งสองภาษา (bilingual or biliterate) โดยอุดมการณ์แล้ว โปรแกรมดังกล่าวในบริบทของสหรัฐอเมริกานั้น ครึ่งหนึ่งของนักเรียนเป็นผู้ที่ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตและอีกครึ่งหนึ่งใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์เช่นภาษาสแปนิช โปรแกรมสองภาษาในลักษณะนี้ได้รับอนุญาตในโรงเรียนของสหรัฐอเมริกาน้อยกว่าถึงแม้ว่าผลการวิจัยจะแสดงให้เห็นว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุดในการช่วยให้เรียนภาษาอังกฤษได้ดี และในระยะยาวช่วยพฤติกรรมของผู้เรียนภาษาอังกฤษในโรงเรียนได้ (Center for Applied Linguistics, 2005; Thomas & Collier, 1997; Lindholm-Leary, 2000).

วิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดของการศึกษาแบบทวิภาษาคือ โปรแกรมสองภาษา (Dual Language program) ซึ่งจะทำให้นักเรียน เรียนได้ 2 วิธี คือ (1) สอนรายวิชาต่างๆที่หลากหลายด้วยภาษาที่สองของนักเรียน โดยครูทวิภาษาที่ได้รับการอบรมเป็นพิเศษซึ่งสามารถเข้าใจนักเรียนเมื่อเขาถามด้วยภาษาแม่(native language) แต่ครูก็มักตอบด้วยภาษาที่สอง และ (2) ห้องเรียนเพื่อการรู้หนังสือในภาษาแม่ (Native language literacy classes) เพื่อช่วยปรับปรุงการเขียนและทักษะภาษาที่หนึ่ง(first language) ของนักเรียนให้สูงขึ้น การวิจัยพบว่าทักษะต่างๆที่เรียนด้วยภาษาแม่สามารถถ่ายโอนได้ง่ายไปสู่ภาษาที่สองได้ โปรแกรมชนิดนี้ชั้นเรียนภาษาแม่ไม่ได้สอนรายวิชาต่างๆ ชั้นเรียนที่ใช้ภาษาที่สองเน้นเนื้อหามากกว่าไวยากรณ์ ดังนั้นนักเรียนจึงเรียนทุกรายวิชาด้วยภาษาที่สอง

การศึกษาทวิภาษาแบบพัฒนาการ (Developmental Bilingual Education) เป็นการศึกษาแบบทวิภาษาที่ใช้ภาษาแม่ของเด็กในช่วงเวลาพิเศษที่ขยายเพิ่มขึ้น ควบคู่ไปกับการศึกษาในภาษาอังกฤษ เป้าหมายคือการพัฒนาความเป็นสองภาษา (bilingualism) และให้รู้หนังสือทั้งสองภาษา โปรแกรมลักษณะนี้จัดหาได้เพียงพอสำหรับเด็กที่ภาษาแม่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ และเป็นโปรแกรมที่ธรรมดากว่า

โปรแกรมการถ่ายโอน โดยสรุป การศึกษาแบบทวิภาษา เป็นการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีภาษาแม่หรือภาษาชาติกำเนิดของตนเอง โปรแกรมทวิภาษาอาจจัดโดยเริ่มต้นด้วยภาษาแม่เพื่อถ่ายโอนไปยังภาษาหลักซึ่งเป็นภาษาประจำชาติหรือภาษาอังกฤษสำหรับบางประเทศ เพื่อให้เด็กมีความก้าวหน้าในเนื้อหาวิชาต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา และมุ่งให้เด็กคล่องแคล่วในการใช้ได้ทั้งสองภาษา

4. การศึกษาและการฟื้นฟูธำรงรักษาภาษา

โลกยุคโลกาภิวัฒน์ในปัจจุบันกำลังอยู่ในภาวะของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เศรษฐกิจ สังคม การเมืองระหว่างประเทศ และวัฒนธรรมสมัยใหม่มีอิทธิพลเป็นอย่างมาก การสื่อสารมีพลังไร้พรมแดนเข้าถึงแม้ในพื้นที่ห่างไกล ภาษาและวัฒนธรรมพื้นบ้านของชนกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยอยู่ในภาวะอันตรายและเสี่ยงต่อการสูญสลาย สภาวการณ์เช่นนี้เป็นภัยคุกคามความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เป็นปัญหาคล้ายกับการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพในความสนใจของนักวิทยาศาสตร์ นักภาษาศาสตร์ได้คาดการณ์ทางสถิติไว้ว่าภายในศตวรรษนี้ร้อยละ 90 ของภาษาในโลกซึ่งมีกว่า 6,000 ภาษาจะต้องตายไปจากโลกนี้ มีเฉพาะภาษาใหญ่ๆ ภาษาระดับนานาชาติและภาษาประจำชาติที่มีผู้พูดจำนวนมากและมีการธำรงรักษาอย่างเข้มแข็งเท่านั้นที่จะรอดปลอดภัย (สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย, มหาวิทยาลัยมหิดล)

อย่างไรก็ตาม ผู้คนทั่วไปที่เกี่ยวข้องก็ยังขาดความตระหนักอย่างเพียงพอถึงความร้ายแรงของปัญหาภาวะวิกฤติทางภาษาและ ชาติพันธุ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นอันจะทำลายความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมซึ่งเป็นแหล่งเก็บภูมิปัญญาของมนุษยชาติติดต่อ กันมาเป็นเวลายาวนาน ส่งผลให้เกิดวิกฤตด้านอัตลักษณ์ของกลุ่มชนต่างๆ ต่อเนื่องกันไปเป็นลูกโซ่ ทำให้สังคมอ่อนแอขาดความเชื่อมั่นความมั่นคง ซึ่งเป็นรากฐานของการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ในสภาวการณ์เช่นนี้ สิ่งที่จำเป็นเร่งด่วนประการหนึ่งคือการเร่งสร้างองค์ความรู้ในการจัดการกับปัญหา กล่าวคือการศึกษาและวิธีการฟื้นฟูธำรงรักษาภาษาในภาวะวิกฤตซึ่งยังนับว่าขาดแคลนอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ขึ้นมาจาก ประสบการณ์การศึกษาและฟื้นฟูภาษาในบริบทของภูมิภาคเอเชียและประเทศไทย ทั้งนี้เพราะส่วนมากแล้วองค์ความรู้ดังกล่าวในปัจจุบันล้วนมาจากประสบการณ์ในกิจกรรมฟื้นฟูภาษานอกภูมิภาคเอเชีย ซึ่งมีบริบททางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมที่แตก ต่างออกไป

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย ได้จัดตั้งศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต (ศฟภว.) (The Recource Center for Revitalization and Maintenance of Language and Cultures) เพื่อเป็นแหล่งของการศึกษา เรียนรู้ ฟื้นฟูและแลกเปลี่ยนวิธีการในการศึกษาและวิธีการในการฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่างๆ ในลักษณะสหวิทยาการ สำหรับนักวิชาการทั้งในและนอกประเทศรวมทั้งชุมชนต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เบื้องต้นคือการศึกษาและบันทึกภาษาและ

วัฒนธรรม อาทิ การวิจัยและอธิบาย ระบบภาษาการศึกษานอกสถานภาพของภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชนในพื้นที่ต่างๆ และในกลุ่มอายุต่างๆ การสร้างพจนานุกรม การศึกษารวบรวมนิทานพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน ฯลฯ ให้ได้องค์ความรู้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ก่อนที่จะเสื่อม สลายไป และวัตถุประสงค์ขั้นถัดมาคือการร่วมมือกับชุมชนในการดำเนินกิจกรรมเพื่อฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจและความ พร้อมของแต่ละชุมชน โดยจัดประชุมปฏิบัติการ ฝึกอบรมและดำเนินกิจกรรมด้านต่างๆ พร้อมทั้งจัดพิมพ์เผยแพร่ผลงานจัดประชุม ระดับท้องถิ่น ระดับชาติและนานาชาติ รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาด้านวิธีการศึกษาและวิธีการฟื้นฟูภาษาแก่ชุมชนที่สนใจการจัดทำตัวเขียน การฝึกเขียน การจัดทำหนังสือในภาษาพื้นบ้าน การจัดหลักสูตรท้องถิ่น การจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นต้น

วิกฤติภาษาไทยกับความห่วงใยของสังคม

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติไทยที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณกาล จนกระทั่งสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงประดิษฐ์คิดค้นอักษรไทยขึ้นเมื่อ พ.ศ.1828 และบันทึกไว้ตามศิลาจารึกต่างๆ ต่อมาได้มีวิวัฒนาการทางด้านภาษาและการใช้ภาษามาโดยตลอด แสดงให้เห็นว่าชนชาติไทยมีภาษาเป็นของตนเองมาแต่โบราณกาล คงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่แสดงความเป็นอารยประเทศ ความเจริญก้าวหน้าและความเจริญงอกงามยั่งยืน นอกจากนี้ภาษาไทยจะมีความแตกต่างจากภาษาอื่นๆ ทั่วโลก คือ การใช้ถ้อยคำสำนวนไทยและการใช้ถ้อยคำราชาศัพท์ การรักษาและการถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยโดยผ่านภาษาไทยมาอย่างต่อเนื่อง แต่ปัจจุบันภาษาไทยและการใช้ภาษาไทยได้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการกระตุ้นจากสภาพแวดล้อมและสังคมโลก ที่มีการหลั่งไหลของวัฒนธรรมและภาษาต่างๆ ทั้งเด็ก เยาวชน ผู้นำ และบุคคลที่เกี่ยวข้องในสังคมไทยได้คล้อยตามกระแสนิยม ทำให้การใช้ภาษาไทยเกิดความผิดเพี้ยน ความวิบัติ การออกเสียงควบกล้ำไม่ชัด ใช้ภาษาสแลง และใช้ภาษาไทยปนกับภาษาอื่นคงไม่พ้นกับเด็กและเยาวชนไทยที่นิยมใช้ภาษาที่เรียกว่า “แอ๊บแบ๋ว” คำพูดสั้นๆ หรือใช้สัญลักษณ์ต่างๆ แทนคำพูดและใช้ภาษาต่างประเทศ เช่น เกาหลี ญี่ปุ่น จีน หรือชนชาติอื่นๆ จนกระทั่งวันนี้พบว่าการใช้ภาษาไทยอยู่ในภาวะวิกฤติจากปัจจัยรอบด้านหลายประการ คือ

1. บริบททางสังคม มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคมชนบท และสังคมเมือง มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและภาษา ทำให้การใช้ภาษาไทยเปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะวัยรุ่นนิยมใช้คำศัพท์ และสัญลักษณ์ต่างๆ มาใช้แทนคำที่มีความหมาย จึงทำให้เกิดความผิดเพี้ยนขึ้นได้

2. บทบาทผู้นำ ทั้งผู้นำระดับครอบครัว ผู้นำชุมชน ผู้นำหน่วยงานของรัฐ ผู้นำเยาวชนรวมถึงผู้นำระดับประเทศ ให้ความสำคัญในการใช้ภาษาไทยน้อยมาก มักใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้อง เช่น ออกเสียงเพี้ยนๆ ใช้คำสแลง พูดภาษาไทยปนภาษาอื่น การออกเสียงคำควบกล้ำไม่ถูกต้อง เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีแก่เด็กและเยาวชน

3. คุณภาพครูภาษาไทย สถานศึกษาจำนวนหลายแห่งขาดแคลนครูผู้สอนภาษาไทยที่มีคุณภาพขาดการส่งเสริมและพัฒนาวิธีการสอนที่มีคุณภาพ รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษามองเห็นว่าใครก็ได้ที่จะทำการสอนภาษาไทย อันเป็นภาษาที่จะทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกๆ ด้าน

4. หลักสูตรและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย จากการที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ได้แยกกลุ่มสาระการเรียนรู้ออกเป็นส่วนๆ เช่นเดียวกับหลักสูตรภาษาไทย จะเน้นหลักภาษาและไวยากรณ์มากกว่าการเน้นใช้ภาษา ไม่สามารถบูรณาการไปใช้ในชีวิตจริง จึงทำให้ผู้เรียนไม่เห็นประโยชน์ของการเรียนภาษาไทยและจากการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนระดับชั้น ป.6, ม.3 และ ม.6 ในแต่ละปีที่ผ่านมา พบว่าได้คะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าการใช้ภาษาไทยยังมีคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

5. จิตสำนึกและค่านิยมในการใช้ภาษาไทย สถาบันครอบครัวนับว่ามีอิทธิพลที่สำคัญต่อเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะพ่อแม่ เป็นผู้นำต้องสร้างจิตสำนึกและค่านิยมที่ถูกต้องในการใช้ภาษาไทย หากครอบครัวใดใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้อง ใช้ภาษาวิบัติ คำสแลง ใช้ภาษาไทยปนกับภาษาอื่นก็จะทำให้เด็กและเยาวชน มีค่านิยมที่ผิดเพี้ยนซึ่งจะเป็นการทำลายภาษาไทยให้ล่มสลายไปได้

6. ระบบการสื่อสาร นับว่าปัจจุบันเป็นโลกยุคไร้พรมแดน การติดต่อสื่อสารสามารถทำได้รวดเร็วและทั่วถึงทั้งระบบอินเทอร์เน็ต การสื่อสารมวลชน การประชาสัมพันธ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อที่หลากหลายรูปแบบ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและภาษากันได้ทั่วทั้งโลก ตลอดจนบุคคล ผู้นำ ศิลปินนักร้อง ดาราต่างๆ ทำให้เด็กและเยาวชนลอกเลียนแบบอย่าง คำพูด และการใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้อง ขาดการควบคุมและความรอบคอบในการนำเสนอต่อสังคมที่ดี จึงเป็นเหตุที่สำคัญต่อการใช้ภาษาไทยเกิดความวิบัติขึ้นได้ (สมบูรณ์ ธรรมลังกา, 2552)

ข้อเสนอแนะและแนวทางในการธำรงรักษาภาษาไทย

จากเหตุปัจจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าการที่จะจรรโลงภาษาไทยและการใช้ภาษาไทยให้เกิดความสละสลวย ไพเราะงดงาม เป็นสมบัติของชาติและเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยที่ยั่งยืนในอนาคต จึงมีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขที่จำเป็นคือ

1. สถาบันครอบครัว นับว่าเป็นสถาบันที่มีความสำคัญที่สุด คุณพ่อ คุณแม่ ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกในการใช้ภาษาไทย ทั้งการพูด การอ่านออกเสียงและการเขียนให้ถูกต้อง ฝึกฝนและอบรมสั่งสอน เน้นย้ำเอาใจใส่และให้ความสำคัญให้มากขึ้น หากลูกของตนเองใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้องควรให้คำแนะนำแก้ไขทันที อย่าปล่อยละเลยจนเกิดเป็นความเคยชินและติดเป็นนิสัยอันจะเป็นเหตุให้การใช้ภาษาไทยผิดเพี้ยนขยายเป็นวงกว้างไปในที่สุด

2. สถาบันการศึกษาควรเน้นการจัดการเรียนการสอนที่สามารถบูรณาการทั้งหลักภาษาไทย ไวยากรณ์ และการใช้ภาษานำไปใช้ในชีวิตประจำวันที่ถูกต้อง การปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมการใช้

ภาษาไทยที่ถูกต้องตั้งแต่ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา อันเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการนำไปใช้ให้เด็กมีการอ่านคล่อง เขียนคล่อง คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ เพื่อให้เด็กสามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพและการเรียนต่อระดับอุดมศึกษาให้ได้ และที่สำคัญในระดับอุดมศึกษาควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตการเรียนวิชาภาษาไทยให้มากขึ้นกว่าเดิม จากจำนวน 3 หน่วยกิต ถือว่าน้อยเกินไปและนักศึกษาที่เรียนภาษาไทยแล้วสอบตกก็ควรต้องลงทะเบียนเรียนใหม่จนกว่าจะสอบผ่าน ให้เป็นเงื่อนไขสำคัญในการจบหลักสูตรเพื่อให้การเรียนรู้ภาษาไทยอย่างแตกฉานทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างมีคุณภาพด้วย

3. สถาบันสื่อ นับว่าเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนมากเช่นกัน เพราะเด็กและเยาวชนมีเวลาอยู่กับสื่อแทบตลอดเวลา มากกว่าอยู่กับพ่อแม่ และสถาบันการศึกษาเสียด้วยซ้ำ ในปัจจุบันการสื่อสารมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และหลากหลายรูปแบบ เช่น สื่อสารผ่านระบบมือถือ อินเทอร์เน็ต และคิดรูปแบบการสื่อสารระหว่างกลุ่มขึ้นมาเป็นการเฉพาะ ดังนั้น สื่อจึงควรมีจิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสังคมให้มาก หากมีการนำเสนออะไรที่ผิดพลาด ควรต้องรีบแก้ไขทันที มิใช่ปล่อยวางนิ่งเฉย โดยเฉพาะการใช้ภาษาไทยต้องสร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของภาษาไทยในเชิงภาษาการปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรม และสิ่งที่ดีงามที่จะสรรค์สร้างให้ภาษาไทยมีคุณค่าคงความเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติไทยตลอดไป

4. สถาบันการเมืองและการบริหารประเทศ ผู้นำซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายระดับประเทศ ควรต้องเอาใจใส่ภาวะเหตุการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปสู่การถดถอย โดยเฉพาะภาษาไทยและการใช้ภาษาไทย โดยที่ผู้นำตั้งแต่ผู้นำระดับประเทศลงมาสู่ระดับชุมชน สังคม และครอบครัวต้องเป็นแบบอย่างที่ดี และคิดแก้ปัญหากันอย่างจริงจัง โดยกำหนดให้เป็น “วาระแห่งชาติ” ให้เกิดการพัฒนาเด็กและเยาวชน และสังคมอย่างรอบด้าน ปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีและมีความภาคภูมิใจเกิดขึ้นให้จงได้

ดังนั้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นและทุกคนในชาติต้องเอาใจใส่และให้ความสำคัญต่อภาษาไทยและการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง มิใช่ผลักภาระให้เป็นหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ต้องให้ความร่วมมือ ร่วมใจ กันอย่างเหนียวแน่นที่จะทำให้ชนชาติไทย มีภาษาไทยใช้อย่างถูกต้องและภาคภูมิใจตลอดไปมิใช่บันทึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ว่า “ภาษาไทยล่มสลายเกิดวิกฤติ หรือ วิบัติ อีกต่อไป”

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาสภาพการใช้ภาษาของคนในสังคม จากเอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาครั้งนี้ พบว่าได้มีผลการศึกษาสภาพการใช้ภาษาจากหลาย ๆ ภูมิภาคในประเทศไทย ที่มีการใช้หลายภาษาในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

งานวิจัยของประพนธ์ จุนทวิเทศ (2532) ได้แสดงให้เห็นชุมชนหลายภาษาในประเทศไทย โดยศึกษาชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม ตำบลดินแดง อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ได้ศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาและการเลือกภาษาของประชากรที่กลุ่มชาติพันธุ์ เพศและอายุต่างกัน ตลอดจนหน้าที่ของภาษาต่าง ๆ ในชุมชน ผลการศึกษา พบว่า มีการใช้ภาษาในชุมชนถึง 9 ภาษา แต่ภาษาสำคัญที่ใช้กันส่วนใหญ่ได้แก่ ภาษาเขมร ภาษาส่วย (กูย) ภาษาลาว (ไทยอีสาน) และภาษาไทยมาตรฐาน ส่วนความสามารถในการใช้ภาษาแต่ละภาษาของประชากร ซึ่งแตกต่างกันไปตามชาติพันธุ์ เพศและอายุนั้น พบว่า การใช้ภาษาของประชากรในชุมชนนี้กำลังอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดคือ ในกลุ่มที่มีอายุต่างกัน สำหรับการเลือกใช้ภาษานั้น โดยทั่วไปคนในชุมชนจะใช้ภาษาของตนเมื่อพูดกับผู้ฟังที่มีชาติพันธุ์เดียวกัน แต่โดยภาพรวมแล้ว ภาษาไทยมีบทบาทมากที่สุด รองลงมาคือ ภาษาลาว ภาษาเขมร และภาษาส่วย (กูย) ตามลำดับ

จากการศึกษาของสุชาดา วัฒนะ (2550) ได้ศึกษาภาวะหลายภาษาในบ้านสวนใหญ่ ตำบลปลายมาศ อำเภอปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อศึกษาหน้าที่ของภาษาที่มีใช้ในชุมชนดังกล่าว โดยศึกษาจากแวดวงการใช้ภาษา กลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ เช่นเดียวกัน พบว่า ภาษาที่ใช้ในชุมชนมีทั้งสิ้น 6 ภาษา โดยมีเพียง 4 ภาษาเท่านั้นที่ประชาการในชุมชนส่วนใหญ่เลือกใช้ ได้แก่ ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาไทยถิ่นโคราช ภาษาเขมร และภาษาไทยถิ่นอีสานหรือภาษาลาว สำหรับอีก 2 ภาษา พบว่ามีประชากรใช้พูดเพียงบางกลุ่มเท่านั้น

ความสามารถในการใช้ภาษาของประชากร พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์เขมรสามารถพูดและฟังภาษาต่าง ๆ ได้มากที่สุด ตามด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวและกลุ่มชาติพันธ์ไทยโคราช โดยส่วนใหญ่สามารถฟังได้หลายภาษามากกว่าพูดได้หลายภาษา และเพศชายสามารถพูดและฟังได้หลายภาษามากกว่าเพศหญิง ยกเว้นกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราชที่เพศหญิงสามารถพูดและฟังเข้าใจได้หลายภาษามากกว่าเพศชาย สำหรับกลุ่มวัยรุ่น จะมีภาวะหลายภาษาน้อยที่สุด และเริ่มให้ความสำคัญกับภาษาไทยมาตรฐานมากยิ่งขึ้น กลุ่มวัยชราเป็นกลุ่มที่ยังมีความเป็นผู้รู้หลายภาษาอยู่แต่น้อยกว่ากลุ่มวัยกลางคน เพราะพูดภาษาไทยมาตรฐานได้เป็นส่วนน้อย

จากการศึกษาการบริหารและผลการจัดการเรียนรู้ระบบสองภาษา (ไทย-มลายู) แบบประยุกต์ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีการศึกษา 2549 โดยกลุ่มงานนโยบายพิเศษด้านสังคมจิตวิทยา สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 (2550) เพื่อศึกษาศึกษากระบวนการบริหารจัดการเรียนรู้

ระบบสองภาษา (ไทย-มลายู) ของสถานศึกษา ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ระบบสองภาษา (ไทย-มลายู) ของนักเรียนปฐมวัย และศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขการจัดการเรียนรู้ระบบสองภาษา (ไทย-มลายู) โดยมีโรงเรียนนำร่องจำนวน 12 โรง ใน 3 จังหวัดภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการบริหารจัดการ ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม และดำเนินการสอนระบบสองภาษา ทำให้องค์กรท้องถิ่น ชุมชน และผู้ปกครองมีความภูมิใจที่โรงเรียนให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมท้องถิ่นคู่กับการเรียนรู้ภาษาไทยของบุตรหลาน และให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเป็นอย่างดี

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า ผลที่เกิดกับนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าครูไม่ใช่คนแปลกหน้า สามารถทำความเข้าใจกับสิ่งที่ครูสอนได้ง่ายขึ้น นักเรียนมีพัฒนาการทั้งด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่ดีขึ้นตามลำดับ และที่สำคัญนักเรียนไม่ปฏิเสธที่จะเรียนรู้ภาษาไทย สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างมั่นใจ กล้าแสดงออก มีความสุขในการมาโรงเรียนและขาดเรียนน้อยลง

สำหรับครูผู้สอน ส่งผลให้ครูสามารถทำความเข้าใจกับนักเรียนได้เร็วขึ้น เข้าใจนักเรียนดีขึ้น และใกล้ชิดกับผู้ปกครองมากขึ้น ครูมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น เตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ จัดทำแผนการสอนสองภาษา สื่อการสอนสองภาษา วิธีการจัดการเรียนการสอน การศึกษาเรียนรู้ภาษามลายูที่ถูกต้องสำหรับครูที่ใช้ภาษามลายูยังไม่คล่อง ศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ และให้การยอมรับและมีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนสองภาษาดีขึ้น

ผลที่เกิดกับโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีความใกล้ชิด ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน เข้าร่วมและให้ความช่วยเหลือในกิจกรรมของโรงเรียน มีความรู้สึกโรงเรียนเป็นของชุมชน และยังทำหน้าที่เป็นประชาสัมพันธ์การสอนระบบสองภาษาให้ชุมชนอื่นทราบ ทำให้โรงเรียนมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นจากในเขตและนอกเขตบริการ

3. เสียงสะท้อนจากชุมชนและผู้ปกครอง ต้องการให้มีการสอนระบบสองภาษา (ไทย/มลายู) อย่างต่อเนื่อง พัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ขยายการสอนสองภาษาไปสู่ช่วงชั้นอื่นในโรงเรียน รวมทั้งขยายการสอนสองภาษาไปสู่โรงเรียนอื่น ๆ ด้วย

เสาวลักษณ์ สมวงษ์ (2545) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเล่านิทานสองภาษาที่มีต่อความสามารถในการใช้ภาษาไทยของเด็กวัยอนุบาลที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเล่านิทานสองภาษาที่มีต่อความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงปริมาณ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปริมาณในการใช้ภาษา ด้านความถูกต้องในการใช้ภาษา และด้านความคล่องและยืดหยุ่นในการใช้ภาษา ของเด็กอนุบาลที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง ตัวอย่างประชากรในการวิจัย คือ เด็กอนุบาลอายุ 5-6 ปี ที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนเพลินภาษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 30 คน แบ่งออกเป็นเป็นกลุ่มทดลองที่ใช้กิจกรรมเล่านิทานสอง

ภาษา จำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมเล่านิทานปกติ จำนวน 15 คน ระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง 14 สัปดาห์ แบ่งเป็นการทดสอบก่อนดำเนินการทดลอง 1 สัปดาห์ ดำเนินการทดลอง 12 สัปดาห์ และการทดสอบหลังดำเนินการทดลอง 1 สัปดาห์ โดยมีเครื่องมือเป็นแบบบันทึกการสังเกตความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงปริมาณของเด็กวัยอนุบาล อายุ 5-6 ปี ที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง

ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มทดลอง มีคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงปริมาณในด้านปริมาณในการใช้ภาษา สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. กลุ่มทดลอง มีคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงปริมาณในด้านความถูกต้องในการใช้ภาษา สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. กลุ่มทดลอง มีคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงปริมาณในด้านความคล่องและยืดหยุ่นในหารใช้ภาษา สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

สำหรับการศึกษาสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ ทั้งในฐานะภาษาที่หนึ่ง (First language) และภาษาที่สอง (second language) รวมถึงศึกษาทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อการใช้ภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง และเพื่อศึกษาบริบทการใช้ภาษาทั้งในระดับครอบครัวและสังคมของเยาวชน และปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้ภาษาของเยาวชน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมปลายของโรงเรียนสังกัดสามัญศึกษาและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ใน 14 จังหวัดภาคใต้

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

การสำรวจกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้แผนการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความน่าจะเป็นแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ดังนี้

<u>ขั้นที่ 1</u> สำรวจรายชื่อโรงเรียนทั้งหมดใน 14 จังหวัดภาคใต้ เพื่อทำการสุ่มตัวอย่างโรงเรียน

<u>ขั้นที่ 2</u> นำรายชื่อโรงเรียนทั้งหมดมาจำแนกตามสถานที่ตั้ง ประกอบด้วย โรงเรียนที่ตั้งในเขตเมือง และเขตนอกเมือง

<u>ขั้นที่ 3</u> จำแนกประเภทของโรงเรียนออกเป็น โรงเรียนสามัญ และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

<u>ขั้นที่ 4</u> ในขั้นตอนนี้จะใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenient sampling) โดยมีเป้าหมายนักเรียนโรงเรียนละ 40-50 คน หรือมากที่สุดเท่าที่มี

จากขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังกล่าว ได้รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 43 โรง ประกอบด้วย โรงเรียนสามัญ 28 โรง และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 15 โรง รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัดและประเภทของโรงเรียน

จังหวัด	ประเภทโรงเรียน/สถานที่ตั้ง			
	โรงเรียนสามัญ		โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	
	ในเมือง	นอกเมือง	ในเมือง	นอกเมือง
ระนอง	1. พิชัยรัตนากร	1. กระบุรีวิทยา	-	-
ภูเก็ต	1. ภูเก็ตวิทยาลัย	1. เมืองถลาง	-	-
ชุมพร	1. ทุ่งคาวิทยาคาร	1. ทุ่งตะโกวิทยา	-	-
สตูล	1. สตูลวิทยา	1. ควนโดนวิทยา	1. ดารุลมะอาเรฟ	-
ตรัง	1. ทักษิณวิทยา	1. ย่านตาขาว รัฐชนูปถัมภ์	-	-
พัทลุง	1. สตรีพัทลุง	1. ศรีบรรพตพิทยาคาร	-	1. ศึกษาธรรมอิสลาม
ยะลา	1. คณะราษฎร์บำรุง	1. รามันศิริวิทย์	1. อิสลาฮิยะห์	1. หวังดีวิทยา
ปัตตานี	1. เบญจมราชูทิศ	1. สายบุรีแจ้งประชาการ	1. ศาสนูปถัมภ์	1. อรุณรัศมี
นราธิวาส	1. นราสิกขาลัย	1. ร่มเกล้า ยี่งอ	1. อัตตัรกียะห์อิสลามิยะห์	1. นะห์ฎอตุลอิสลาฮิยะห์
นครศรีธรรมราช	1. ปากพูน	1. ไม้เรียงประชาสรรค์	1. อัลมูวาห์ฮิดีน	1. มะฮัดอิสลามอีมานียะห์
สุราษฎร์ธานี	1. มัธยมพัชรกิติยาภา 3	1. ท่าเฟืองวิทยา	-	-
กระบี่	1. อำมาตย์พานิชนุกูล	1. เขาดินประชานุกูล	1. มุสลิมนพรัตน์วิทยา	1. ฮิดายาตุดดีนนาวงวิทยา
พังงา	1. สตรีพังงา	1. ทุ่งโพธิ์วิทยา	-	1. สังคมอิสลามวิทยา
สงขลา	1. เกาะแต้วพิทยาสรรค์	1. ทับช้างวิทยาคม	1. บำรุงศาสน์	1. ส่งเสริมศาสนา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารอ้างอิง เช่น ตำราด้านภาษาศาสตร์และการวิจัย งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของเยาวชน การใช้ภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง สภาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษา ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อการใช้ภาษา บริบทการใช้ภาษาทั้งในระดับครอบครัวและสังคม ปัจจัยของการเลือกใช้ภาษาและการธำรงภาษา

2.2 การทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามดำเนินการโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาศาสตร์ ภาษาไทย และการวิจัย เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Expert judge) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และนำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงไปทดสอบความเชื่อมั่นกับเยาวชนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง (Try-out) และหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1990: 202-204)

3. การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย เป็นผู้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์นักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย จะดำเนินการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้มาลงรหัสข้อมูล และดำเนินการบันทึกข้อมูล เพื่อประมวลผลจากการสำรวจตามแบบสอบถาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences) โดย การวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปและสภาพการใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่าง

4.2การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ได้แก่ การหาความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) และหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปร โดยใช้ Two sample t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One- Way Analysis of Variance: One Way ANOVA)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง การใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง นักเรียน ระดับมัธยมศึกษา ใน 14 จังหวัดภาคใต้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอแบ่งเป็นตอนๆ ดังต่อนี้ คือ

ตอนที่ 1 การพรรณนาข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ตอนที่ 2 สภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้

ตอนที่ 3 ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อการใช้ภาษา

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้ภาษาของเยาวชน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเยาวชน

กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล ครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จาก 43 โรงเรียน ใน 14 จังหวัดภาคใต้ ทั้งหมด 1994 คน รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ปรากฏตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	873	43.80
หญิง	1,121	56.20
รวม	1,994	100.00
ศาสนา		
พุทธ	983	49.30
อิสลาม	1,001	50.20
คริสต์	10	0.50
รวม	1,994	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
จังหวัด		
ปัตตานี	205	10.30
ยะลา	203	10.20
นราธิวาส	225	11.30
สงขลา	165	8.30
สตูล	149	7.50
พัทลุง	127	6.40
นครศรีธรรมราช	170	8.50
ตรัง	100	5.00
กระบี่	160	8.00
ภูเก็ต	120	6.00
ระนอง	123	6.20
ชุมพร	65	3.30
สุราษฎร์ธานี	62	3.10
พังงา	120	6.00
รวม	1,994	100.00
อาชีพของบิดา		
เกษตรกร	861	43.18
รับราชการหรือ	227	11.38
พนักงานรัฐวิสาหกิจ		
รับจ้าง	473	23.72
ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว	281	14.09
ไม่ระบุอาชีพ	152	7.62
รวม	1,994	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพของมารดา		
เกษตรกร	730	36.61
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	161	8.07
รับจ้าง	274	13.74
ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว	407	20.41
แม่บ้าน	286	14.34
อื่นๆ	14	0.70
ไม่ระบุอาชีพ	122	6.12
รวม	1,994	100.00
ภูมิลำเนา		
อยู่ที่เดียวกัน	1,727	86.61
แยกกันอยู่	230	11.53
ไม่ระบุภูมิลำเนา	37	1.86
รวม	1,994	100.00

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มาจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาใน 14 จังหวัดภาคใต้ ทั้งในส่วนโรงเรียนสามัญของรัฐบาล และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยส่วนใหญ่เป็นนักเรียนจากโรงเรียนสามัญของรัฐ ร้อยละ 70.20 และมาจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ร้อยละ 29.80 เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลาม มากที่สุด ร้อยละ 50.20 รองลงมาคือศาสนาพุทธ ร้อยละ 49.30 และศาสนาคริสต์ ร้อยละ 0.50 เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย คือ เพศหญิงร้อยละ 56.20 และเพศชาย ร้อยละ 43.80

ภูมิลำเนาของบิดามารดา ส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ที่เดียวกัน ร้อยละ 86.61 และบิดามารดาแยกกันอยู่ มีเพียงร้อยละ 11.80 บิดามีอาชีพเกษตรกร ทำสวน ทำนา ทำไร่มากที่สุด ร้อยละ 43.18 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง และค้าขาย ทำธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 23.72 และ 14.09 ตามลำดับ สำหรับ

มารดา ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร ทำสวน ทำนา ทำไร่ ร้อยละ 36.61 รองลงมา คืออาชีพ ค้าขาย ทำธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 20.41 เป็นแม่บ้าน และรับจ้าง มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ร้อยละ 14.34 และ 13.74 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้

จากสำรวจการใช้ภาษาของเยาวชน ในภาคใต้ ในประเด็นการสื่อสาร ภาษาที่เยาวชนถนัดในการพูด เป็นอันดับหนึ่ง พบว่าเป็นภาษาไทยกลาง ร้อยละ 45.80 รองลงมาสื่อสารด้วยภาษาถิ่นภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 34.00 และ ภาษามลายู ร้อยละ 18.70 และภาษาที่ถนัดในการพูดเป็นอันดับที่สอง ก็ยังพบว่าเยาวชนส่วนใหญ่ตอบว่าเป็นภาษาไทยกลาง ร้อยละ 57.70 รองลงมาเป็นภาษาอังกฤษ และภาษามลายู คือ ร้อยละ 20.80 และร้อยละ 10.10 ตามลำดับ

เยาวชนจะสื่อสารกับบุคคลอื่น ด้วยภาษาไทยกลางมากที่สุด รองลงมาคือภาษาไทยภาคใต้ และภาษาที่คนส่วนใหญ่ในชุมชนสื่อสารกันด้วยภาษาไทยภาคใต้ มากที่สุด รองลงมา คือภาษาไทยกลาง ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้

รายการ	ร้อยละ
ภาษาที่เยาวชนถนัดในการพูดอันดับหนึ่ง	
ภาษาไทยกลาง	45.80
ภาษาไทยภาคใต้	34.00
ภาษามลายู	18.70
ภาษาอังกฤษ	1.20
ภาษาจีน	0.20
ภาษาอาหรับ	0.20
ภาษาที่เยาวชนถนัดในการพูดอันดับสอง	
ภาษาไทยกลาง	57.70
ภาษาไทยภาคใต้	9.30
ภาษามลายู	10.10
ภาษาอังกฤษ	20.80
ภาษาจีน	1.40
ภาษาอาหรับ	0.70

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ
ส่วนใหญ่ท่านสื่อสารกับบุคคลอื่นด้วยภาษา(ตอบได้มากว่า 1 ข้อ)	
ภาษาไทยกลาง	75.10
ภาษาไทยภาคใต้	61.50
ภาษามลายู	23.60
ภาษาจีน	3.10
คนส่วนใหญ่ในชุมชนที่อาศัยอยู่สื่อสารกันด้วยภาษา (ตอบได้มากว่า 1 ข้อ)	
ภาษาไทยกลาง	46.00
ภาษาไทยภาคใต้	71.10
ภาษามลายู	30.10
ภาษาจีน	2.70

การใช้ภาษาในบริบทครอบครัว

สภาพการใช้ภาษา ในวัยเด็ก ส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยใต้มากที่สุด ร้อยละ 58.90 รองลงมาคือ ภาษาไทยกลาง ภาษามลายู และภาษาจีน ร้อยละ 37.50 ร้อยละ 25.70 และร้อยละ 1.20 ตามลำดับ บุคคลในครอบครัวที่สื่อสารด้วยมากที่สุด คือ มารดา รองลงมาคือ บิดา และพี่น้องตามลำดับ ภาษาที่ใช้สื่อสารกันในครอบครัว คือภาษาไทยภาคใต้ ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้มากที่สุดไม่ว่าจะสื่อสารกับมารดา บิดา หรือในระหว่างพี่น้องด้วยกัน

การใช้ภาษาในบริบทโรงเรียน และสันทนาการ

ภาษาที่ใช้กับกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน ส่วนใหญ่ จะสื่อสารกันสองภาษา ร้อยละ 57.10 และสื่อสารด้วยภาษาเดียว ร้อยละ 42.90 ในกลุ่มที่ใช้สองภาษาในการสื่อสารนั้น จะใช้ภาษาไทยกลาง เป็นภาษาที่หนึ่ง ร้อยละ 42.00 ส่วนภาษาที่สอง ซึ่งมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือภาษาไทยภาคใต้และภาษามลายู คือร้อยละ 23.30 และร้อยละ 18.10 และในกลุ่มที่สื่อสารกันภาษาเดียว ส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยภาคใต้ ร้อยละ 51.40 เยาวชนใช้ภาษาในการสื่อสารกับกลุ่มเพื่อนในชุมชน สื่อสารกันด้วยภาษาเดียวมากกว่าสื่อสารกันสองภาษา ร้อยละ 68.30 และ 31.70 ตามลำดับ ในกลุ่มที่สื่อสารภาษาเดียวส่วนใหญ่จะใช้ภาษาไทยภาคใต้ มากที่สุด ร้อยละ 59.80 รองลงมา คือภาษาไทยกลางและภาษามลายู คือ ร้อยละ 23.70 และร้อยละ 16.20 ตามลำดับ

ส่วนในกลุ่มที่ตอบว่าใช้สองภาษา นั้นใช้ภาษาไทยกลาง เป็นภาษาที่หนึ่ง ร้อยละ 45.10 ส่วนภาษาที่สอง ซึ่งมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือภาษาไทยภาคใต้และภาษามลายู คือร้อยละ 23.80 และร้อยละ 22.00 และเมื่อเวลาอยู่กับครูนอกชั้นเรียน เช่น ในตลาด หรือสถานที่สาธารณะทั่วไป เยาวชนส่วนใหญ่ สื่อสารกันด้วยใช้ภาษาเดียว มากกว่าใช้สองภาษา โดยภาษาที่ใช้ คือภาษาไทยกลาง

จากข้อมูลที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า บริบทของสถานการณ์ สถานที่ มีส่วนสัมพันธ์กับการเลือกใช้ภาษา อาทิ สถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ เช่น ในครอบครัว เพื่อนบ้าน มักจะเลือกใช้ ภาษาไทยภาคใต้ รองลงมาคือ ภาษามลายู ส่วนสถานการณ์ที่เป็นทางการ เช่น โรงเรียน การสื่อสารกับครู แม้จะนอกชั้นเรียน ก็จะเลือกใช้การสื่อสาร สองภาษา โดยมีภาษาไทยกลางเป็นหลักและมีภาษาไทยภาคใต้เป็นภาษาที่สอง

ในประเด็นของการเปิดรับสื่อ หรือข้อมูลข่าวสาร จากดูโทรทัศน์ รายการต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่ดูโทรทัศน์ จากช่อง 3,5,7,9 และไอทีวี โดยมีค่ายเฉลี่ย 4.11 ชั่วโมงต่อวัน ประเภทรายการที่ชอบดูมากที่สุด คือ ละคร รองลงมา รายการข่าว และรายการประเภท มิวสิควิดีโอ และส่วนใหญ่ ร้อยละ 92.00 ชอบฟังรายการวิทยุ รายการวิทยุที่ชอบฟังมาก คือ คือเพลงไทยสมัยนิยม และเพลงสากล ซึ่งมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การดูโทรทัศน์และรับฟังวิทยุ รายการต่าง ๆ

รายการ	**ร้อยละ**
ประเภทรายการโทรทัศน์ที่ชอบดูมาก(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
ข่าว	62.10
ละคร	74.10
เกมโชว์	40.10
ทอล์คโชว์ /วาไรตี้	34.90
กีฬา	39.60
ภาพยนตร์ต่างประเทศ	35.60
ภาพยนตร์ไทย	29.20
สารคดี	46.40
มิวสิควีดีโอ	61.90

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ
ดนตรีลูกทุ่ง	10.50
ศาสนา	11.80
ประเภทรายการวิทยุที่ชอบฟัง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
เพลงไทยสมัยนิยม	59.90
เพลงไทยลูกทุ่ง	15.50
เพลงพื้นบ้าน	6.30
เพลงสากล	59.40
ข่าว	27.80
สารคดี /ความรู้	21.60
ละคร	10.60

ตอนที่ 3 ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อการใช้ภาษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้สำรวจความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ อาทิ การสอนภาษาให้ลูกพูดภาษาแรก การทักทายกับคนแปลกหน้า การใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ และความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสาร การใช้ภาษาถิ่น

ในหัวข้อความคิดเห็นที่มีต่อภาษาใด เยาวชนคิดว่า จะสอนให้ลูกพูดเป็นภาษาแรกนั้น ส่วนใหญ่ ตอบว่า จะสอนให้ลูกพูดภาษาไทยกลาง ร้อยละ 37.3 รองลงมาภาษาไทยภาคใต้ ร้อยละ 32.6 และภาษามลายู ร้อยละ 19.9

ในสถานการณ์ทักทายกับคนแปลกหน้าที่เป็นคนแก่ เข้ามาในชุมชนนั้น เยาวชนส่วนใหญ่ตอบว่า จะทักทายด้วยภาษาไทยกลาง ร้อยละ 50.1 รองลงมาภาษาไทยภาคใต้ ร้อยละ 31.0 และภาษามลายู ร้อยละ 15.6 และภาษาที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันมากที่สุด ส่วนใหญ่ตอบว่า ภาษาไทยกลาง ร้อยละ 69.5 รองลงมาภาษาไทยภาคใต้ ร้อยละ 17.7 และภาษามลายู เพียง ร้อยละ 8.2

สำหรับความคิดเห็นการใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ โดยระบุสถานการณ์ต่างๆมาให้ อาทิ ด่า บ่น อุทาน หรือแซวเพื่อนต่างเพศ ปรากกว่า เยาวชนจะเลือกใช้ภาษาแตกต่างกันเพื่อแสดงอารมณ์ในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เช่น เวลา ด่า บ่น เวลาอุทานด้วยความตกใจ และร้องด้วยความเจ็บปวด

จะเลือกใช้ภาษาไทยใต้ มากกว่าภาษาอื่นๆ ส่วนสถานการณ์เวลาอุทานด้วยความดีใจและเวลาแซวเพื่อนต่างเพศ เยาวชนตอบว่า จะใช้ภาษาไทยกลาง มากกว่าภาษาอื่นๆ ดังรายละเอียดในตาราง ที่ 4

ตารางที่ 4 การใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์

สถานการณ์	ภาษา (ร้อยละ)			
	ไทยใต้	ไทยกลาง	มลายู	จีน
ด่า	59.2	23.4	16.5	0.9
บ่น	56.3	26.8	16.4	0.6
อุทานด้วยความดีใจ	36.5	48.5	14.8	0.3
อุทานด้วยความตกใจ	51.6	28.1	19.3	1.0
ร้องด้วยความเจ็บปวด	49.0	31.4	18.8	0.7
แซวเพื่อนต่างเพศ	34.3	57.2	7.9	0.5
ภาพรวม	**62.1**	**33.0**	**4.9**	**0.1**

ในสถานการณ์ ขณะที่กำลังสนทนากับเพื่อนด้วยภาษาถิ่นและมีบุคคลอื่นเข้ามาร่วมสนทนาด้วย ซึ่งบุคคลนั้นสามารถพูดภาษาถิ่นเดียวกับ ท่านได้ และสถานการณ์เมื่อไปซื้อของในตลาด คนขายขายพูดภาษาถิ่น พบว่าเยาวชนส่วนใหญ่ตอบว่า จะเลือกสนทนากันด้วยการใช้ภาษาถิ่นนั้นอยู่ ร้อยละ 84.7 เปลี่ยนไปพูดภาษาไทยกลางทันที ร้อยละ 12.2 และยุติการสนทนา ร้อยละ 3.1 และในสถานการณ์ไปซื้อของที่ตลาด คนขายพูดภาษาถิ่นนั้น พบว่า ร้อยละ 82.2 ตอบด้วยภาษาถิ่นนั้นทันที และร้อยละ 17.8 ใช้ภาษาไทยกลาง

สำหรับทัศนคติต่อการใช้ภาษาถิ่น ซึ่งหมายถึง ภาษาไทยภาคใต้ มลายู หรือภาษาจีน ภาษาใดภาษาหนึ่ง ในสถานการณ์ต่าง ๆ นั้น ทัศนคติต่อการใช้ภาษาถิ่นของเยาวชน โดยภาพรวมแล้ว อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เยาวชนมีระดับความคิดเห็นที่ค่อนข้างไม่เห็นด้วย คือ ความรู้สึกเขินอายในกรใช้ภาษาถิ่นใต้ รู้สึกไม่พอใจ เมื่อพนักงานขายของพูดภาษาไทยกลางกับท่านแทนที่จะพูดภาษาถิ่น และในการประชุมผู้ปกครองของโรงเรียนท่านรู้สึกไม่พอใจหากพ่อแม่ผู้ปกครองพูดกับท่านด้วยภาษาถิ่นต่อหน้าคนอื่นเห็นด้วย รายละเอียดดังตาราง 5

ตารางที่ 5 แสดงทัศนคติต่อการใช้ภาษาถิ่นในสถานการณ์ต่างๆ

สถานการณ์	ค่าสถิติ		ระดับความคิดเห็น
	$\overline{X}$	SD	
1. ปัจจุบันภาษาถิ่นในชุมชนของท่านกำลังจะสูญหายไป	2.60	1.32	ปานกลาง
2. ท่านจะรู้สึกเขินอายที่จะใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสารในที่ชุมชนหรือกับบุคคลแปลกหน้า	2.43	1.27	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
3. เวลาไปซื้อของในตลาดชุมชน ท่านจะรู้สึกชอบใจ ถ้าแม่ค้าในตลาดพูดภาษาถิ่นกับท่าน	4.03	1.10	ค่อนข้างเห็นด้วย
4. เวลาไปซื้อของในห้างสรรพสินค้าในจังหวัด ท่านรู้สึกไม่พอใจ เมื่อพนักงานขายของพูดภาษาไทยกลางกับท่าน แทนที่จะพูดภาษาถิ่น	2.32	1.35	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
5. พูดภาษาถิ่นช่วยทำให้ท่านเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนมากขึ้น	3.23	1.19	ปานกลาง
6. ในการประชุมผู้ปกครองของโรงเรียนท่านรู้สึกไม่พอใจหากพ่อแม่ ผู้ปกครองพูดกับท่านด้วยภาษาถิ่น ต่อหน้าคนอื่น	2.14	1.30	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
7. ท่านชื่นชอบเพลงที่ใช้ภาษาถิ่นเป็นพิเศษ	3.05	1.23	ปานกลาง
8. ท่านรู้สึกไม่พอใจเมื่อมีคนแปลกหน้ามาแซวท่านด้วยภาษาถิ่น	2.70	1.27	ปานกลาง
9. การพูดภาษาไทยกลางช่วยให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน	3.78	1.16	ค่อนข้างเห็นด้วย
10. ควรใช้ภาษาถิ่นในการเรียนการสอนในโรงเรียน	2.51	1.35	ปานกลาง
ความคิดเห็นโดยรวม	**2.88**	**0.56**	**ปานกลาง**

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้ภาษาของเยาวชน

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับการเลือกใช้ภาษาของเยาวชน เช่น เพศ ศาสนา อาชีพของบิดา และ อาชีพของมารดา ด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสถิติ ไคสแควร์และ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และกรณีมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จะทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD (least significant difference)

4.1 เพศ

4.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กับการสื่อสารกับบุคคลอื่น

ตารางที่ 6 การสื่อสารของเยาวชนกับบุคคลอื่นจำแนกตามเพศ

การสื่อสารกับบุคคลอื่น ด้วยภาษา	เพศ		รวม	chi-squared
	ชาย	หญิง		
ภาษาไทยใต้				4.157*
เลือก	25.8	35.7	61.5	
ไม่เลือก	18.0	20.6	38.5	
รวม	43.8	56.2	100.0	
ภาษาไทยกลาง				19.717 **
เลือก	30.7	44.4	75.1	
ไม่เลือก	13.0	11.9	24.9	
รวม	43.7	56.3	100.0	
ภาษาจีน				1.511
เลือก	1.1	2.0	3.1	
ไม่เลือก	42.6	54.3	96.9	
รวม	43.7	56.3	100.0	
ภาษามลายู				12.245 **
เลือก	12.0	11.6	23.6	
ไม่เลือก	31.8	44.6	76.4	
รวม	43.8	56.2	100.0	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงใช้ภาษาไทยใต้ ภาษาไทยกลาง ในการสื่อสารกับบุคคลอื่นในปัจจุบันสูงกว่าผู้ชาย แต่ผู้ชาย ใช้ภาษามลายู สูงกว่าผู้หญิง สำหรับภาษาจีนไม่พบความแตกต่าง ระหว่างผู้ชายและผู้หญิง

และเมื่อพิจารณารายละเอียดของการใช้ภาษา ในแต่ละบริบทของการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ในบริบทครอบครัว จำแนกตามเพศ ดังรายละเอียดในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กับการใช้ภาษากับบุคคลในครอบครัว

การสื่อสารกับบุคคลอื่นในบริบทต่างๆ	**เพศ**		**รวม**	**chi-squared**
	ชาย	**หญิง**		
ในครอบครัว บุคคลที่สื่อสารด้วยมากที่สุด				29.338**
บิดา	14.5	13.7	28.1	
มารดา	22.0	35.6	57.6	
ญาติ พี่น้อง	4.7	7.7	12.3	
เพื่อน	1.1	0.9	2.0	
รวม	42.2	57.8	100.0	
ภาษาที่ใช้(บุคคลที่สื่อสารด้วยมากที่สุด)				16.245 **
ภาษาไทยกลาง	8.2	10.8	19.0	
ภาษาไทยใต้	24.1	34.8	59.0	
ภาษามลายู	11.3	10.4	21.7	
ภาษาจีน	0.2	0.3	0.5	
รวม	43.7	56.3	100.0	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 7 ชี้ให้เห็นว่า ในกลุ่มผู้หญิง จะสื่อสารกับมารดา สูงกว่ากลุ่มผู้ชาย แต่ในกลุ่มผู้ชายจะสื่อสาร กับบิดา สูงกว่ากลุ่มผู้หญิงเล็กน้อย และภาษาที่ใช้สื่อสาร กับมารดา ในกลุ่มผู้หญิงใช้ภาษาไทยใต้ สูงกว่ากลุ่มผู้ชายที่ใช้ภาษาไทยใต้ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า เพศแตกต่างกัน การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในบริบทครอบครัว ก็แตกต่างกันด้วย

ตารางที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กับการใช้ภาษากับเพื่อนในโรงเรียนและในชุมชน

การสื่อสารกับบุคคลอื่นในบริทต่างๆ	เพศ		รวม	chi-squared
	ชาย	หญิง		
อยู่กับเพื่อนในโรงเรียน				10.505**
สื่อสารภาษาเดียว	20.5	22.4	42.9	
สื่อสารสองภาษา	23.1	34.0	57.1	
รวม	43.6	56.4	100.0	
สื่อสารภาษาเดียวคือใช้ภาษา				13.335 **
ภาษาไทยกลาง	18.8	24.3	43.1	
ภาษาไทยใต้	25.2	26.2	51.4	
ภาษามลายู	3.9	1.5	5.5	
รวม	47.9	52.0	100.0	
สื่อสารด้วย สองภาษา ภาษาที่หนึ่งคือ				30.864**
ภาษาไทยกลาง	16.4	25.6	42.0	
ภาษาไทยใต้	12.9	25.5	38.4	
ภาษามลายู	10.9	8.7	19.6	
รวม	40.2	59.8	100.0	
สื่อสารด้วย สองภาษา ภาษาที่สองคือ				5.262
ภาษาไทยกลาง	22.8	33.3	56.1	
ภาษาไทยใต้	8.9	14.5	23.4	
ภาษามลายู	7.5	11.8	19.4	
อื่นๆ	0.8	0.4	1.2	
รวม	40.1	59.9	100.0	
เวลาอยู่กับเพื่อนในชุมชน				13.496 **
สื่อสารด้วยภาษาเดียว	31.8	36.5	68.3	
สื่อสารด้วยสองภาษา	12.0	19.8	31.7	
รวม	43.8	56.2	100.0	

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การสื่อสารกับบุคคลอื่นในบริบทต่างๆ	เพศ		รวม	chi-squared
	ชาย	หญิง		
สื่อสารด้วยภาษาเดียว (เพื่อนในชุมชน)				30.868 **
ภาษาไทยกลาง	25.3	34.5	59.8	
ภาษาไทยใต้	11.1	12.6	23.7	
ภาษามลายู	10.4	6.1	16.5	
รวม	46.8	53.2	100.0	
สื่อสารด้วยสองภาษา ภาษาที่หนึ่งคือ				2.380
ภาษาไทยกลาง	15.9	29.2	45.1	
ภาษาไทยใต้	12.6	21.2	33.8	
ภาษามลายู	9.1	12.0	21.1	
รวม	37.6	62.4	100.0	
สื่อสารด้วย สองภาษา ภาษาที่สองคือ				1.389
ภาษาไทยกลาง	9.0	15.1	24.2	
ภาษาไทยใต้	20.4	31.7	52.1	
ภาษามลายู	7.7	14.6	22.4	
อื่นๆ	0.3	1.0	1.3	
รวม	37.5	62.5	100.0	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 8 พบว่า เมื่อเวลาอยู่กับเพื่อนในโรงเรียน จะสื่อสารด้วยการใช้สองภาษามากกว่าภาษาเดียว เพศหญิง จะสื่อสารด้วยสองภาษาสูงกว่าเพศชาย และในกลุ่มที่ตอบว่าใช้ภาษาเดียวนั้น ส่วนใหญ่ ใช้ภาษาไทยใต้ รองลงมา ภาษาไทยกลาง ซึ่งผู้หญิง ใช้ภาษาไทยใต้ และภาษาไทยกลาง สูงกว่าผู้ชาย และในกลุ่มที่ตอบว่าใช้สองภาษานั้น ภาษาที่ใช้เป็นภาษาที่หนึ่ง ในกลุ่มผู้หญิง จะเป็นภาษาไทยกลาง รองลงมาคือภาษาไทยใต้ และมีสัดส่วนที่สูงกว่าในกลุ่มผู้ชาย แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศของผู้ตอบ กับภาษาที่ใช้เป็นภาษาที่สอง นั้นคือ ผู้ชายและผู้หญิง ใช้ภาษาที่สอง ไม่แตกต่างกัน

เวลาอยู่กับเพื่อนในชุมชน ส่วนใหญ่ตอบว่า สื่อสารด้วยภาษาเดียว ซึ่งผู้หญิงสื่อสารด้วยภาษาเดียว สัดส่วนที่สูงกว่าผู้ชาย โดยใช้ภาษาไทยกลางมากที่สุด รองลงมาคือภาษาไทยภาคใต้ในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ชายทั้งภาษาไทยกลางและภาษาไทยใต้ ส่วนในกลุ่มที่ใช้สองภาษานั้นพบว่าเพศที่แตกต่างกันการใช้ภาษากับเพื่อนในชุมชนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กับการสื่อสารกับครูนอกชั้นเรียน หรือในชุมชน

การสื่อสารกับบุคคลอื่นในบริบทต่างๆ	เพศ		รวม	chi-squared
	ชาย	หญิง		
สื่อสารด้วยภาษาเดียว	27.6	34.8	62.4	.074
สื่อสารด้วยสองภาษา	16.4	21.2	37.6	
รวม	44.0	56.0	100.0	
สื่อสารด้วยภาษาเดียว คือใช้ภาษา				24.257**
ภาษาไทยกลาง	35.7	50.1	85.7	
ภาษาไทยใต้	6.8	4.9	11.6	
ภาษามลายู	1.9	0.7	2.6	
รวม	44.3	55.7	100.0	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ชายและผู้หญิง สื่อสารกับครูนอกชั้นเรียนหรือในชุมชน สื่อสารด้วยภาษาเดียวหรือสองภาษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในกลุ่มที่ตอบว่าสื่อสารด้วยภาษาเดียว ผู้หญิงสื่อสารด้วยการใช้ภาษาไทยกลาง สูงกว่าผู้ชาย นั่นคือ ผู้ชายและผู้หญิง สื่อสารกับครูนอกชั้นเรียน หรือในชุมชนด้วยการ สื่อสารด้วยภาษาเดียว แตกต่างกัน

4.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กับการใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์

ตารางที่ 10 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กับการใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์

การสื่อสารกับบุคคลอื่นในบริบทต่างๆ	**เพศ**		**รวม**	chi-squared
	ชาย	**หญิง**		
ด่า				23.311 **
ภาษาไทยใต้	24.3	34.8	59.1	
ภาษาไทยกลาง	10.1	13.4	23.5	
ภาษามลายู	9.1	7.4	16.5	
ภาษาจีน	0.2	0.7	0.9	
รวม	43.6	56.4	100.0	
บ่น				16.437 **
ภาษาไทยใต้	24.1	32.2	56.3	
ภาษาไทยกลาง	10.5	16.2	26.7	
ภาษามลายู	8.5	7.9	16.4	
ภาษาจีน	0.4	0.2	0.6	
รวม	43.5	56.5	100.0	
อุทานด้วยความดีใจ				14.860**
ภาษาไทยใต้	16.8	19.7	36.5	
ภาษาไทยกลาง	19.0	29.4	48.4	
ภาษามลายู	7.4	7.3	14.7	
ภาษาจีน	0.2	0.1	0.3	
รวม	43.4	56.6	100.0	
อุทานด้วยความตกใจ				12.905**
ภาษาไทยใต้	22.7	28.9	51.6	
ภาษาไทยกลาง	10.8	17.3	28.1	
ภาษามลายู	9.7	9.6	19.3	
ภาษาจีน	0.4	0.6	1.0	
รวม	43.5	56.5	100.0	

ตารางที่ 10 (ต่อ)

การสื่อสารกับบุคคลอื่นในบริบทต่างๆ	เพศ		รวม	chi-squared
	ชาย	หญิง		
ร้องด้วยความเจ็บปวด				22.000**
ภาษาไทยใต้	20.7	28.3	49.0	
ภาษาไทยกลาง	12.5	19.0	31.4	
ภาษามลายู	9.7	9.2	18.8	
ภาษาจีน	0.6	0.1	0.7	
รวม	43.5	56.5	100.0	
แซวเพื่อนต่างเพศ				19.144**
ภาษาไทยใต้	12.8	21.5	34.3	
ภาษาไทยกลาง	26.2	31.0	57.2	
ภาษามลายู	4.3	3.7	7.9	
ภาษาจีน	0.3	0.3	0.6	
รวม	43.5	56.5	100.0	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า เพศของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ในแต่ละสถานการณ์แตกต่างกัน ในสถานการณ์ ด่า บ่น อุทานด้วยความตกใจ และร้องด้วยความเจ็บปวด เยาวชนผู้หญิงส่วนใหญ่จะใช้ภาษาไทยภาคใต้สูงกว่า

แต่ในสถานการณ์ อุทานด้วยความดีใจ และแซวเพื่อนต่างเพศ ส่วนใหญ่ใช้ภาษาภาษาไทยกลาง ซึ่งผู้หญิงใช้ภาษาไทยกลางสูงกว่าผู้ชายเช่นเดียวกัน

4.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กับสถานการณ์การใช้ภาษาถิ่น

ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ กับสถานการณ์การใช้ภาษาถิ่น

สถานการณ์	เพศ				t	Sig
	ชาย		หญิง			
	$\overline{X}$	SD	$\overline{X}$	SD		
1. ปัจจุบันภาษาถิ่นในชุมชนของท่านกำลังจะสูญหายไป	2.62	1.35	2.58	1.29	.610	.542
2. ท่านจะรู้สึกเขินอายที่จะใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสารในที่ชุมชนหรือกับบุคคลแปลกหน้า	2.52	1.26	2.36	1.27	2.756	.006*
3. เวลาไปซื้อของในตลาดชุมชน ท่านจะรู้สึกชอบใจ ถ้าแม่ค้าในตลาดพูดภาษาถิ่นกับท่าน	3.97	1.10	4.08	1.10	-2.226	.026*
4. เวลาไปซื้อของในห้างสรรพสินค้าในจังหวัด ท่านรู้สึกไม่พอใจ เมื่อพนักงานขายของพูดภาษาไทยกลางกับท่าน แทนที่จะพูดภาษาถิ่น	2.55	1.36	2.15	1.32	6.598	.000*
5. พูดภาษาถิ่นช่วยทำให้ท่านเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนมากขึ้น.	3.32	1.15	3.16	1.21	2.872	.004*
6. ในการประชุมผู้ปกครองของโรงเรียน ท่านรู้สึกไม่พอใจหากพ่อแม่ผู้ปกครองพูดกับท่านด้วยภาษาถิ่นต่อหน้าคนอื่น	2.49	1.38	1.87	1.18	10.763	.000*
7. ท่านชื่นชอบเพลงที่ใช้ภาษาถิ่นเป็นพิเศษ	3.18	1.21	2.95	1.22	4.180	.000*
8. ท่านรู้สึกไม่พอใจเมื่อมีคนแปลกหน้ามาแซวท่านด้วยภาษาถิ่น	2.82	1.28	2.61	1.26	3.621	.000 *

ตารางที่ 11 (ต่อ)

สถานการณ์	เพศ				t	Sig
	ชาย		หญิง			
	$\overline{X}$	SD	$\overline{X}$	SD		
9. การพูดภาษาไทยกลางช่วยให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน	3.78	1.14	3.78	1.18	-.077	.939
10. ควรใช้ภาษาถิ่นในการเรียนการสอนในโรงเรียน	2.66	1.35	2.38	1.34	4.579	.000*
ความคิดเห็นโดยรวม	2.99	0.59	2.79	0.53	7.730	.000*

* มีความแตกต่างที่ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 11 พบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีทัศนะต่อสถานการณ์ต่างๆในภาพรวม แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายข้อส่วนมาก ก็พบว่า มีความแตกต่างกัน เช่นกัน ยกเว้น หัวข้อปัจจุบันภาษาถิ่นในชุมชนของท่านกำลังจะสูญหายไป และการพูดภาษาไทยกลางช่วยให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน เพศชาย และเพศหญิงมีทัศนะต่อสถานการณ์ ไม่แตกต่างกัน

4.2 ศาสนา

4.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา กับการสื่อสารกับบุคคลอื่น

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่าง ศาสนา กับการสื่อสารกับบุคคลอื่น

การสื่อสารกับบุคคลอื่น ด้วยภาษา	ศาสนา		รวม	chi-squared
	พุทธ	อิสลาม		
ภาษาไทยใต้				88.854 **
เลือก	35.7	25.9	61.6	
ไม่เลือก	13.9	24.5	38.4	
รวม	49.5	50.5	100.0	
ภาษาไทยกลาง				50.178**
เลือก	40.6	34.4	75.0	
ไม่เลือก	8.9	16.0	25.0	
รวม	49.5	50.5	100.0	
ภาษาจีน				1.207
เลือก	1.3	1.8	3.1	
ไม่เลือก	48.2	48.7	96.9	
รวม	49.5	50.5	100.0	
ภาษามลายู				555.814**
เลือก	0.5	23.3	23.8	
ไม่เลือก	49.0	27.2	76.2	
รวม	49.5	50.5	100.0	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า เยาวชนที่นับถือศาสนาพุทธ ใช้ภาษาไทยภาคใต้ ภาษาไทยกลางในการสื่อสารกับบุคคลอื่น สูงกว่ากลุ่มเยาวชนที่นับถือศาสนาอิสลาม แต่เยาวชนที่นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษามลายูสื่อสารกับบุคคลอื่น สูงกว่ากลุ่มเยาวชนที่นับถือศาสนาพุทธ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ศาสนาแตกต่างกัน การเลือกใช้ภาษาในการสื่อสารกับบุคคลอื่น แตกต่างกันไปด้วย

4.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา กับการใช้ภาษาในบริบทต่างๆ

ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา กับการใช้ภาษาในบริบทต่างๆ

การสื่อสารกับบุคคลอื่นในบริบทต่างๆ	ศาสนา		รวม	chi-squared
	พุทธ	อิสลาม		
ในครอบครัว บุคคลที่สื่อสารด้วยมากที่สุด				8.983*
บิดา	15.4	12.6	28.1	
มารดา	28.1	29.5	57.6	
ญาติ พี่น้อง	6.1	6.2	12.3	
เพื่อน	0.7	1.3	2.0	
รวม	50.4	49.6	100.0	
ภาษาที่ใช้(บุคคลที่สื่อสารด้วยมากที่สุด)				478.279 **
ภาษาไทยกลาง	11.8	2.9	14.7	
ภาษาไทยใต้	34.9	23.9	58.8	
ภาษามลายู	2.7	23.5	26.2	
ภาษาอื่นๆ	0.4		0.4	
รวม	49.6	50.4	100.0	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง ที่ 13 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลาม บุคคลในครอบครัวที่เยาวชนสื่อสารกันด้วยมากที่สุด คือ มารดา มีสัดส่วนที่สูงกว่า ศาสนาพุทธ ส่วนกลุ่มพุทธจะสื่อสารกับบิดา สูงกว่ากว่ากลุ่มอิสลาม

และภาษาที่ใช้สื่อสารในครอบครัวนั้น ในกลุ่มพุทธ ใช้ภาษาไทยใต้ สูงกว่ากลุ่มอิสลามแต่ในกลุ่มอิสลาม ใช้ภาษามลายู สูงกว่า กลุ่มพุทธ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ศาสนาแตกต่างกัน การใช้ภาษาในครอบครัวก็แตกต่างกันด้วย

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา กับการใช้ภาษากับเพื่อนในโรงเรียนและในชุมชน

การสื่อสารกับบุคคลอื่นในบริบทต่างๆ	ศาสนา		รวม	chi-squared
	พุทธ	อิสลาม		
อยู่กับเพื่อนในโรงเรียน				47.206 **
สื่อสารภาษาเดียว	25.1	17.8	42.9	
สื่อสารสองภาษา	24.5	32.6	57.1	
รวม	49.6	50.4	100.0	
สื่อสารภาษาเดียวคือใช้ภาษา				164.848**
ภาษาไทยกลาง	34.4	8.4	42.8	
ภาษาไทยใต้	23.6	28.1	51.7	
ภาษามลายู		5.5	5.5	
รวม	58.0	42.0	100.0	
สื่อสารด้วย สองภาษา ภาษาที่หนึ่งคือ				224.583**
ภาษาไทยกลาง	19.4	22.4	41.8	
ภาษาไทยใต้	23.8	14.7	38.5	
ภาษามลายู	0.2	19.5	19.7	
รวม	43.4	56.6	100.0	
สื่อสารด้วย สองภาษา ภาษาที่สองคือ				216.031**
ภาษาไทยกลาง	23.6	32.6	56.2	
ภาษาไทยใต้	17.5	5.6	23.1	
ภาษามลายู	1.8	17.8	19.6	
อื่นๆ	0.4	0.7	1.2	
รวม	43.3	56.7	100.0	
เวลาอยู่กับเพื่อนในชุมชน				10.312**
สื่อสารด้วยภาษาเดียว	35.6	32.7	68.3	
สื่อสารด้วยสองภาษา	14.1	17.6	31.7	
รวม	49.7	50.3	100.0	

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การสื่อสารกับบุคคลอื่นในบริบทต่างๆ	ศาสนา		รวม	chi-squared
	พุทธ	อิสลาม		
สื่อสารด้วยภาษาเดียว (เพื่อนในชุมชน)				342.086 **
ภาษาไทยกลาง	19.4	4.2	23.6	
ภาษาไทยใต้	32.7	27.1	59.8	
ภาษามลายู	0.3	16.3	16.6	
รวม	52.3	47.7	100.0	
สื่อสารด้วยสองภาษา ภาษาที่หนึ่งคือ				139.615**
ภาษาไทยกลาง	22.0	22.8	44.8	
ภาษาไทยใต้	22.0	12.0	34.0	
ภาษามลายู	0.2	21.0	21.2	
รวม	44.1	55.9	100.0	
สื่อสารด้วย สองภาษา ภาษาที่สองคือ				155.567
ภาษาไทยกลาง	22.0	29.6	51.6	
ภาษาไทยใต้	19.2	4.6	23.8	
ภาษามลายู	2.0	21.5	23.5	
อื่นๆ	0.7	0.5	1.1	
รวม	43.8	56.2	100.0	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา กับเวลาอยู่กับกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน ใช้ภาษาเดียวหรือใช้สองภาษา พบว่ามีความแตกต่างกัน คือ ในกลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธ จะสื่อสารกับกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน ด้วยการใช้ ภาษาเดียว และการใช้สองภาษา ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน แต่ในกลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลามนั้น ส่วนใหญ่จะใช้สองภาษา มากกว่าใช้ภาษาเดียว

กลุ่มที่ตอบว่าใช้ภาษาเดียวในกลุ่มผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ ใช้ภาษาไทยกลาง สูงกว่ากลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลาม แต่ในกลุ่มศาสนาอิสลาม ใช้ภาษาไทยใต้กว่ากลุ่มศาสนาพุทธ ส่วนที่ตอบว่า ใช้สองภาษานั้น กลุ่มพุทธ ภาษาที่หนึ่ง ใช้ภาษาไทยใต้ สูงกว่ากลุ่มอิสลาม และกลุ่มอิสลาม ใช้ภาษาไทยกลาง

และภาษามลายูในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และสูงกว่ากลุ่มพุทธ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ศาสนาแตกต่างกัน การสื่อสารด้วยการใช้ภาษา ในบริบทเพื่อนในโรงเรียน แตกต่างกันด้วย

ในการสื่อสารกับเพื่อนในชุมชน ในกลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธจะตอบว่าใช้ภาษาเดียวสูงกว่ากลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลาม แต่ในกลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลาม จะใช้สองภาษา สูงกว่า กลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธ

ในกลุ่มศาสนาพุทธที่ตอบว่าใช้ภาษาเดียว ส่วนมาก จะใช้ ภาษาไทยใต้ รองลงมาคือภาษาไทยภาคกลาง ส่วนกลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลาม ส่วนมากใช้ภาษาไทยภาคใต้ รองลงมาคือภาษามลายู

สำหรับกลุ่มที่ใช้สองภาษานั้น ภาษาที่หนึ่ง คือ ภาษาไทยกลาง และภาษาไทยใต้ ในสัดส่วนที่เท่ากัน แตกต่างจากกลุ่มอิสลาม ภาษาที่หนึ่งคือภาษาไทยกลาง และภาษามลายูในสัดส่วนที่ใกล้เคียง ส่วนภาษาที่สองในกลุ่มพุทธนั้น ส่วนมากตอบว่า ภาษาไทยกลาง รองลงมา ภาษาไทยใต้ ส่วนกลุ่มอิสลามส่วนมาก ใช้ภาษาไทยกลาง รองลงมาคือ ภาษามลายู

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ศาสนาแตกต่างกัน การสื่อสารด้วยการใช้ภาษา ในบริบทเพื่อนในชุมชน แตกต่างกันด้วย

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา กับการสื่อสารกับครูนอกชั้นเรียน หรือในชุมชน

การสื่อสารกับครูนอกชั้นเรียน	ศาสนา		รวม	chi-squared
	พุทธ	อิสลาม		
สื่อสารด้วยภาษาเดียว	38.4	23.9	62.3	192.787 **
สื่อสารด้วยสองภาษา	11.0	26.7	37.7	
รวม	49.4	50.6	100.0	
สื่อสารด้วยภาษาเดียว คือใช้ภาษา				96.772**
ภาษาไทยกลาง	57.0	28.8	85.7	
ภาษาไทยใต้	4.3	7.3	11.6	
ภาษามลายู		2.6	2.6	
รวม	61.3	38.7	100.0	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า ในบริบทการสื่อสารกับครูนอกชั้นเรียนหรือในชุมชน ทั้งในกลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธและอิสลาม ส่วนมากตอบว่า ใช้ภาษาเดียว คือภาษาไทยกลาง ซึ่งกลุ่มศาสนาพุทธ ตอบว่าใช้ภาษาไทยกลาง สูงกว่ากลุ่มศาสนาอิสลาม ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ศาสนาแตกต่างกัน การสื่อสารด้วยการใช้ภาษา สื่อสารกับครูนอกชั้นเรียนหรือในชุมชน แตกต่างกันด้วย

4.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา กับการใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา กับการใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์

การใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์	**ศาสนา**		**รวม**	**chi-squared**
	พุทธ	**อิสลาม**		
ด่า				353.475**
ภาษาไทยใต้	35.6	23.5	59.2	
ภาษาไทยกลาง	13.2	10.1	23.4	
ภาษามลายู	0.4	16.2	16.6	
ภาษาจีน	0.5	0.4	0.9	
รวม	49.7	50.3	100.0	
บ่น				361.934**
ภาษาไทยใต้	33.2	23.1	56.3	
ภาษาไทยกลาง	16.2	10.4	26.6	
ภาษามลายู	0.3	16.2	16.5	
ภาษาจีน	0.2	0.4	0.6	
รวม	49.9	50.1	100.0	
อุทานด้วยความดีใจ				310.415**
ภาษาไทยใต้	21.9	14.6	36.5	
ภาษาไทยกลาง	27.5	20.9	48.4	
ภาษามลายู	0.4	14.5	14.9	
ภาษาจีน	0.1	0.2	0.3	
รวม	49.8	50.2	100.0	

ตารางที่ 16 (ต่อ)

การใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ .	ศาสนา		รวม	chi-squared
	พุทธ	อิสลาม		
อุทานด้วยความตกใจ				453.122**
ภาษาไทยใต้	31.5	20.2	51.7	
ภาษาไทยกลาง	17.9	10.0	27.9	
ภาษามลายู	0.2	19.2	19.4	
ภาษาจีน	0.4	0.6	1.0	
รวม	50.0	50.0	100.0	
ร้องด้วยความเจ็บปวด				440.774**
ภาษาไทยใต้	29.0	20.1	49.1	
ภาษาไทยกลาง	20.6	10.7	31.3	
ภาษามลายู	0.3	18.7	18.9	
ภาษาจีน	0.2	0.5	0.7	
รวม	50.0	50.0	100.0	
แซวเพื่อนต่างเพศ				159.814**
ภาษาไทยใต้	18.5	15.9	34.4	
ภาษาไทยกลาง	31.2	25.9	57.1	
ภาษามลายู	0.2	7.8	8.0	
ภาษาจีน	0.1	0.4	0.5	
รวม	49.9	50.1	100.0	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 16 พบว่า ในสถานการณ์อารมณ์ด่า บ่น อุทานด้วยความตกใจและร้องด้วยความเจ็บปวด กลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธจะใช้ภาษาไทยใต้มากที่สุด รองลงมา คือภาษาไทยกลาง แต่ในกลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลามใช้ภาษาไทยใต้มากที่สุด รองลงมาคือ ภาษามลายู

แต่สำหรับสถานการณ์อุทานด้วยความดีใจ และแซวเพื่อนต่างเพศ กลุ่มพุทธจะใช้ภาษาไทยกลางมากที่สุด รองลงมา คือภาษาไทยใต้ แต่ในกลุ่มอิสลามในสถานการณ์อุทานด้วยความดีใจจะใช้ภาษาไทยกลางมากที่สุด รองลงมาคือ ภาษาไทยใต้ และภาษามลายู ในสัดส่วนที่เท่ากัน แต่ในสถานการณ์แซวเพื่อนต่างเพศ กลุ่มอิสลาม จะใช้ภาษาไทยกลาง มากที่สุด รองลงมาคือภาษาไทยใต้ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ศาสนาแตกต่างกัน การใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ในแต่ละสถานการณ์ ก็จะแตกต่างกันไปด้วย

4.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา กับสถานการณ์การใช้ภาษาถิ่น

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่าง ศาสนา กับสถานการณ์การใช้ภาษาถิ่น

สถานการณ์	ศาสนา				t	Sig
	พุทธ		อิสลาม			
	$\overline{X}$	SD	$\overline{X}$	SD		
1. ปัจจุบันภาษาถิ่นในชุมชนของท่านกำลังจะสูญหายไป	2.59	1.28	2.61	1.35	-.385	.700
2. ท่านจะรู้สึกเขินอายที่จะใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสารในที่ชุมชนหรือกับบุคคลแปลกหน้า	2.33	1.25	2.53	1.28	-3.555	.000**
3. เวลาไปซื้อของในตลาดชุมชนท่านจะรู้สึกชอบใจ ถ้าแม่ค้าในตลาดพูดภาษาถิ่นกับท่าน	3.91	1.13	4.15	1.06	-4.763	.000 **
4. เวลาไปซื้อของในห้างสรรพสินค้าในจังหวัด ท่านรู้สึกไม่พอใจ เมื่อพนักงานขายของพูดภาษาไทยกลางกับท่านแทนที่จะพูดภาษาถิ่น	2.31	1.34	2.35	1.37	-.620	.536
5. พูดภาษาถิ่นช่วยทำให้ท่านเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนมากขึ้น	3.09	1.17	3.38	1.18	-5.454	.000**
6. ในการประชุมผู้ปกครองของโรงเรียนท่านรู้สึกไม่พอใจหากพ่อแม่ ผู้ปกครองพูดกับท่านด้วยภาษาถิ่น ต่อหน้าคนอื่น	2.03	1.25	2.25	1.35	-3.648	.000**
7. ท่านชื่นชอบเพลงที่ใช้ภาษาถิ่นเป็นพิเศษ	3.14	1.16	2.95	1.28	3.305	.001**
8. ท่านรู้สึกไม่พอใจเมื่อมีคนแปลกหน้ามาแซวท่านด้วยภาษาถิ่น	2.68	1.25	2.73	1.29	-.877	.380

ตารางที่ 17 (ต่อ)

สถานการณ์	ศาสนา				t	Sig
	พุทธ		อิสลาม			
	$\overline{X}$	SD	$\overline{X}$	SD		
8. ท่านรู้สึกไม่พอใจเมื่อมีคนแปลกหน้ามาแซวท่านด้วยภาษาถิ่น	2.68	1.25	2.73	1.29	-.877	.380
9. การพูดภาษาไทยกลางช่วยให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน	3.69	1.18	3.87	1.14	-3.583	.000**
10. ควรใช้ภาษาถิ่นในการเรียนการสอนในโรงเรียน	2.56	1.30	2.45	1.40	1.926	.054 *
ความคิดเห็นโดยรวม	**2.83**	**0.58**	**2.93**	**0.54**	**-3.707**	**.000****

* มีความแตกต่างที่ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

** มีความแตกต่างที่ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

จากตารางที่ 17 ชี้ให้เห็นว่าโดยภาพรวมศาสนาแตกต่างกัน ความคิดเห็นต่อการใช้ภาษาถิ่นแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ากลุ่มที่ศาสนาแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นในการใช้ภาษาถิ่น ในหัวข้อต่อไปนี้แตกต่างกัน คือ

- ท่านจะรู้สึกเขินอายที่จะใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสารในที่ชุมชนหรือกับบุคคลแปลกหน้า
- เวลาไปซื้อของในตลาดชุมชน ท่านจะรู้สึกชอบใจ ถ้าแม่ค้าในตลาดพูดภาษาถิ่นกับท่าน
- พูดภาษาถิ่นช่วยทำให้ท่านเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนมากขึ้น
- ในการประชุมผู้ปกครองของโรงเรียนท่านรู้สึกไม่พอใจหากพ่อแม่ ผู้ปกครองพูดกับท่านด้วยภาษาถิ่น ต่อหน้าคนอื่น
- ท่านชื่นชอบเพลงที่ใช้ภาษาถิ่นเป็นพิเศษ
- การพูดภาษาไทยกลางช่วยให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน
- ควรใช้ภาษาถิ่นในการเรียนการสอนในโรงเรียน

แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างศาสนา กับความคิดเห็นในการใช้ภาษาถิ่น ในหัวข้อต่อไปนี้

- ปัจจุบันภาษาถิ่นในชุมชนของท่านกำลังจะสูญหายไป
- เวลาไปซื้อของในห้างสรรพสินค้าในจังหวัดท่านรู้สึกไม่พอใจ เมื่อพนักงานขายของพูดภาษาไทยกลางกับท่าน แทนที่จะพูดภาษาถิ่น
- ท่านรู้สึกไม่พอใจเมื่อมีคนแปลกหน้ามาแซวท่านด้วยภาษาถิ่น

4.3 อาชีพของบิดา

4.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดา กับการสื่อสารกับบุคคลอื่น

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ ระหว่างอาชีพของบิดากับการสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ

การสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ	อาชีพของบิดา	$\overline{X}$	SD	F	Sig.
ภาษาไทยใต้	- เกษตรกรรม	0.72	0.45	28.064	.000*
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	0.61	0.48		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	0.55	0.49		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	0.45	0.49		
ภาษาจีน	- เกษตรกรรม	.02	0.15	1.201	.308
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	.03	0.16		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	.04	0.18		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	.04	0.20		
ภาษาไทยกลาง	- เกษตรกรรม	0.69	0.46	14.296	.000*
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	0.90	0.30		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	0.75	0.43		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	0.77	0.42		
ภาษามลายู	- เกษตรกรรม	0.21	0.40	10.674	.000*
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	0.14	0.34		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	0.29	0.45		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	0.30	0.46		

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่า อาชีพที่แตกต่างของกันของบิดา การสื่อสารกับบุคคลอื่นด้วยการเลือกใช้ภาษาไทยใต้ ภาษาไทยกลาง และภาษามลายู แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายละเอียดในการเปรียบเทียบรายคู่ของความสัมพันธ์จากสถิติ ด้วยค่า LSD (least significant difference) ดังปรากฏในตารางที่ 19, 20 และตารางที่ 21

ตารางที่ 19 เปรียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของบิดาที่แตกต่างกัน กับการเลือกใช้ภาษาไทยใต้

อาชีพของบิดา	($\overline{X}$)	อาชีพของบิดา			
		1	2	3	4
เกษตรกรรม (1)	0.72	-	.11*	.17*	.27*
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2)	0.61		-	.06	.16*
รับจ้างหรือลูกจ้าง (3)	0.55			-	.10*
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (4)	0.45				-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง ที่19 พบว่า เยาวชนที่บิดามีอาชีพแตกต่างกัน เลือกใช้ภาษาไทยใต้ แตกต่างกัน คือ เยาวชนที่บิดามีอาชีพเกษตรกรรม เลือกใช้ภาษาไทยใต้ แตกต่างจากกลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ รับจ้างหรือลูกจ้าง และอาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว กลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ แตกต่างจาก อาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว และ อาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง เลือกใช้ภาษาไทยใต้ แตกต่างจาก อาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว

ตารางที่ 20 เปรียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของบิดาที่แตกต่างกัน กับการเลือกใช้ภาษาไทยกลาง

อาชีพของบิดา	($\overline{X}$)	อาชีพของบิดา			
		1	2	3	4
เกษตรกรรม (1)	0.69	-	-.21*	-.06*	-.08*
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2)	0.90		-	.15*	.13*
รับจ้างหรือลูกจ้าง (3)	0.75			-	-.02
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (4)	0.77				-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง ที่20 แสดงว่า เยาวชนที่บิดามีอาชีพแตกต่างกัน เลือกใช้ภาษาไทยกลางแตกต่างกัน คือ เยาวชนที่บิดามีอาชีพเกษตรกรรม เลือกใช้ภาษาไทยกลาง แตกต่างจากกลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ รับจ้างหรือลูกจ้าง และอาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว กลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ เลือกใช้ภาษาไทยกลางแตกต่างจาก อาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง และ อาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว

ตารางที่ 21 เปรียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของบิดาที่แตกต่างกัน กับการเลือกใช้ภาษามลายู

อาชีพของบิดา	($\overline{X}$)	อาชีพของบิดา			
		1	2	3	4
เกษตรกรรม (1)	0.21	-	.06*	-.09*	-.10*
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2)	0.14		-	-.15*	-.16*
รับจ้างหรือลูกจ้าง (3)	0.29			-	-.01
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (4)	0.30				-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง ที่ 21 พบว่า เยาวชนที่บิดามีอาชีพแตกต่างกัน เลือกใช้ภาษามลายูแตกต่างกัน คือ เยาวชนที่บิดามีอาชีพเกษตรกรรม เลือกใช้ภาษามลายู แตกต่างจากกลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ รับจ้างหรือลูกจ้าง และอาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว กลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ เลือกใช้ภาษามลายู แตกต่างจาก อาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง และ อาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว

4.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพบิดา กับการใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์

ตารางที่ 22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพบิดา กับการใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์

การใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์	อาชีพของบิดา	$\bar{X}$	SD	F	Sig.
ด่า	- เกษตรกรรม	1.48	0.78	13.305	.000*
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.55	0.61		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	1.67	0.81		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	1.79	0.80		
บ่น	- เกษตรกรรม	1.51	0.79	9.806	.000*
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.60	0.62		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	1.71	0.79		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	1.74	0.70		
อุทานด้วยความดีใจ	- เกษตรกรรม	1.70	0.71	9.638	.000*
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.82	0.60		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	1.84	0.68		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	1.93	0.66		
อุทานด้วยความตกใจ	- เกษตรกรรม	1.55	0.79	20.860	.000*
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.69	0.68		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	1.81	0.83		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	1.94	0.80		
ร้องด้วยความเจ็บปวด	- เกษตรกรรม	1.56	0.78	22.948	.000*
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.73	0.66		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	1.82	0.80		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	1.96	0.75		

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05

ตารางที่ 22 (ต่อ)

การใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์.	อาชีพของบิดา	$\overline{X}$	SD	F	Sig.
แซวเพื่อนต่างเพศ	- เกษตรกรรม	1.64	0.62	15.357	.000*
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.81	0.50		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	1.81	0.60		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	1.88	0.61		

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05

จากตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่าอาชีพที่แตกต่างของกันของบิดา ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ต่างๆแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายละเอียด ในการเปรียบเทียบรายคู่ของความสัมพันธ์จากสถิติ ด้วยค่า LSD (least significant difference) ดังปรากฏในตารางที่ 23, 24, 25, 26,27และ ตารางที่ 28

ตารางที่ 23 เปรียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของบิดาที่แตกต่างกัน กับใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ด่า

อาชีพของบิดา	($\overline{X}$)	อาชีพของบิดา			
		1	2	3	4
เกษตรกรรม (1)	1.48	1	-.06	-.19*	-.31*
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2)	1.55		-	-.12	-.24*
รับจ้างหรือลูกจ้าง (3)	1.67			-	-.12
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (4)	1.79				-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 23 เยาวชนที่บิดามีอาชีพแตกต่างกัน ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ด่า แตกต่างกัน คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ด่า แตกต่างจาก อาชีพรับจ้างหรือลูกจ้างและอาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว และกลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ด่า แตกต่างจาก อาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว

ตารางที่ 24 เปรียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของบิดาที่แตกต่างกัน กับใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์บ่น

อาชีพของบิดา	($\overline{X}$)	อาชีพของบิดา			
		1	2	3	4
เกษตรกรรม	1.51	-	-.09	-.20*	-.23*
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.60		-	-.11	-.14*
รับจ้างหรือลูกจ้าง	1.71			-	-.03
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	1.74				-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 24 เยาวชนที่บิดามีอาชีพแตกต่างกัน ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์บ่น แตกต่างกัน คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์บ่นแตกต่างจาก อาชีพรับจ้างหรือลูกจ้างและอาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว และกลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์บ่น แตกต่างจาก อาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว

ตารางที่ 25 เปรียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของบิดาที่แตกต่างกัน กับใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความดีใจ

อาชีพของบิดา	($\overline{X}$)	อาชีพของบิดา			
		1	2	3	4
เกษตรกรรม	1.70	-	-.12	-.14*	-.23*
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.82		-	-.02	-.12
รับจ้างหรือลูกจ้าง	1.84			-	-.09
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	1.93				-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 25 เยาวชนที่บิดามีอาชีพแตกต่างกัน ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความดีใจ แตกต่างกัน คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความดีใจ แตกต่างจากอาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง และอาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว

ตารางที่ 26 เปรียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของบิดาที่แตกต่างกัน กับใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความตกใจ

อาชีพของบิดา	($\overline{X}$)	อาชีพของบิดา			
		1	2	3	4
เกษตรกรรม (1)	1.55	-	-.14*	-.26*	-.39*
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2)	1.69		-	-.12	-.25*
รับจ้างหรือลูกจ้าง (3)	1.81			-	-.13*
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (4)	1.94				-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 26 เยาวชนที่บิดามีอาชีพแตกต่างกัน ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความตกใจ แตกต่างกัน คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความดีใจ แตกต่างจาก อาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ รับจ้างหรือลูกจ้าง และอาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว ในกลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความตกใจ แตกต่างจากอาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว และอาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความตกใจ แตกต่าง จากอาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว

ตารางที่ 27 เปรียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของบิดาที่แตกต่างกัน กับใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ร้องด้วยความเจ็บปวด

อาชีพของบิดา	($\overline{X}$)	อาชีพของบิดา			
		1	2	3	4
เกษตรกรรม (1)	1.56	-	-.17*	-.26*	-.39*
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2)	1.73		-	-.09	-.23*
รับจ้างหรือลูกจ้าง (3)	1.82			-	-.13*
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (4)	1.96				-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 27 เยาวชนที่บิดามีอาชีพแตกต่างกัน ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ร้องด้วยความเจ็บปวด แตกต่างกัน คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ร้องด้วยความเจ็บปวด แตกต่างจาก อาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ รับจ้างหรือลูกจ้าง และอาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว ในกลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ร้องด้วยความเจ็บปวด แตกต่างจากอาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว และอาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ร้องด้วยความเจ็บปวดแตกต่าง จากอาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว

ตารางที่ 27 เปรียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของบิดาที่แตกต่างกัน กับใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์แซวเพื่อนต่างเพศ

อาชีพของบิดา	($\overline{X}$)	อาชีพของบิดา			
		1	2	3	4
เกษตรกรรม (1)	1.64	-	-.17*	-.17*	-.24*
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2)	1.81		-	.00	-.07
รับจ้างหรือลูกจ้าง (3)	1.81			-	-.07
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (4)	1.88				-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 28 เยาวชนที่บิดามีอาชีพแตกต่างกัน ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์แซวเพื่อนต่างเพศแตกต่างกัน คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์แซวเพื่อนต่างเพศ แตกต่างจาก อาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ รับจ้างหรือลูกจ้าง และอาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว

4.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดา กับความคิดเห็นเกี่ยวกับใช้ภาษาถิ่น

ตารางที่ 29 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดา กับความคิดเห็นเกี่ยวกับใช้ภาษาถิ่นโดยรวม

การใช้ภาษาถิ่น	อาชีพของบิดา	$\overline{X}$	SD	F	Sig.
ความคิดเห็นการใช้	- เกษตรกรรม	2.93	0.57	8.768	.000*
ภาษาถิ่นโดยรวม	- รับราชการหรือพนักงาน	2.71	0.53		
	รัฐวิสาหกิจ				
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	2.88	0.54		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	2.87	0.59		

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 29 แสดงให้เห็นว่า เยาวชนที่บิดามีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับใช้ภาษาถิ่นโดยรวม แตกต่างกัน รายละเอียดพิจารณาจากการเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ดังปรากฏในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 เปรียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของบิดาที่แตกต่างกัน กับความคิดเห็นเกี่ยวกับใช้ภาษาถิ่นโดยรวม

อาชีพของบิดา	($\overline{X}$)	อาชีพของบิดา			
		1	2	3	4
เกษตรกรรม	2.93	-	.22*	.05	.05
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.71		-	-.16*	-.16*
รับจ้างหรือลูกจ้าง	2.88			-	.00
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	2.87				-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 30 เยาวชนที่บิดามีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับใช้ภาษาถิ่นโดยรวมแตกต่างกัน คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับใช้ภาษาถิ่นโดยรวม แตกต่างจาก อาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และกลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับใช้ภาษาถิ่นโดยรวม แตกต่างจากอาชีพรับจ้างหรือลูกจ้างและค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว

4.4 อาชีพของมารดา

4.4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของมารดา กับการสื่อสารกับบุคคลอื่น

ตารางที่ 31 ความสัมพันธ์ ระหว่างอาชีพของมารดา กับการสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ

การสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ	อาชีพของมารดา	$\overline{X}$	SD	F	Sig.
ภาษาไทยใต้	- เกษตรกรรม	0.75	0.43	25.732	.000*
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	0.63	0.48		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	0.57	0.49		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	0.55	0.49		
	- แม่บ้าน	0.46	0.49		
ภาษาไทยกลาง	- เกษตรกรรม	0.69	0.46	7.960	.000*
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	0.88	0.33		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	0.74	0.43		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	0.79	0.41		
	- แม่บ้าน	0.78	0.41		
ภาษามลายู	- เกษตรกรรม	.18	0.38	19.736	.000*
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	.07	0.26		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	.30	0.45		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	.24	0.42		
	- แม่บ้าน	.38	0.48		
ภาษาจีน	- เกษตรกรรม	0.02	0.14	1.247	.289
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	0.03	0.17		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	0.03	0.16		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	0.03	0.18		
	- แม่บ้าน	0.05	0.20		

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05

จากตารางที่ 31 พบว่า เยาวชนที่มารดามีอาชีพแตกต่างกัน สื่อสารกับบุคคลอื่นด้วยการใช้ภาษาไทยใต้ ภาษาไทยกลาง และภาษามลายูแตกต่างกัน แต่ไม่พบความแตกต่างในภาษาจีน และเมื่อพิจารณารายละเอียดในการเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ดังปรากฏในตารางที่ 32, 33 และตารางที่ 34

ตารางที่ 32 เปรียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของมารดาที่แตกต่างกัน กับการสื่อสารกับบุคคลอื่นด้วยการใช้ ภาษาไทยใต้

อาชีพของมารดา	($\bar{X}$)	อาชีพของมารดา				
		1	2	3	4	5
เกษตรกรรม (1)	0.75	-	.12*	.18*	.20*	.29*
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2)	0.63		-	.06	.08	.18*
รับจ้างหรือลูกจ้าง (3)	0.57			-	.02	.11*
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (4)	0.55				-	.09*
แม่บ้าน (5)	0.46					-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 32 แสดงว่า เยาวชนที่มารดามีอาชีพแตกต่างกัน เลือกใช้ภาษาไทยใต้ แตกต่างกัน คือ เยาวชนที่มารดามีอาชีพเกษตรกรรม เลือกใช้ภาษาไทยใต้ แตกต่างจากกลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ รับจ้างหรือลูกจ้าง อาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัวและแม่บ้าน กลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ แตกต่างจาก อาชีพแม่บ้าน ในกลุ่มอาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง เลือกใช้ภาษาไทยใต้ แตกต่างจาก อาชีพแม่บ้าน และในกลุ่มอาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว เลือกใช้ภาษาไทยใต้ แตกต่างจาก อาชีพแม่บ้าน เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 33 เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของมารดาที่แตกต่างกันกับการสื่อสารกับบุคคลอื่นด้วยการใช้ ภาษาไทยกลาง

อาชีพของมารดา	($\bar{X}$)	อาชีพของมารดา				
		1	2	3	4	5
เกษตรกรรม (1)	0.69	-	-18*	-.05	-09*	-09*
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2)	0.88		-	.13*	.09*	.09*
รับจ้างหรือลูกจ้าง (3)	0.74			-	-.04	-.04
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (4)	0.79				-	.00
แม่บ้าน (5)	0.78					-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 33 แสดงว่า เยาวชนที่มารดามีอาชีพแตกต่างกัน เลือกใช้ภาษาไทยกลาง แตกต่างกัน คือ เยาวชนที่มารดามีอาชีพเกษตรกรรม เลือกใช้ภาษาไทยกลาง แตกต่างจากกลุ่มอาชีพรับราชการ

หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัวและแม่บ้าน ในกลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ แตกต่างจาก อาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง อาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว และอาชีพแม่บ้าน

ตารางที่ 34 เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของมารดาที่แตกต่างกันกับการสื่อสารกับบุคคลอื่นด้วยการใช้ ภาษามลายู

อาชีพของมารดา	($\overline{X}$)	อาชีพของมารดา				
		1	2	3	4	5
เกษตรกรรม (1)	0.18	-	.10*	-.12*	-.06*	-.20*
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2)	0.07		-	-22*	-17*	-.31*
รับจ้างหรือลูกจ้าง (3)	0.30			-	.05	-09*
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (4)	0.24				-	-14*
แม่บ้าน (5)	0.38					-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 34 แสดงว่า เยาวชนที่มารดามีอาชีพแตกต่างกัน เลือกใช้ภาษามลายู แตกต่างกัน คือ เยาวชนที่มารดามีอาชีพเกษตรกรรม เลือกใช้ภาษามลายู แตกต่างจากกลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัวและแม่บ้าน ในกลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ แตกต่างจาก อาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง อาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัวและอาชีพแม่บ้าน กลุ่มอาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง แตกต่างจาก กลุ่มมารดามีอาชีพแม่บ้าน และเยาวชนที่มารดามีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว แตกต่างจาก กลุ่มมารดามีอาชีพแม่บ้านเช่นเดียวกัน

4.4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพมารดา กับการใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์

ตารางที่ 35 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพมารดา กับการใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์

การใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์	อาชีพของมารดา	$\overline{X}$	SD	F	Sig.
ด่า	- เกษตรกรรม	1.43	0.75	15.045	.000
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.54	0.63		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	1.65	0.80		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	1.64	0.78		
	- แม่บ้าน	1.83	0.84		
บ่น	- เกษตรกรรม	1.46	0.76	15.592	.000
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.57	0.60		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	1.68	0.79		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	1.64	0.70		
	- แม่บ้าน	1.86	0.84		
อุทานด้วยความดีใจ	- เกษตรกรรม	1.65	0.69	14.447	.000
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.76	0.58		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	1.83	0.69		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	1.82	0.64		
	- แม่บ้าน	2.00	0.72		
อุทานด้วยความตกใจ	- เกษตรกรรม	1.50	0.77	19.379	.000
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.68	0.65		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	1.80	0.82		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	1.76	0.80		
	- แม่บ้าน	1.94	0.83		

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05

ตารางที่ 35 (ต่อ)

การใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์	อาชีพของมารดา	$\overline{X}$	SD	F	Sig.
ร้องด้วยความเจ็บปวด	- เกษตรกรรม	1.52	0.75	20.140	.000
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.67	0.65		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	1.78	0.78		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	1.80	0.77		
	- แม่บ้าน	1.96	0.83		
ร้องด้วยความเจ็บปวด	- เกษตรกรรม	1.52	0.75	20.140	.000
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.67	0.65		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	1.78	0.78		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	1.80	0.77		
	- แม่บ้าน	1.96	0.83		
แซวเพื่อนต่างเพศ	- เกษตรกรรม	1.61	0.62	11.757	.000
	- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.78	0.53		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	1.81	0.62		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	1.79	0.59		
	- แม่บ้าน	1.86	0.55		

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05

ตารางที่ 35 แสดงให้เห็นว่า อาชีพที่แตกต่างของกันของมารดา ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ต่างๆแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายละเอียดในการเปรียบเทียบรายคู่ของความสัมพันธ์จากสถิติ ด้วยค่า LSD (least significant difference) ดังปรากฏในตารางที่ 36, 37, 38, 39,40และตารางที่ 41

ตารางที่ 36 เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของมารดาที่แตกต่างกันกับการใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ด่า

อาชีพของมารดา	($\overline{X}$)	อาชีพของมารดา				
		1	2	3	4	5
เกษตรกรรม (1)	1.43	-	-.11	-.22*	-.21*	-.40*
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2)	1.54		-	-.10	-.10	-.28*
รับจ้างหรือลูกจ้าง (3)	1.65			-	.01	-.18*
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (4)	1.64				-	-.18*
แม่บ้าน (5)	1.83					-

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05

จากตารางที่ 36 เยาวชนที่มารดามีอาชีพแตกต่างกัน ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ด่าแตกต่างกัน คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ด่าแตกต่างจาก อาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง อาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวและแม่บ้าน กลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ด่า แตกต่างจาก อาชีพ แม่บ้าน เยาวชนที่มารดามีอาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ด่า แตกต่างจาก อาชีพ แม่บ้าน และอาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ด่า แตกต่างจาก อาชีพ แม่บ้านเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 37 เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของมารดาที่แตกต่างกันกับการใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์บ่น

อาชีพของมารดา	($\overline{X}$)	อาชีพของมารดา				
		1	2	3	4	5
เกษตรกรรม (1)	1.46	-	-.10	-.22*	-.18*	-.40*
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2)	1.57		-	-.12	-.07	-.30*
รับจ้างหรือลูกจ้าง (3)	1.68			-	.05	-.18*
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (4)	1.64				-	-.23*
แม่บ้าน (5)	1.86					-

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05

จากตารางที่ 37 เยาวชนที่มารดามีอาชีพแตกต่างกัน ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์บ่นแตกต่างกัน คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์บ่นแตกต่างจาก อาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง อาชีพ ค้าขาย

หรือธุรกิจส่วนตัวและแม่บ้าน กลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์บ่น แตกต่างจาก อาชีพ แม่บ้าน เยาวชนที่มารดามีอาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์บ่น แตกต่างจาก อาชีพ แม่บ้าน และอาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์บ่น แตกต่างจาก อาชีพ แม่บ้าน เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 38 เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของมารดาที่แตกต่างกันกับการใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความดีใจ

อาชีพของมารดา	($\overline{X}$)	อาชีพของมารดา				
		1	2	3	4	5
เกษตรกรรม (1)	1.65	-	-.10	-.18*	-.17*	-.35*
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2)	1.76		-	-.07	-.07	-.24*
รับจ้างหรือลูกจ้าง (3)	1.83			-	.00	-.17*
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (4)	1.82				-	-.17*
แม่บ้าน (5)	2.00					-

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05

ตารางที่ 38 แสดงให้เห็นว่า เยาวชนที่มารดามีอาชีพแตกต่างกัน ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความดีใจ แตกต่างกัน คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความดีใจ แตกต่างจาก อาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง อาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว และแม่บ้าน กลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความดีใจ แตกต่างจาก อาชีพแม่บ้าน เยาวชนที่มารดามีอาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความดีใจ แตกต่างจาก อาชีพ แม่บ้าน และอาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัวใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความดีใจ แตกต่างจาก อาชีพ แม่บ้าน เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 39 เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของมารดาที่แตกต่างกันกับใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความตกใจ

อาชีพของมารดา	($\overline{X}$)	อาชีพของมารดา				
		1	2	3	4	5
เกษตรกรรม (1)	1.50	-	-.17*	-.30*	-.26*	-.44*
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2)	1.68		-	-.12	-.09	-.26*
รับจ้างหรือลูกจ้าง (3)	1.80			-	.03	-.14*
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (4)	1.76				-	-.17*
แม่บ้าน (5)	1.94					-

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05

ตารางที่ 39 แสดงให้เห็นว่า เยาวชนที่มารดามีอาชีพแตกต่างกัน ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความตกใจ แตกต่างกัน คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความตกใจ แตกต่างจากอาชีพ รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง อาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัวและแม่บ้าน กลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความตกใจ แตกต่างจาก อาชีพ แม่บ้าน เยาวชนที่มารดามีอาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความตกใจ แตกต่างจาก อาชีพ แม่บ้าน และอาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์อุทานด้วยความตกใจ แตกต่างจาก อาชีพ แม่บ้าน เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 40 เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของมารดาที่แตกต่างกัน กับ ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ร้องด้วยความเจ็บปวด

อาชีพของมารดา	($\overline{X}$)	อาชีพของมารดา				
		1	2	3	4	5
เกษตรกรรม (1)	1.52	-	-.15*	-.26*	-.28*	-.44*
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2)	1.67		-	-.11	-.13	-.29*
รับจ้างหรือลูกจ้าง (3)	1.78			-	-.02	-.18*
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (4)	1.80				-	-.16*
แม่บ้าน (5)	1.96					-

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05

ตารางที่ 40 แสดงให้เห็นว่า เยาวชนที่มารดามีอาชีพแตกต่างกัน ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ร้องด้วยความเจ็บปวด แตกต่างกัน คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ร้องด้วยความ

เจ็บปวด แตกต่างจากอาชีพ รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง อาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว และแม่บ้าน กลุ่มอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ร้องด้วยความเจ็บปวด แตกต่างจาก อาชีพ แม่บ้าน เยาวชนที่มารดามีอาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ร้องด้วยความเจ็บปวด แตกต่างจาก อาชีพ แม่บ้าน และอาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ร้องด้วยความเจ็บปวด แตกต่างจาก อาชีพ แม่บ้าน เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 41 เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของมารดาที่แตกต่างกันกับใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์แซวเพื่อนต่างเพศ

อาชีพของมารดา	($\overline{X}$)	อาชีพของมารดา				
		1	2	3	4	5
เกษตรกรรม (1)	1.61	-	-.16*	-.19*	-.17*	-.24*
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2)	1.78		-	-.03	-.01	-.08
รับจ้างหรือลูกจ้าง (3)	1.81			-	.02	-.05
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (4)	1.79				-	-.07
แม่บ้าน (5)	1.86					-

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05

ตารางที่ 41 แสดงให้เห็นว่า เยาวชนที่มารดามีอาชีพแตกต่างกัน ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์แซวเพื่อนต่างเพศแตกต่างกัน คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์แซวเพื่อน ต่างเพศแตกต่างจากอาชีพ รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง อาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัวและแม่บ้าน

4.4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของมารดา กับความคิดเห็นเกี่ยวกับใช้ภาษาถิ่น

ตารางที่ 42 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดา กับความคิดเห็นเกี่ยวกับใช้ภาษาถิ่นโดยรวม

การใช้ภาษาถิ่น	อาชีพของมารดา	$\overline{X}$	SD	F	Sig.
ความคิดเห็นการใช้	- เกษตรกรรม	2.94	0.59	7.490	.000
ภาษาถิ่นโดยรวม	- รับราชการหรือพนักงาน รัฐวิสาหกิจ	2.71	0.51		
	- รับจ้างหรือลูกจ้าง	2.82	0.53		
	- ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว	2.83	0.56		
	- แม่บ้าน	2.91	0.57		

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05

จากตารางที่ 42 แสดงให้เห็นว่า เยาวชนที่มารดามีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับใช้ภาษาถิ่นโดยรวม แตกต่างกัน รายละเอียดพิจารณาจากการเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ดังปรากฏในตารางที่ 43

ตารางที่ 43 เปรียบรายคู่ ด้วยค่า LSD ระหว่างอาชีพของมารดาที่แตกต่างกันกับความคิดเห็นเกี่ยวกับใช้ภาษาถิ่นโดยรวม

อาชีพของมารดา	($\overline{X}$)	อาชีพของมารดา				
		1	2	3	4	5
เกษตรกรรม (1)	2.94	-	.23*	.12*	.11*	.02
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2)	2.71		-	-.11*	-.12*	-.21*
รับจ้างหรือลูกจ้าง (3)	2.82			-	.00	-.09
ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว (4)	2.83				-	-.09
แม่บ้าน (5)	2.91					-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 43 เยาวชนที่มารดามีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับใช้ภาษาถิ่นโดยรวม แตกต่างกัน คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับใช้ภาษาถิ่นโดยรวม แตกต่างจาก อาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพรับจ้างหรือลูกจ้างและค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว และเยาวชนที่มารดาอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ แตกต่างจากอาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว และแม่บ้าน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสำรวจสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ เป็นการศึกษาในเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จากเยาวชนที่อาศัยอยู่ใน 14 จังหวัดภาคใต้ และกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรสามัญศึกษาศึกษา หรือหลักสูตรสามัญศึกษาและศาสนา ควบคู่กัน ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1994 คน โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ คือ

1. เพื่อสำรวจสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ทั้งในฐานะภาษาที่หนึ่ง(first language) และภาษาที่สอง (second language)
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อการใช้ภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง
3. เพื่อศึกษาบริบทการใช้ภาษาทั้งในระดับครอบครัวและสังคมของเยาวชน
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการเลือกใช้ภาษาของเยาวชน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การสำรวจสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ สรุปได้ดังนี้คือ

1. สภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ พบว่า เยาวชนในภาคใต้มีแนวโน้มที่จะใช้ภาษาไทยกลางมากที่สุด ในฐานะภาษาที่หนึ่ง และใช้ภาษาถิ่น ไม่ว่าจะเป็นภาษาไทยใต้ หรือภาษามลายูเป็นภาษาที่สอง แต่เมื่อสอบถามว่าคนในชุมชนในส่วนใหญ่ สื่อสารกันด้วยภาษาอะไร เยาวชนตอบว่าคนส่วนใหญ่สื่อสารกันด้วยภาษาไทยภาคใต้ มากที่สุด รองลงมา คือภาษาไทยกลาง

2. การใช้ภาษาในบริบทครอบครัว พบว่า ภาษาที่ใช้สื่อสารกันในครอบครัว คือภาษาไทยภาคใต้ ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้มากที่สุดไม่ว่าจะสื่อสารกับมารดา บิดา หรือในระหว่างพี่น้องด้วยกัน

3. สภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในบริบทโรงเรียน และกลุ่มเพื่อน นั้น พบว่า ในบริบทโรงเรียนนั้น เยาวชนในภาคใต้จะสื่อสารกับกลุ่มเพื่อนด้วย การสื่อสาร สองภาษามากกว่า สื่อสารด้วยภาษาเดียว โดยใช้ภาษาไทยกลาง เป็นภาษาที่หนึ่ง ส่วนภาษาที่สอง คือภาษาไทยใต้ และภาษามลายู ที่มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และในกลุ่มที่ตอบว่าว่าสื่อสารด้วยภาษาเดียวนั้น ส่วนมาก จะใช้ภาษาไทยใต้ ในการสื่อสาร

4. การสื่อสารกับกลุ่มเพื่อนในชุมชน นั้นพบว่า เยาวชนสื่อสารกับกลุ่มเพื่อน ด้วยการสื่อสารภาษาเดียว มากกว่าใช้ สองภาษา นั่นคือ ส่วนมากใช้ภาษาไทยใต้ มากที่สุด รองลงมา คือภาษาไทยกลาง และภาษามลายู

5. เยาวชนสื่อสารกับครูนอกชั้นเรียน หรือในชุมชนนั้น ส่วนมาก สื่อสารกันด้วยใช้ภาษาเดียวมากกว่าใช้สองภาษา ภาษาที่ใช้ คือภาษาไทยกลาง

6. ความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อการใช้ภาษา ในสถานการณ์ต่างๆ อาทิ การสอนภาษาให้ลูกพูดภาษาแรก การทักทายกับคนแปลกหน้า และการใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ พบว่า ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ ภาษาที่อยากสอนในลูกพูดเป็นภาษาแรก การทักทายกับคนแปลกหน้าที่เข้ามาในชุมชน และความคิดเห็นต่อการใช้ภาษาที่มีประโยชน์มากที่สุดในการสื่อสารชีวิตประจำวัน เยาวชนจะเลือกใช้ภาษาไทยกลางในการสื่อสาร ในสถานการณ์ดังกล่าวมากที่สุด ส่วนประเด็นการใช้ภาษาในการแสดงอารมณ์นั้น พบว่าในสถานการณ์การแสดงอารมณ์ ด่า บ่น อุทานด้วยความตกใจ และร้องด้วยความเจ็บปวด จะเลือกใช้ภาษาไทยใต้ มากกว่าภาษาไทยกลาง ส่วนสถานการณ์เวลาอุทานด้วยความดีใจและแซวเพื่อนต่างเพศ เยาวชน จะใช้ภาษาไทยกลาง มากกว่าภาษาไทยใต้

7. และความคิดเห็นของเยาวชนทีมีต่อภาษาถิ่น นั้น พบว่าโดยภาพรวม แล้วเยาวชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับกลาง ๆ คือไม่แน่ใจ ไม่ว่า ในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ

- ปัจจุบันภาษาถิ่นในชุมชนของท่านกำลังจะสูญหายไป
- พูดภาษาถิ่นช่วยทำให้ท่านเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนมากขึ้น
- ท่านชื่นชอบเพลงที่ใช้ภาษาถิ่นเป็นพิเศษ
- ท่านรู้สึกไม่พอใจเมื่อมีคนแปลกหน้ามาแซวท่านด้วยภาษาถิ่น และ
- ควรใช้ภาษาถิ่นในการเรียนการสอนในโรงเรียน

เยาวชนมีความคิดเห็นค่อนข้างเห็นด้วย ในประเด็น การพูดภาษาไทยกลางช่วยให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน และค่อนข้างไม่เห็นด้วย ในประเด็น ในการประชุมผู้ปกครองของโรงเรียน ท่านรู้สึกไม่พอใจหากพ่อแม่ ผู้ปกครองพูดกับท่านด้วยภาษาถิ่น ต่อหน้าคนอื่น และท่านจะรู้สึกเขินอายที่จะใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสารในที่ชุมชนหรือกับบุคคลแปลกหน้า

8. เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง เพศที่แตกต่างกันของเยาวชน กับ ตัวแปร ภาษาที่ใช้สื่อสารกับบุคคลอื่นในปัจจุบัน การสื่อสารกับบุคคลในครอบครัว การสื่อสารกับเพื่อนในบริบทโรงเรียน ในชุมชน การสื่อสารกับครูนอกชั้นเรียน การใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ และทัศนคติต่อภาษาถิ่น สถานการณ์การใช้ภาษาถิ่น พบว่า เพศแตกต่างกัน ภาษาที่เลือกใช้สื่อสารกับบุคคลอื่นในปัจจุบัน ก็แตกต่างกันด้วย กล่าวคือผู้หญิงใช้ภาษาไทยใต้ ภาษาไทยกลาง ในการสื่อสารกับบุคคลอื่นในปัจจุบันสูงกว่าผู้ชาย แต่ผู้ชาย ใช้ภาษามลายู สูงกว่าผู้หญิง สำหรับภาษาจีนไม่พบความแตกต่าง ระหว่างผู้ชายและผู้หญิง

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศที่แตกต่างกัน กับ การสื่อสารกับบุคคลในครอบครัว พบว่า ในกลุ่มผู้หญิง จะสื่อสารกับมารดา สูงกว่ากลุ่มผู้ชาย แต่ในกลุ่มผู้ชายจะสื่อสาร กับบิดา สูงกว่ากลุ่มผู้หญิงเล็กน้อย และภาษาที่ใช้สื่อสาร กับมารดา ในกลุ่มผู้หญิงใช้ภาษาไทยใต้ สูงกว่ากลุ่มผู้ชายที่ใช้ภาษาไทยใต้ และเมื่อพิจาณาความสัมพันธ์ระหว่างเพศที่แตกต่างกัน กับการสื่อสารในบริบทโรงเรียน ชุมชน และการสื่อสารกับครูนอกชั้นเรียน นั้น ยังพบว่า เมื่อเวลาอยู่กับเพื่อนในโรงเรียน จะสื่อสารด้วย

การใช้สองภาษามากกว่าภาษาเดียว เพศหญิง จะสื่อสารด้วยสองภาษาสูงกว่าเพศชาย ภาษาที่ใช้เป็นภาษาที่หนึ่ง ในกลุ่มผู้หญิง จะเป็นภาษาไทยกลาง รองลงมาคือภาษาไทยใต้ และมีสัดส่วนที่สูงกว่าในกลุ่มผู้ชาย แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศของผู้ตอบ กับภาษาที่ใช้เป็นภาษาที่สอง นั้นคือ ผู้ชายและผู้หญิง ใช้ภาษาที่สอง ไม่แตกต่างกัน

ในบริบทกับเพื่อนในชุมชนนั้น เพศแตกต่างกัน การเลือกใช้ภาษาในการสื่อสาร ก็แตกต่างกัน คือในกลุ่มที่ใช้ภาษาเดียวในการสื่อสาร ผู้หญิง มีสัดส่วนในการเลือกใช้ภาษาเดียวสูงกว่าผู้ชาย โดยใช้ภาษาไทยกลางมากที่สุด รองลงมาคือภาษาไทยใต้ในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ชายทั้งภาษาไทยกลางและภาษาไทยใต้ แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศ ชาย และหญิง ในกลุ่มที่เลือกใช้สองภาษาในการสื่อสาร

และในบริบทกับครูนอกชั้นเรียนนั้นพบว่า การสื่อสารด้วยการใช้สองภาษา ผู้ชายและผู้หญิงสื่อสารกับครูนอกชั้นเรียน ไม่แตกต่างกัน แต่ในกลุ่มที่ตอบว่าสื่อสารด้วยภาษาเดียว ผู้หญิงและผู้ชายการเลือกใช้ภาษาในการสื่อสารสื่อสารกับครูนอกชั้นเรียน นั้นแตกต่างกัน คือผู้หญิงเลือกใช้ใช้ภาษาไทยกลาง สูงกว่าผู้ชาย

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับ การเลือกใช้ภาษาในการแสดงอารมณ์นั้น พบว่าเพศที่แตกต่างกัน การเลือกใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ในแต่ละสถานการณ์ก็แตกต่างกันด้วย คือ ในสถานการณ์ ด่า บ่น อุทานด้วยความตกใจ และร้องด้วยความเจ็บปวด เยาวชนผู้หญิง เลือกใช้ภาษาไทยภาคใต้สูงกว่า ผู้ชาย แต่ในสถานการณ์ อุทานด้วยความดีใจ และแซวเพื่อนต่างเพศ เลือกใช้ภาษาไทยกลาง ซึ่งผู้หญิงใช้ภาษาไทยกลางสูงกว่าผู้ชายเช่นเดียวกัน และความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กับทัศนคติต่อภาษาถิ่นนั้นพบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีทัศนะต่อสถานการณ์ต่างๆในภาพรวม แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายข้อ ก็ยังพบว่า มีความแตกต่างกัน

9. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ศาสนา กับ ภาษาที่ใช้สื่อสารกับบุคคลอื่นในปัจจุบัน การสื่อสารกับบุคคลในครอบครัว การสื่อสารกับเพื่อนในบริบทโรงเรียน การสื่อสารกับครูนอกชั้นเรียน การใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ และทัศนคติต่อภาษาถิ่น พบว่า ศาสนาที่แตกต่างกัน ภาษาที่ใช้สื่อสารกับบุคคลอื่นในปัจจุบัน แตกต่างกัน คือกลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธ ใช้ภาษาไทยใต้ ภาษาไทยกลางในการสื่อสารกับบุคคลอื่น สูงกว่ากลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลาม แต่เกลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษามลายูสื่อสารกับบุคคลอื่น สูงกว่ากลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธ และเมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับ การสื่อสารกับบุคคลในครอบครัว พบว่า ศาสนาที่แตกต่างกัน การเลือกใช้ภาษาสื่อสารบริบทครอบครัว ก็แตกต่างกัน การเลือกใช้ภาษาเป็นไปในลักษณะเดียวกัน กับการเลือกใช้ภาษากับบุคคลอื่นในปัจจุบัน

ในบริบทเพื่อนในโรงเรียน นั้น พบว่า ศาสนาที่แตกต่างกัน การเลือกใช้ภาษาในการสื่อสารกับเพื่อนในโรงเรียนก็แตกต่างกัน ด้วย คือ กลุ่มที่เลือกใช้ภาษาเดียวสื่อสาร กลุ่มพุทธ ใช้ภาษาไทยกลาง สูงกว่ากลุ่มอิสลาม แต่ในกลุ่มอิสลาม ใช้ภาษาไทยใต้สูงกว่ากลุ่มพุทธ ส่วนที่ตอบว่า ใช้สองภาษานั้น กลุ่ม

พุทธ ภาษาที่หนึ่ง ใช้ภาษาไทยใต้ สูงกว่ากลุ่มอิสลาม และกลุ่มอิสลาม ใช้ภาษาไทยกลาง และภาษามลายูในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และสูงกว่ากลุ่มพุทธ

และในบริบทกับครูนอกชั้นเรียน นั้น ทั้งในกลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธและอิสลาม ส่วนมากตอบว่า ใช้ภาษาเดียว คือภาษาไทยกลาง ซึ่งกลุ่มศาสนาพุทธ ตอบว่าใช้ภาษาไทยกลาง สูงกว่ากลุ่มศาสนาอิสลาม

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา ที่แตกต่างกัน กับการเลือกใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ พบว่า ศาสนาแตกต่างกัน เลือกใช้ภาษาในการแสดงอารมณ์ แตกต่างกันด้วย คือ ในสถานการณ์อารมณ์ด่า บ่น อุทานด้วยความตกใจและร้องด้วยความเจ็บปวด ในสถานการณ์เหล่านี้ กลุ่มพุทธจะใช้ภาษาไทยใต้มากที่สุด รองลงมา คือภาษาไทยกลาง แต่ในกลุ่มอิสลามใช้ภาษาไทยใต้มากที่สุด รองลงมาคือภาษามลายู แต่สำหรับสถานการณ์อุทานด้วยความดีใจ และแซวเพื่อนต่างเพศ กลุ่มพุทธจะใช้ภาษาไทยกลางมากที่สุด รองลงมา คือภาษาไทยใต้ แต่ในกลุ่มอิสลามในสถานการณ์อุทานด้วยความดีใจจะใช้ภาษาไทยกลางมากที่สุด รองลงมาคือ ภาษาไทยใต้ และภาษามลายู ในสัดส่วนที่เท่ากัน แต่ในสถานการณ์แซวเพื่อนต่างเพศ กลุ่มอิสลาม จะใช้ภาษาไทยกลาง มากที่สุด รองลงมาคือภาษาไทยใต้

และความสัมพันธ์ระหว่าง ศาสนากับ ทัศนคติต่อภาษาถิ่นนั้น พบว่า โดยภาพรวมแล้ว ศาสนาแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อภาษาถิ่นแตกต่างกัน ยกเว้น ในหัวข้อ ต่อไปนี้ ที่ศาสนาแตกต่างมีทัศนคติต่อภาษาถิ่นไม่แตกต่างกัน คือ

- ปัจจุบันภาษาถิ่นในชุมชนของท่านกำลังจะสูญหายไป

- เวลาไปซื้อของในห้างสรรพสินค้าในจังหวัดท่านรู้สึกไม่พอใจ เมื่อพนักงานขายของพูดภาษาไทยกลางกับท่าน แทนที่จะพูดภาษาถิ่น

- ท่านรู้สึกไม่พอใจเมื่อมีคนแปลกหน้ามาแซวท่านด้วยภาษาถิ่น

10. ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดา และอาชีพของมารดาที่แตกต่างกัน กับ การเลือกใช้ภาษาสื่อสารกับบุคคลอื่นในปัจจุบัน พบว่า อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา ที่แตกต่างกัน มีการเลือกใช้ภาษาสื่อสารกับบุคคลอื่นในปัจจุบัน การเลือกใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์ และมีทัศนคติต่อภาษาถิ่น สถานการณ์การใช้ภาษาถิ่น แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1.ผลการศึกษาพบว่า สภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ มีแนวโน้มที่จะใช้ภาษาไทยกลางมากขึ้น ในฐานะภาษาที่หนึ่ง และใช้ภาษาถิ่น ไม่ว่าจะเป็นภาษาไทยใต้ หรือภาษามลายู เป็นภาษาที่สอง ข้อค้นพบดังกล่าว เนื่องจาก ภาษาถิ่น ลดบทบาทหรือสถานภาพลง จากการที่มีภาษาอื่นเข้ามาแทนที่ ภาษาที่เข้ามาแทนที่ คือภาษาไทยกลางซึ่งเยาวชน มองว่า ภาษาไทยกลางที่เข้ามาแทนที่นั้นมีศักดิ์ศรีมากกว่า และมีประโยชน์มากกว่าในชีวิตประจำวัน ทำให้เราเห็นภาพเยาวชน มีแนวโน้มที่จะพูดภาษาไทยใต้ และภาษามลายูน้อยลง

2. ในบริบทของครอบครัว เยาวชนยังคงใช้ภาษาไทยใต้ ภาษามลายู (ใน สามจังหวัดชายแดนภาคใต้) สื่อสารกับ มารดา บิดา เพื่อน และญาติพี่น้อง แต่ในบริบทที่ค่อนข้างจะเป็นทางการ เช่นโรงเรียน การสื่อสารกับครู จะเลือกใช้ภาษาไทยกลาง มากกว่า สอดคล้อง กับงานการศึกษาของ ณรงค์ คงชาตรี (Narong Kongchatree,1979) ที่ศึกษาการพูดภาษาทั้งภาษาไทยและมลายูถิ่นของประชาชนในจังหวัดปัตตานี และบางอำเภอในจังหวัดนราธิวาส ที่พบว่า โดยส่วนใหญ่ประชาชนจะใช้มลายูในครอบครัว ที่มัสยิด ในโรงเรียนสอนศาสนา และในขณะที่ใช้ภาษาไทยกลางที่โรงเรียนสามัญ สถานที่ราชการ พูดภาษาไทยกับครูโรงเรียนสามัญ ลักษณะดังกล่าวอธิบายได้ว่า ปัจจัยกำหนดการเลือกใช้ภาษา ใครพูดกับใคร และมีใครอื่นร่วมอยู่ด้วยในการสนทนา เป็นเครือข่ายทางสังคมที่สำคัญกำหนดการเลือกใช้ภาษา นั่นคือ การเลือกใช้ภาษาถิ่นในบริบทครอบครัว และ เวลาที่เราอยู่กับญาติพี่น้องนั้น เป็นการแสดงสัญลักษณ์ความเป็นพวกพ้อง ความผูกพันทางสังคม และความไว้เนื้อเชื่อใจ

การเลือกใช้ภาษาในบริบทต่างๆดังกล่าว ผู้ใช้ภาษาต้องเลือกใช้ให้ถูกกับแวดวง(Domain) ที่สังคมกำหนดไว้ว่า จะต้องใช้ภาษาอะไร เช่นถ้าอยู่บ้านใช้ภาษาหนึ่ง หากอยู่ที่โรงเรียน ต้องใช้อีกภาษาหนึ่ง ลักษณะดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่า หน้าที่แตกต่างกันของภาษา คือภาษาหนึ่งซึ่งมีฐานะเป็นภาษาสูง มักถูกใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ และในการเขียน ส่วนอีกภาษาหนึ่ง มีฐานะที่ต่ำกว่า มักถูกใช้ในการสนทนาแบบไม่เป็นทางการ ในบ้าน หรือในแวดวงคนสนิท (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2542 : 15)

3. ทัศนคติของเยาวชนในภาคใต้ต่อภาษาถิ่น นั้นพบว่า เยาวชนมีความคิดเห็นไปในทิศทางไม่แน่ใจ ว่า ในปัจจุบันภาษาถิ่นกำลังสูญหาย การใช้ภาษาถิ่นในการเรียนการสอน และการพูดพูดภาษาถิ่นช่วยทำให้ท่านเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนมากขึ้น และค่อนข้างจะเห็นด้วย ว่าการพูดภาษาไทยกลางจะช่วยให้ประสบผลสำเร็จ ในหน้าที่การงาน ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับ ข้อมูลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับเอกลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรม ของศูนย์วิจัยมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (2542) ที่สำรวจ 3 ครั้ง ในช่วงเวลาที่ต่างกัน ผลการศึกษา ยืนยันไปในทิศทางเดียวกัน ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เห็นด้วยที่รัฐส่งเสริมให้ชาวไทยมุสลิม ฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาไทยเพื่อประโยชน์ในการสื่อสัมพันธ์ของคนในชาติ

ทัศนคติต่อการใช้ภาษาถิ่น ยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของเกียรติทางสังคม หรือแหล่งรายได้ ซึ่งเห็นได้จากการที่คนไทยเชื้อสายจีนที่มีอาชีพค้าขาย จะสามารถพูดทั้งภาษาไทยและ/หรือภาษามลายูท้องถิ่นได้

4. ผลการศึกษา พบว่า การเลือกใช้ภาษาของเยาวชนมีความสัมพันธ์ กับตัวแปรศาสนานั้น สามารถอธิบายได้ว่า การเลือกใช้ภาษามลายูถิ่น ในกลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และพื้นที่อื่นๆใน 14 จังหวัดชายแดนใต้ ที่มีการกระจายตัว ของผู้พูดภาษามลายู มีเหตุผลอยู่ 3 ประการ คือ ประการแรก ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ของชาวไทยมุสลิม ประการที่สอง ชาวไทยมุสลิมมีความเคร่งครัดทางศาสนา และศึกษาศาสนาอิสลามจะศึกษาผ่านภาษามลายู และประการที่ สามลักษณะทางสังคมของชาวไทยมุสลิมมีความผูกพันเหนียวแน่น การพูดภาษามลายูถิ่นจึงเป็นการรักษาอัตลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมของตน และการเลือกใช้ภาษานั้น จะสัมพันธ์กับแวดวงที่สนทนาด้วย กล่าวคือ เลือกใช้ภาษามลายู ใน ครอบครัว มัสยิด ในโรงเรียนสอนศาสนา สื่อสาร กับบิดา มารดา และจะใช้ภาษาไทยกลางที่โรงเรียน สถานที่ราชการ ธนาคาร โรงพยาบาล และสนทนากับชาวไทยพุทธ

5. และจากผลการศึกษาการเลือกใช้ภาษาของเยาวชน มีความสัมพันธ์กับ อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา นั้นเนื่องจาก ภูมิหลังทางสังคม อาชีพ ของบิดามารดา เป็นปัจจัยพื้นฐานทางสังคม ที่เป็นเครือข่ายทางสังคม การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร อันเป็นตัวกำหนดการเลือกใช้ภาษาของเยาวชน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่สามารถอภิปรายได้ ดั้งนี้

1. สภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ มีแนวโน้มที่ภาษาไทยกลางเข้ามามีบทบาทแทนที่ภาษาถิ่น มากขึ้น ไม่ว่าภาษาถิ่นไทยใต้ และภาษามลายู ดังนั้นถ้าหากสังคมปล่อยให้ภาษาไทยกลางเข้ามาแทนที่อย่างสมบูรณ์ ก็จะส่งผลต่อ ภาษา วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่ และอนาคตอาจจะนำไปสู่การสูญเสีย ภาษาถิ่นได้ นอกเหนือจากทัศนะคติที่เป็นลบต่อภาษาแม่แล้ว ปัจจัยของสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางวิทยุ โทรทัศน์ ตลอดจนอุปกรณ์อิเล็คโทรนิกสมัยใหม่ จะมีผลต่อการใช้ภาษาของเยาวชนมาก เพราะภาษาที่ใช้ในสื่อส่วนใหญ่จะเป็นภาษาไทยกลาง นอกจากนี้ โอกาสในการใช้ภาษาแม่นั้นมีน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทยกลาง เยาวชนมีโอกาสที่จะใช้ภาษาแม่ ก็ต่อเมื่ออยู่ที่บ้าน หรือ สนทนากับคนมีอายุ ซึ่งบางครั้งเยาวชนก็ใช้ภาษากลางแทน

2. ในกรณีของเยาวชนที่พูดภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่นั้น นอกเหนือจากปัจจัยทางทัศนะคติ โอกาส แล้ว โครงสร้างทางภาษาก็มีส่วนทำให้เยาวชนเหล่านั้นเลือกที่จะใช้ภาษาไทยกลางมากกว่า กล่าวคือ ถ้าดูโครงสร้างทางภาษาแล้ว ภาษาไทยจะมีโครงสร้างซับซ้อนน้อยกว่าภาษามลายูถิ่น ภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด ในขณะที่ภาษามลายูถิ่นปัตตานีนั้นเป็นภาษาคำหลายพยางค์ เพราะฉะนั้นในการสนทนาถ้าใช้ภาษาไทยจะใช้เวลาน้อยกว่า และสะดวกกว่า เช่น ประโยคภาษาไทย “จะไปกินข้าว” ซึ่งมีทั้งหมดสี่พยางค์ ถ้าใช้ภาษามลายูจะมีพยางค์ทั้งหมดเจ็ดพยางค์ “เนาะ กี มาแก นาซิ” ทำให้มีความรู้สึกว่าไม่ค่อยคล่องตัวเหมือนพูดภาษาไทย

3.เมื่อใช้ภาษาแม่ไม่ว่าจะเป็นภาษามลายูถิ่นหรือภาษาไทยถิ่นใต้ในการสนทนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทที่เป็นวิชาการ เช่น การศึกษา การเมือง การแพทย์ เป็นต้น จะมีข้อกำจัดในการใช้ศัพท์ทาง

เทคนิค (Technical term) จึงต้องมีการใช้ศัพท์ในภาษาไทยกลาง ทำให้มีการใช้สองภาษา หรือไม่ก็ใช้ภาษาไทยกลางไปเลย

4.เมื่อมี การสนทนาเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม เยาวชนที่พูดภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาเลือกที่จะใช้ภาษามลายูมากกว่าภาษาไทย เพราะภาษามลายูกับศาสนาอิสลามนั้นมีความสัมพันธ์กันตั้งแต่ศตวรรษที่ 15 จนถึงปัจจุบัน ตำราศาสนาหลายเล่มก็มีการเขียนด้วยภาษามลายู ตลอดจนการเรียนการสอนศาสนาในภาคใต้ส่วนใหญ่ก็มีการใช้ภาษามลายูเป็นสื่อ ที่ใช้ภาษาไทยเป็นสื่อนั้นน้อยมากและเพิ่งมีเมื่อไม่กี่ปีนี้เอง ดังนั้นเมื่อพูดคุยเกี่ยวกับศาสนา เยาวชนพยายามที่จะภาษามลายู แต่ก็จะใช้ได้ไม่นานนัก สุดท้ายก็เปลี่ยนเป็นภาษาผสมไทยกับมลายูแทน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาลักษณะนี้ อีกในโอกาสต่อไป โดยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นกลุ่มเยาวชนนอกบริบทโรงเรียน และศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึกควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

2. ควรศึกษา ปัจจัยของการเลือกใช้ภาษาและการธำรงรักษาภาษาของตนไว้ ในพื้นที่ ที่มีความแกร่งของภาษาถิ่น ในเชิงลึก

ภาคผนวก

แบบสอบถามเรื่อง "การใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้"

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง [ ] หน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน
โปรดเติมข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่านลงในช่องว่างที่ระบุข้อความว่า "ระบุ" **และกรุณาตอบทุกข้อ**

1. เพศ ☐ 1) ชาย ☑ 2) หญิง

2. ศาสนา ☐ 1) พุทธ ☑ 2) อิสลาม ☐ 3) อื่น ๆ (ระบุ).....

3. ชื่อโรงเรียนปัจจุบัน โรงเรียน...วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์วิทยา.....
อำเภอ...เมืองปัตตานี..... จังหวัด...ปัตตานี.....

4. ภูมิลำเนาของบิดามารดา ☑ 1) อยู่ที่เดียวกันคืออำเภอ...เกาะเต่า.....จังหวัด...ปัตตานี.....
☐ 2) แยกกัน บิดาอยู่อำเภอ.....จังหวัด.....
มารดาอยู่อำเภอ.....จังหวัด.....
กรณีไม่ได้อาศัยกับบิดาหรือมารดา กรุณาระบุภูมิลำเนาผู้ปกครอง อำเภอ.....จังหวัด.....

5. อาชีพของบิดา (ระบุ) ...ทำการประมง.....
มารดา (ระบุ) ...ทำสวนยางพารา.....
กรณีไม่ได้อาศัยกับบิดาหรือมารดากรุณา ระบุอาชีพผู้ปกครอง .....

6. ปัจจุบันท่านสื่อสารภาษาใดได้บ้าง (เรียงตามความถนัดในการพูด ถนัดมากที่สุด = 1 ไปจนถึงถนัดน้อยที่สุด = 4)
1) ภาษา...ไทยใต้..... 2) ภาษา...ไทยกลาง.....
3) ภาษา.....4) ภาษา.....

7. คนส่วนใหญ่ในชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่สื่อสารกันด้วยภาษาใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☑ 1) ภาษาไทยกลาง ☑ 2) ภาษาไทยใต้ ☐ 3) ภาษามลายู ☐ 4) ภาษาจีน
☐ 5) อื่น ๆ (ระบุ).....

8. ปัจจุบัน ส่วนใหญ่ท่านสื่อสารกับบุคคลอื่นด้วยภาษาใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☑ 1) ภาษาไทยใต้ ☐ 2) ภาษาจีน ☑ 3) ภาษาไทยกลาง ☐ 4) ภาษามลายู
☐ 5) อื่น ๆ (ระบุ).....

10. ตอนที่ท่านยังเป็นเด็ก ก่อนเข้าโรงเรียนอนุบาลหรือประถม ท่านสื่อสารด้วยภาษาใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1) ภาษาจีน ☐ 2) ภาษาไทยกลาง ☐ 3) ภาษามลายู ☑ 4) ภาษาไทยใต้

☐ 5) อื่น ๆ (ระบุ).....

11. บุคคลในครอบครัวที่ท่านสื่อสารด้วยมากเป็นอันดับ 1 เกี่ยวข้องเป็น...พ่อ...แม่.....สื่อสารกับท่านด้วยภาษาใด

☐ 1) ภาษาไทยกลาง ☑ 2) ภาษาไทยใต้ ☐ 3) ภาษามลายู ☐ 4) ภาษาจีน

☐ 5) อื่น ๆ (ระบุ).....

บุคคลในครอบครัวที่ท่านสื่อสารด้วยมากเป็นอันดับ 2 เกี่ยวข้องเป็น...พี่...น้อง.....สื่อสารกับท่านด้วยภาษาใด

☐ 1) ภาษาไทยกลาง ☑ 2) ภาษาไทยใต้ ☐ 3) ภาษามลายู ☐ 4) ภาษาจีน

☐ 5) อื่น ๆ (ระบุ).....

บุคคลในครอบครัวที่ท่านสื่อสารด้วยมากเป็นอันดับ 3 เกี่ยวข้องเป็น...ป้า...อา.....สื่อสารกับท่านด้วยภาษาใด

☐ 1) ภาษาไทยกลาง ☑ 2) ภาษาไทยใต้ ☐ 3) ภาษามลายู ☐ 4) ภาษาจีน

☐ 5) อื่น ๆ (ระบุ).....

12. เวลาอยู่กับกลุ่มเพื่อนที่โรงเรียน ท่านจะสื่อสารกับเพื่อนด้วยภาษาเดียวหรือสื่อสาร 2 ภาษา (ตอบเพียงข้อเดียว)

☑ 1) จะสื่อสารกันเพียงภาษาเดียว คือ ภาษา ไทยใต้.....

☐ 2) จะสื่อสาร 2 ภาษา คือ 2.1) ภาษา.....และ 2.2) ภาษา.....

13. เวลาอยู่กับกลุ่มเพื่อนแถวบ้านหรือในชุมชน ท่านจะสื่อสารกับเพื่อนด้วยภาษาเดียวหรือสื่อสาร 2 ภาษา (ตอบเพียงข้อเดียว)

☑ 1) จะสื่อสารกันเพียงภาษาเดียว คือภาษา ไทยใต้.....

☐ 2) จะสื่อสาร 2 ภาษา คือ 2.1) ภาษา.....และ 2.2) ภาษา.....

14. เวลาอยู่กับครูนอกชั้นเรียน เช่น ในตลาดหรือสถานที่สาธารณะ ท่านจะสื่อสารกับเพื่อน(ครู)ด้วยภาษาเดียวหรือสื่อสาร 2 ภาษา (ตอบเพียงข้อเดียว)

☑ 1) จะสื่อสารกันเพียงภาษาเดียว คือภาษา ไทยใต้.....

☐ 2) จะสื่อสาร 2 ภาษา คือ 2.1) ภาษา.....และ 2.2) ภาษา.....

15. ท่านดูโทรทัศน์เฉลี่ยวันละ...1.....ชั่วโมง

ช่องที่ดูมากที่สุดคือ ☑ 1) ช่อง 3,5,7,9,itv ☐ 2) ช่อง UBC ☐ 3) ทีวีมาเลเซีย

☐ 4) ช่องสัญญาณดาวเทียมจากต่างประเทศ ☐ 5) เคเบิลทีวีท้องถิ่น

16. ประเภทรายการที่ชอบดูมากที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☑ 1) ข่าว ☑ 2) ละคร ☐ 3) เกมโชว์ ☐ 4) ทอล์คโชว์/วาไรตี้ ☐ 5) กีฬา

☐ 6) ภาพยนตร์ต่างประเทศ ☐ 7) ภาพยนตร์ไทย ☐ 8) สารคดี ☑ 9) มิวสิควีดิโอ

☐ 10) วงดนตรีลูกทุ่ง ☐ 11) ศาสนา ☐ 12) อื่น ๆ (ระบุ) .....

17. ท่านชอบฟังวิทยุหรือไม่ (ตอบเพียงข้อเดียว)

☐ ไม่ชอบ (หากตอบข้อนี้ให้ข้ามไปตอบข้อ 18)

☑ ชอบ (เลือกประเภทรายการที่ชอบฟัง เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 2.1) เพลงไทยสมัยนิยม ☐ 2.2) เพลงไทยลูกทุ่ง ☐ 2.3) เพลงพื้นบ้าน ☐ 2.4) เพลงสากล

☐ 2.4) ข่าว ☐ 2.5) สารคดี/ความรู้ ☑ 2.6) ละคร

18. ท่านชอบดูการแสดงพื้นบ้านหรือไม่

☑ 1) ไม่ชอบดู

☐ 2) ชอบดู การแสดงพื้นบ้านที่ท่านชอบดูคืออะไร และแสดงด้วยภาษาอะไร (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 2.1) หนังตะลุง แสดงเป็นภาษา.....

☐ 2.2) มโนห์รา แสดงเป็นภาษา.....

☐ 2.3) ดิเกฮูลู แสดงเป็นภาษา.....

☐ 2.4) ลิเก แสดงเป็นภาษา.....

☐ 2.5) อื่น ๆ (ระบุ)..... แสดงเป็นภาษา .....

19. ในอนาคต เมื่อท่านมีลูก ท่านจะสอนภาษาใดให้ลูกพูดเป็นภาษาแรก

☐ 1) ภาษาจีน ☐ 2) ภาษาไทยกลาง ☑ 3) ภาษาไทยใต้ ☐ 4) ภาษามลายู

☐ 5) อื่น ๆ (ระบุ).....

20. หากมีคนแปลกหน้าที่เป็นคนแก่เข้ามาในชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่ ท่านจะทักทายคนแปลกหน้านั้นด้วยภาษาใด

☐ 1) ภาษามลายู ☐ 2) ภาษาจีน ☐ 3) ภาษาไทยกลาง ☑ 4) ภาษาไทยใต้

☐ 5) อื่น ๆ (ระบุ).....

21. ท่านคิดว่าภาษาใดเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของท่านมากที่สุด

☐ 1) ภาษาไทยกลาง ☑ 2) ภาษาไทยใต้ ☐ 3) ภาษาจีน ☐ 4)ภาษามลายู

☐ 5) อื่น ๆ (ระบุ).....

22. ในสถานการณ์ต่าง ๆ ท่านจะใช้ภาษาใดเพื่อแสดงอารมณ์เหล่านี้ (แต่ละสถานการณ์ ให้เลือกตอบเพียงภาษาเดียว)

สถานการณ์	ภาษา
ด่า	☑ 1) ภาษาไทยใต้ ☐ 2) ภาษาไทยกลาง ☐ 3) ภาษามลายู ☐ 4) ภาษาจีน
บ่น	☑ 1) ภาษาไทยใต้ ☐ 2) ภาษาไทยกลาง ☐ 3) ภาษามลายู ☐ 4) ภาษาจีน
อุทานด้วยความดีใจ	☑ 1) ภาษาไทยใต้ ☐ 2) ภาษาไทยกลาง ☐ 3) ภาษามลายู ☐ 4) ภาษาจีน
อุทานด้วยความตกใจ	☑ 1) ภาษาไทยใต้ ☐ 2) ภาษาไทยกลาง ☐ 3) ภาษามลายู ☐ 4) ภาษาจีน
ร้องด้วยความเจ็บปวด	☑ 1) ภาษาไทยใต้ ☐ 2) ภาษาไทยกลาง ☐ 3) ภาษามลายู ☐ 4) ภาษาจีน
แซวเพื่อนต่างเพศ	☑ 1) ภาษาไทยใต้ ☐ 2) ภาษาไทยกลาง ☐ 3) ภาษามลายู ☐ 4) ภาษาจีน

23. ในขณะที่ท่านกำลังสนทนากับเพื่อนด้วยภาษาถิ่นอยู่ มีบุคคลอื่นเข้ามาร่วมสนทนาด้วยซึ่งบุคคลนั้นสามารถพูดภาษาถิ่นเดียวกับท่านได้ ท่านจะ

☑ 1) ยังคงสนทนากันด้วยภาษาถิ่นนั้นอยู่

☐ 2) เปลี่ยนไปพูดภาษากลางทันที

☐ 3) ยุติการสนทนา

24. เมื่อท่านไปซื้อของที่ตลาด คนขายของพูดภาษาถิ่นกับท่าน ท่านจะ

☐ 1) ตอบด้วยภาษาไทยกลาง ☑ 2) ตอบด้วยภาษาถิ่นนั้นเช่นกัน

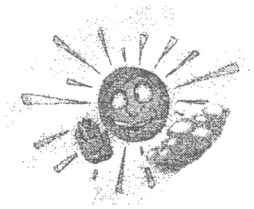

25. เลือกเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางหมายเลขที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

5 = เห็นด้วยที่สุด 4=ค่อนข้างเห็นด้วย 3=ไม่แน่ใจ 2=ค่อนข้างไม่เห็นด้วย 1=ไม่เห็นด้วยที่สุด

<u>หมายเหตุ</u> ในข้อนี้คำว่า **ภาษาถิ่น** หมายถึง ภาษาไทยใต้, ภาษามลายูหรือภาษาจีน ภาษาใดภาษาหนึ่ง

สถานการณ์	5	4	3	2	1
1) ปัจจุบันภาษาถิ่นในชุมชนของท่านกำลังจะสูญหายไป			✓		
2) ท่านจะรู้สึกเขินอายที่จะใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสารในที่ ชุมชน หรือกับบุคคลแปลกหน้า		✓			
3) เวลาไปซื้อของในตลาดชุมชน ท่านจะรู้สึกชอบใจถ้าแม่ค้าในตลาดพูดภาษาถิ่นกับท่าน	✓				
4) เวลาไปซื้อของในห้างสรรพสินค้าในจังหวัด ท่านจะรู้สึกไม่พอใจเมื่อพนักงานขายของพูดภาษาไทยกลางกับท่าน แทนที่จะพูดภาษาถิ่น					✓
5) ท่านคิดว่าการพูดภาษาถิ่นจะช่วยทำให้ท่านเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนมากขึ้น			✓		
6) ในการประชุมผู้ปกครองของโรงเรียน ท่านรู้สึกไม่พอใจ หากพ่อแม่/ผู้ปกครองพูดกับท่านด้วยภาษาถิ่นต่อหน้าคนอื่น	✓				
7) ท่านชื่นชอบเพลงที่ใช้ภาษาถิ่นเป็นพิเศษ				✓	
8) ท่านรู้สึกไม่พอใจเมื่อมีคนแปลกหน้ามาแซวท่านด้วยภาษาถิ่น			✓		
9) ท่านคิดว่าการพูดภาษาไทยกลางจะช่วยท่านประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน	✓				
10) ท่านคิดว่าควรใช้ภาษาถิ่นในการเรียนการสอนในโรงเรียน					✓

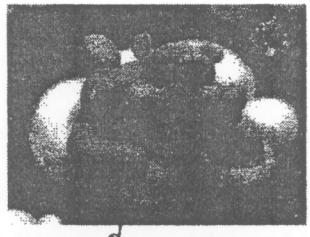

ขอบคุณที่ตอบแบบสอบถาม

บรรณานุกรม

ประดิษฐ์ ระสิตานนท์ และคณะ. 2550. **การบริหารและผลการจัดการเรียนรู้ระบบสองภาษา (ไทย-มลายู) แบบประยุกต์ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีการศึกษา 2549**. กรุงเทพมหานคร : กลุ่มงานนโยบายพิเศษด้านสังคมจิตวิทยา สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12

ประกอบ ผลงาม. 2538. **สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ : ถิ่นไทยงาม.** กรุงเทพมหานคร : สหธรรมมิก.

ประพนธ์ จุนทวิเทศ. 2532. **ภาวะหลายภาษาในบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม ตำบลดินแดง อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีษะเกษ** . วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประพนธ์ เรืองณรงค์. 2540. **บุหงาปัตตานี: คติชนไทยมุสลิมชายแดนภาคใต้**. กรุงเทพมหานคร : มติชน.

ปาลีรัฐ ทรัพย์ปรุง. 2537. **การแปรของเสียง (h̄) ในภาษาถิ่นสงขลาเขตชุมชนเมือง ตามปัจจัยทางสังคม**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริกุล กิติธรากุล. 2539. **ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้ศัพท์ของชุมชนลาวครั่งที่บ้านหนองกระพี้ ตำบลบ้านหลวง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมทรง บุรุษพัฒน์, สุจริตลักษณ์ ตีผดุง และโสภนา ศรีจำปา. 2540. **รายงานการวิจัยเรื่อง สถานภาพงานวิจัยภาษาศาสตร์ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.

สมบูรณ์ ธรรมลังกา. 2552. วิกฤติภาษาไทยกับความห่วงใยของสังคม. http://123.242.164.132/e-articles/Rearticle.php?reNews=90 [noline: 10 กันยายน 2552]

สุขุมาวดี ขำหิรัญ. 2538. **ภาษาศาสตร์เชิงสังคม**. เอกสารคำสอนวิชา LCLG514 ภาษาศาสตร์เชิงสังคม. นครปฐม. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุชาดา วัฒนะ. **ภาวะหลายภาษาในบ้านสวนใหญ่ ตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เสาวลักษณ์ สมวงศ์. 2545. **ผลของการใช้กิจกรรมเล่านิทานสองภาษาที่มีต่อความสามารถในการใช้ภาษาไทยของเด็กวัยอนุบาลที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุลางลกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2545. **ภาษาในสังคมไทย : ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง และการพัฒนา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอมอร ตรูวิเชียร. 2532. **ภาษาศาสตร์เชิงสังคม.** เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Jones, G. 2006. **Achieving biliteracy in a bilingual education system: Some factors for consideration**. Bristol: England.

Ellis, Rod. 1985. **Understanding Second Language Acquisition**. Oxford : Oxford University Press.

McLaughlin, B. 1996. **Multilingual Education: Theory East and West**. Bank House: England.

Narong Kongchatree. 1979. **Thai-Malay Bilingualism. M.A. Thesis in Linguistics**. NakornPathom: Faculty of Graduate Studies, Mahidol University.

Smalley, William Allen. 1988. **Phonemes and orthography: language planning in ten minority languages of Thailand**. Canberra: Dept. of Linguistics, Research School of Pacific Studies, Australian National University, Australia.

การสำรวจสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้

Survey on Language Usage of Teenagers in Southern of Thailand.

คณะนักวิจัย

รศ.มนตรี มีเนียม

ผศ.ดร.ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี

ผศ.ดร.กุสุมา กูใหญ่

ผศ.ม.ล.ปาณฑิตย์ ภาณุมาศ

ดร.รุสลัน อุทัย

อาจารย์จำรัส สุขแป

อาจารย์นวมน จันทร์กลิ่น

หัวหน้าทีมวิจัย

ชื่อ รองศาสตราจารย์มนตรี มีเนียม

สถานที่ทำงาน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

E mail montri.m@psu.ac.th

โทรศัพท์ 0816093133

คณะวิจัย

ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี

สถานที่ทำงาน คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

E mail jsrisompop@psu.pn.ac.th

โทรศัพท์

งานวิจัย

รางวัลผลงานวิจัยระดับชาติ

1. รางวัลผลงานวิจัยแห่งชาติระดับดี สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ (วช.) พ.ศ. 2555 โครงการวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานของศูนย์ปฏิบัติการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า /ศูนย์ปฏิบัติการ ตำรวจจังหวัด ชายแดนภาคใต้และกองกำลังตำรวจ (ศปก.ตร.สน./ศชต. และ กกล. ตำรวจ) ปี พ.ศ. 2553.

2. รางวัลผลงานวิจัยแห่งชาติระดับดี สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ (วช.) พ.ศ. 2555 เรื่องการประเมินผลกระทบของพระราชกำหนดการบริหารราชการใน สถานการณ์ฉุกเฉินในจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. The College of Liberal Arts and Sciences, Northern Illinois University, USA, "2013 Distinguished Alumni Award"

ผลงานทางวิชาการ

1. ประเภทวิจัย

1.1 บทความวิจัยตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ

Arin Saldi, Sunandparlta Nilchaeng, Srisompob Jitpiromsri, and Dwight K. 1993. "Women in Rural, Southern Thailand Thailand : A study of Roles, Attitudes, and Ethic-Religious Differences". Southeast Asian Journal of Social Science. Vol 21 No 1 (1993) : 81-99.

ปรารถนา กาลเนาวกุล, พะเยาว์ ละกะเต็บ, ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี, กุสุมา กูใหญ่, 2544. "ประสบการณ์การทำโพลล์ครั้งแรกของภาคใต้," วารสารรูสะมีแล ปีที่ 22 ฉบับที่ 1 (มกราคม-ธันวาคม)

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี, กุสุมา กูใหญ่, วลักษณ์กมล จ่างกมล และมูหะมะสุกรี มาสะนิง. 2546. "การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ: แบบแผน กระบวนการและปัจจัยส่งเสริมในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งโดยองค์กรชุมชนชาวประมงในจังหวัดปัตตานี," วารสารสังคมศาสตร์ ปีที่ 34 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน).

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี. 2548. "หนึ่งปีหนึ่งทศวรรษความรุนแรงชายแดนภาคใต้: ปริศนาของปัญหาและทางออก." รัฐศาสตร์สาร ปีที่ 26 ฉบับที่ 1

Vichai Poshyachinda, Abha Na Ayudhya, Apinun Aramrattana, Manop Kanato, Sawitri Assanangkornchai, Srisompob Jitpiromsri, 2005. "Illicit substance supply and abuse in 2000–2004: an approach to assess the outcome of the war on drug operation," Drug and Alcohol Review, Volume 24, Number 5, Number 5/September 2005, pp. 461-466(6)

Srisompob Jitpiromsri, 2006, "Unpacking Thailand's Southern Conflict: The Poverty of Structural Explanation," Critical Asian Studies 38: 1 (2006), 095-117.

Srisompob Jitpiromrsi and Duncan McCargo, 2008 "A ministry for the south: new Governance Proposals for Thailand's Southern region," Contemporary Southeast Asia, .

Srisompob Jitpiromsri and Duncan McCargo. 2010. "The Southern Thai Conflict Six Years on: Insurgency, Not Just Crime." Contemporary Southeast Asia. Vol. 32 No. 2 : 156-83.

Srisompob Jitpiromsri Srisompob Jitpiromsri 2013. The New Challence of Thailand's Security Forces in the Southern Frontiers, in Paul Chambers Editor, Knights of the Realm: Thailand's Military and Police, Then and Now, Bangkok: White Lotus, pp. 541-582.

1.2 บทความวิจัยเสนอในที่ประชุมวิชาการและมีการพิมพ์รวมเล่ม

Srisompob Jitpiromsri and Robert Albritton. 1999. "Social Welfare Development in An Asian Context: A Test of General Model." A paper prepared for delivery at the meeting of The Midwest Political Science Association, Chicago, Illinois, U.S.A., April 16-19.

Srisompob Jitpiromsri & Piya Kitthaworn, Chidchanok Rahimmula. (1999). "IMT-GT Project : Implications of "the Open Retionalism" to Local – Economy. In Asian Rural Sociology Presentations of International Conference Volume 1

(pp.375-386). Seoul. Bangkok: Asian Rural Sociology Association.

Srisompob Jitpiromsri , Wattana Sugunnasil, Suleeman Wongsuparb and Chamnong Raekpinit. 2000. National Participatory Assessment of the Social Impacts of the Financial Crisis in Southern Thailand. Bangkok: Thailand Development Research Institute (TDRI).

Srisompob Jitpiromsri, Kusuma Kooyai, Rasida Raden Arhmad and Payao Lakateb. 2001. "National Household Survey on Drug Abuse: Status of Drug and Substance Uses: the South." in Project for Estimation of the Drug-Related Population in Thailand. Bangkok: Office of Narcotics Control Board (ONCB), Assumption University, Khonkaen University, Chiangmai University, Prince of Songkla University, and Chulalongkorn University.

Srisompob Jitpiromsri, Kusuma Kooyai Walakkamol Changkamol. 2003. Roles of the Fisherfolk Community in the Local Governance: A Model for Management of Coastal Resources and Policy Implementation in Pattani Bay, King Prajhadhipok Institute.

Srisompob Jitpiromsri and Panyasak Sophondwasu. 2005. Quandary of Southern Conflict: Structural or Ideological Accounts? Paper presented at the International Conferecnce on Thai Studies, Northern Illinoise University, Ill., USA. 3-8 April.

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี. 2546. พฤติกรรมการลงคะแนนเลือกตั้งและระบบการเลือกตั้งในภาคใต้: บทวิเคราะห์การเลือกตั้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้. การประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้าครั้งที่ 4: 5 ปีของการปฏิรูปการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี. 2548. "ปัญหายาเสพติดใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และผลกระทบต่อความมั่นคง," การประชุมวิชาการระดับชาติสารเสพติด ครั้งที่ 3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

2. ประเภทหนังสือและตำรา

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี. 2528. "แนวความคิดทางการเมืองของทหารประชาธิปไตย" ใน อโนทัย วัฒนาพร. การเมืองไทยยุคใหม่. 145-162. (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพร่พิทยา).

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี, กุสุมา กูใหญ่, บรรณาธิการ. 2545. ทรายขาว: ภาพชีวิตและความเคลื่อนไหวของชุมชนในปัตตานี, (ปัตตานี: ศูนย์บริการวิชาการและชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี), 2545

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี, 2548. "ทบทวนข้อมูล สถิติ รายงานวิจัย," สาวิตรี อัษณางค์กรชัยและอาภา

สนิทวงศ์ ณ อยุธยา พืชกระท่อมในสังคมไทย, 6-16, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม.

3. **งานวิจัย**

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี ปิยะ กิจถาวร พะเยาว์ ละกะเต็บ ราซีด๊ะ ระเด่นอาหมัด และอาคม โสวณา. 2542. รายงานการสำรวจประจำปีโครงการศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงด้านสังคมจิตวิทยา เศรษฐกิจ และความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้. ศูนย์วิจัยมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี และคณะ, 2544, โครงการประมาณการผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทยและการพัฒนาระบบฐานข้อมูลยาเสพติดของประเทศไทย, เครือข่ายวิชาการและวิจัยเกี่ยวกับสารเสพติด, สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.)

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี, ภาวิณี ไชยภาค, จินดา เล่งช้าย 2545. กระบวนการเลือกตั้งและการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: จังหวัดปัตตานีและสงขลา" ใน รายงานการวิจัยเรื่องกระบวนการเลือกตั้งและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า).

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี และคณะ, 2546, โครงการประมาณการผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทยและการพัฒนาระบบฐานข้อมูลยาเสพติดของประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร: เครือข่ายวิชาการและวิจัยเกี่ยวกับสารเสพติด, สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม).

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี และกุสุมา กูใหญ่. 2547. รายงานประมาณการผู้เกี่ยวข้องกับสารเสพติดในภาคใต้ 2544 และ 2546 (กรุงเทพมหานคร: เครือข่ายวิชาการ วิจัยและข้อมูลด้านสารเสพติดในภาคใต้ และคณะกรรมการบริหารเครือข่ายองค์กรวิชาการสารเสพติด สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม).

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี, 2549, ความรุนแรงเชิงโครงสร้างหรือโครงสร้างความรุนแรงในจังหวัดชายแดนใต้ สถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในรอบ 2 ปี พ.ศ. 2547-2548. (กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ).

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี, ธันวาคม 2548, การศึกษาปัญหายาเสพติดใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ปปส.).

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี และคณะ 2549. ระบบบริหารงานวิจัยสำหรับมหาวิทยาลัยภูมิภาค: กรณีศึกษาสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ วิจัย (สกว.)

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรีและคณะ. 2550. ยุทธศาสตร์สันติวิธีภาคประชาชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี และคณะ 2550. การเมืองชายขอบกับการใช้ความรุนแรงและการเมืองแห่งอัตลักษณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้. เสนอต่อคณะกรรมการจัดงานโตรงการประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ แห่งชาติครั้งที่ 8 (พ.ศ. 2550).

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรีและคณะ 2550. โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติต่อเนื่องตามแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดในพื้นที่ 2 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรีและคณะ 2550. <u>โครงการประมาณการผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทยและการพัฒนาระบบฐานข้อมูลยาเสพติดของประเทศไทย ปี พ.ศ.2550</u>, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี สุกรี หลังปูเต๊ะและฉันทนา หวันแก้ว 2551. การศึกษาการปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดที่มีหลายชาติพันธุ์: กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรีและคณะ โครงการติดตามประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รายงานวิจัยเสนอต่อ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กุมพาพันธ์ 2552

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรีและคณะ 2552. การประเมินผลกระทบของพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินในจังหวัดชายแดนภาคใต้, สถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทาง

วัฒนธรรมภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รายงานวิจัยเสนอต่อ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.),

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรีและคณะ 2553. โครงการวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงสถานการณ์เฉพาะหน้าทั้งทางด้าน สังคม เศรษฐกิจ การเมืองและความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้, สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรีและคณะ 2553.โครงการพัฒนาตัวแบบการวิเคราะห์นโยบายเพื่อแก้ปัญหาความรุนแรงจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยฐานข้อมูล สังคมเศรษฐกิจ ประชากรและภูมิศาสตร์ สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ (วช.).

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรีและคณะ 2554. โครงการศึกษาพัฒนาต้นแบบการบริหารรัฐกิจและการปกครองพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยวิธีการทดสอบกับภาคประชาสังคมและประชาชนทั่วไป. สถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เสนอต่อ ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรีและคณะ 2554. โครงการสำรวจข้อมูลสภาพปัญหายาเสพติดในระดับหมู่บ้าน และชุมชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี 2554. ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรีและคณะ 2554. โครงการวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า/ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้และกองกำลังตำรวจ (ศปก.ตร.สน./ศชต. และ กกล. ตำรวจ) ปี พ.ศ. 2553 (รอบ 12 เดือน). รายงานวิจัยสถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เสนอต่อศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศชต.)

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรีและคณะ 2556. การประเมินทัศนคติของประชาชนทั่วไปในจังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับ กระบวนการสันติภาพ (Deep South Poll), รายงานวิจัยสถานวิจัยความขัดแย้งและ ความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เสนอต่อศูนย์อำนวย การบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)

คณะวิจัย

ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุสุมา กูใหญ่

สถานที่ทำงาน คณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

E mail kkusuma@bunga.pn.psu.ac.th

โทรศัพท์ 0818355692

งานวิจัย

ผลงานวิจัย

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี และกุสุมา กูใหญ่. 2547. *รายงานประมาณการผู้เกี่ยวข้องกับสารเสพติดในภาคใต้ ปี 2544 และ 2546.* เครือข่ายวิชาการ วิจัย และข้อมูลด้านสารเสพติดในภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และคณะกรรมการบริหารเครือข่ายองค์กรวิชาการสารเสพติด สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม

ปรารถนา กาลเนาวกุล, กุสุมา กูใหญ่, พะเยาว์ ละกะเต็บ. 2546. *สังคมแบบทวิภาษา : สภาพการใช้ภาษาและผลกระทบทางสังคม.* คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

วลักษณ์กมล จ่างกมล และกุสุมา กูใหญ่. 2546. *สภาพแวดล้อมและปัญหาในการดำเนินการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.* คณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรีและกุสุมา กูใหญ่. 2546. *กระบวนการและระเบียบวิธีการสำรวจครัวเรือนระดับชาติ : ประสบการณ์จากโครงการประมาณการผู้เกี่ยวข้องกับสารเสพติดในภาคใต้.* คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ชาลิสา มากแผ่นทอง, ปรารถนา กาลเนาวกุล, กุสุมา กูใหญ่. 2545. *ผลกระทบของสื่อโทรทัศน์และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับเยาวชนไทยใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้.* มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผลงานวิชาการและผลงานตีพิมพ์

กุสุมา กูใหญ่. 2546. "เสี้ยวหนึ่งของภาพชีวิตและความเคลื่อนไหวในชุมชนทรายขาว", *รูสมิแล*, 24 (มกราคม-เมษายน), 1-8.

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี, กุสุมา กูใหญ่, วลักษณ์กมล จ่างกมล และมูหะมะสุกรี มะสะนิง. 2546. "การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ : แบบแผน กระบวนการและปัจจัยส่งเสริมในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งโดยองค์กรชุมชนชาวประมงในจังหวัดปัตตานี", *วารสารสังคมศาสตร์*, 34 (มกราคม-มิถุนายน).

กุสุมา กูใหญ่และคณะ. 2544. *คู่มือการใช้ฐานข้อมูลเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองภาคใต้ (2542-2544)*. ศูนย์วิจัยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ปรารถนา กาลเนาวกุล, พะเยาว์ ละกะเต็บ, ศรีสมภพ จิตร์ภิรมยศรี และกุสุมา กูใหญ่. 2544. "โพลล์กับการเลือกตั้ง : ประสบการณ์การทำโพลล์ครั้งแรกของภาคใต้", *รูสมิแล*, 22 (มกราคม-ธันวาคม), 1-9.

กุสุมา กูใหญ่. 2543. "การสื่อสาร : การใช้ภาษาเพื่อสื่อความคิด", *รูสมิแล*, 21 (มกราคม-เมษายน), 34-39.

Srisompob Jitpiromsri, Kusuma Kooyai, Walakkamol Changkamol. 2003. *Roles of the Fisherfolk Community in the Local Governance: A Model for Management of Coastal Resources and Policy Implementation in Pattani Bay*. King Prajhadhipok Institute.

Srisompob Jitpiromsri, Kusuma Kooyai, Rasida Raden Arhmad and Payao Lakateb. 2001. *"National Household Survey on Drug Abuse: Status of Drug and Substance Uses: the South" in Project for Estimation of the Drug-Related Population in Thailand.* Office of Narcotics Control Board (ONCB), Assumption University, Khonkaen University, Chiangmai University, Prince of Songkla University, and Chulalongkorn University.

คณะวิจัย

ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ล.ปาณฑิตย์ ภาณุมาศ

สถานที่ทำงาน

E mail

โทรศัพท์

งานวิจัย

คณะวิจัย

ชื่อ ดร.รุสลัน อุทัย

สถานที่ทำงาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

E mail urualan@bunga.pn.psu.ac.th

โทรศัพท์ 0849637090

งานวิจัย

วรวิทย์ บารู และคณะ 2551 พจนานุกรมภาษามลายูถิ่นปัตตานี – ไทย และ ภาษาไทย – มลายูถิ่นปัตตานี มูลนิธิเอเชีย

รุสลัน อุทัย 2554 **การจัดทำพจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์ ภาษาไทย-มลายูถิ่นปัตตานี** ศูนย์เทคโนโลยี อิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

รุสลัน อุทัย 2556 การจัดกลุ่มภาษามลายูถิ่นในเขต 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

คณะวิจัย

ชื่อ อาจารย์จำรัส สุขแป

สถานที่ทำงาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

E mail chamrat14@hotmail.co.th

โทรศัพท์ 0850771874

งานวิจัย

คณะวิจัย

ชื่อ อาจารย์นวมน จันทร์กลิ่น

สถานที่ทำงาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

E mail nyuden@bunga.pn.psu.ac.th

โทรศัพท์ 0898762207

งานวิจัย

-

บทสรุป (Executive Summary)

1 ความเป็นมา

เมื่อปีพุทธศักราช 2547 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีการพยายามส่งเสริมให้เกิดการวิจัยขึ้นในคณะ จึงได้มีการรวมกลุ่มคณาจารย์แต่ละสาขาในการหาโจทย์วิจัยร่วมกันและสรุปกันในเบื้องต้นว่า การใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้น่าจะเป็นข้อมูลที่ตอบโจทย์ได้หลายประการ จึงได้เสนอของบประมาณการทำวิจัยเรื่อง การสำรวจสภาพการใช้ภาษาของเยาวชนในภาคใต้ในฐานะภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง ทัศนคติต่อการใช้ภาษา การเลือกใช้ภาษา และปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการเลือกใช้ภาษา รวมถึงการธำรงภาษา

2 ระยะเวลาวิจัย

1 ปี (ตั้งแต่ตุลาคม 2547-กันยายน 2548) โดยได้รับการอนุมัติขยายระยะเวลาการดำเนินการถึง 30 กันยายน 2552

3 แหล่งทุนสนับสนุน

งบประมาณแผ่นดินประจำปี 2548 จำนวน 362,600 บาท

4 การดำเนินการวิจัย

ในระยะเริ่มต้น เป็นการทำงานวิจัยในระบบทีมอย่างแข็งขัน แต่ต่อมามีการย้ายที่ทำงาน การไปศึกษาต่อ การไปทำหน้าที่บริหาร ของทีมวิจัยจึงทำให้การทำงานขาดช่วง แต่อย่างไรก็ตามก็ได้มีการพยายามดำเนินโครงการตามที่ได้ตั้งไว้จนสำเร็จ

- ขอบเขตการวิจัย
  ประชากร : นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใน 14 จังหวัดภาคใต้จาก 46 โรงเรียนจำนวน 1994 คน ทั้งในหลักสูตรสามัญศึกษาและหลักสูตรสามัญศึกษาและศาสนา ยกเว้นโรงเรียนนานาชาติ
- เครื่องมือวิจัย
  การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ : ใช้แบบสอบถามที่ค้นคว้าจากเอกสารอ้างอิงในการรวบรวมข้อมูล มีการทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาศาสตร์ ภาษาไทยและการวิจัย
- การเก็บข้อมูล
  คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ ณ โรงเรียนทั้ง 46 โรงเก็บข้อมูลทั้งการสัมภาษณ์และให้ทำแบบสอบถาม
- การวิเคราะห์และอภิปรายผล
  วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ทั้งเชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ

5 ผล และการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

- โดยทั่วไป เยาวชนในภาคใต้มีแนวโน้มที่จะใช้ภาษาไทยกลางมากที่สุดในฐานะภาษาที่หนึ่ง และใช้ภาษาถิ่น ไม่ว่าจะเป็นภาษาไทยใต้หรือภาษามลายูในฐานะภาษาที่สอง
- ในบริบทของครอบครัว จะใช้ภาษาไทยใต้มากที่สุด ในบริบทของโรงเรียน จะเป็นการสื่อสารสองภาษา ใช้ภาษาไทยกลางมากที่สุดในฐานะภาษาที่หนึ่ง หนึ่ง และใช้ภาษาถิ่น ไม่ว่าจะเป็นภาษาไทยใต้หรือภาษามลายูในฐานะภาษาที่สอง ส่วนการสื่อสารในกลุ่มเพื่อน จะเป็นการสื่อสารด้วยภาษาเดียว ส่วนมากใช้ภาษาไทยใต้ รองลงมาเป็นภาษาไทยกลาง และภาษามลายูตามลำดับ สำหรับสื่อสารกับครูและชุมชน จะเป็นการสื่อสารด้วยภาษาเดียว คือภาษาไทยกลาง
- ความคิดเห็นต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เยาวชนจะเลือกใช้ภาษาไทยกลาง ส่วนประเด็นการใช้ภาษาแสดงอารมณ์ หากเป็นอารมณ์โกรธ ตกใจ เจ็บปวด จะเลือกใช้ภาษาไทยใต้ แต่หากเป็นอารมณ์ดีใจและสนุกสนานจะใช้ภาษาไทยกลาง
- ความคิดเห็นของเยาวชนต่อภาษาถิ่นอยู่ในระดับกลาง และมีความเห็นว่าการใช้ภาษาไทยกลางสื่อสารจะช่วยให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน

การอภิปรายผล

- เยาวชนในภาคใต้มีแนวโน้มจะใช้ภาษาไทยกลางมากขึ้นในฐานะที่หนึ่ง และใช้ภาษาถิ่น ไม่ว่าจะเป็นภาษาไทยใต้หรือภาษามลายู เป็นภาษาที่สอง
- ในบริบทของครอบครัว เยาวชนยังใช้ภาษาไทยใต้ แต่ในสามจังหวัดชายแดนใต้ จะใช้ภาษามลายู
- เยาวชนมีความคิดเห็นไปในทิศทางไม่แน่ใจว่าภาษาถิ่นกำลังสูญหายหรือไม่ และมีทัศนะว่าการใช้ภาษาไทยกลางสื่อสารจะช่วยให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน เป็นที่ยอมรับ